

* KVANTEFYSIKKEN OG DET PARANORMALE *

PSI-TILHENGERNE HAR PLUKKET OPP SJARGONGEN FRA KVANTEMEKANIKKEN, OG FORSØKER Å TILPASSE DEN TIL DET "PARANORMALE". MEN PSEUDOVITENSKAPENES TALSMENN ER IKKE INTERESSERTE I RESULTATER, BARE I FRASER. DE STANSER VED ANALOGIENE, MODELLENE, VELGER UT DET SOM PASSER DERES FORMÅL OG PRESENTERER DET HELE SOM OM DET SKULLE VÆRE LANDEVINNINGER INNEN FYSIKKEN. DETTE ER EN PATOLOGISK TILSTAND I VITENSKAPELIG FORSKNING.

AV INNHOLDET FORØVRIG:

- * Åpent sinn - ti år med negativ forskning i parapsykologi
- * Forklarte mysterier - en meget interessant bok
- * Dexter-Hillsdale 1966 og Jimmy Carter 1969 - to UFO-klassikere
- * Søkevinkler uten verdi - en vitenskapelig undersøkelse i Norge
- * Pyramide-energi -
- * Mer om Uri Geller
- * Fly forfulgt av UFO! - med mye mer.

SPENNENDE KONKURRANSE
SIDE 56 !

NORSK INSTITUTT FOR VITENSKAPELIG FORSKNING OG OPPLYSNING (NIVFO)

NORWEGIAN INSTITUTE OF SCIENTIFIC RESEARCH AND ENLIGHTENMENT
A NORWEGIAN SECTION OF THE CSICOP

Paul Kurtz, Chairman
(professor of philosophy, SUNY at Buffalo)
Kendrick Frazier, Editor, *The Skeptical Inquirer*
(science writer)

Mark Plummer, Executive Director
(lawyer)

Lee Nisbet, Special Projects Director
(professor of philosophy, Medaille College)

FELLOWS

James E. Alcock
(professor of psychology, York Univ.)
Eduardo Amaldi
(professor of physics, University of Rome)
Isaac Asimov (science writer)
Irving Biederman
(professor of psychology, SUNY at Buffalo)
Brand Blanchard
(professor of philosophy, Yale)
Mario Bunge
(professor of philosophy, McGill Univ.)
Bette Chambers
(American Humanist Association)
John R. Cole (anthropologist)
F. H. C. Crick
(Salk Institute for Biological Studies)
L. Sprague de Camp
(science writer, engineer)
Bernard Dixon (science writer)
Paul Edwards
(Editor, *Encyclopedia of Philosophy*)
Anthony Flew
(professor of philosophy, Reading U., England)
Andrew Fraknoi
(astronomer, Astron. Soc. of the Pacific)
Yves Gallini
(Exec. Secy. l'Union Rationnaliste)
Martin Gardner (author, critic)
Murray Gell-Mann
(professor of physics, Caltech)
Henry Gordon
(magician, columnist, broadcaster)
Stephen Jay Gould
(Museum of Comparative Zoology, Harvard)
C. E. M. Hansell
(psychologist, Univ. of Wales)
Al Hibbs
(scientist, Jet Propulsion Laboratory)
Sidney Hook
(professor emeritus, philosophy, NYU)
Ray Hyman
(professor of psychology, Univ. of Oregon)
Leon Janoff (Sciences Editor, *Time*)
Lawrence Jerome (science writer, engineer)
Philip J. Klass (science writer, engineer)
Marvin Kohl
(professor of philosophy, SUNY at Fredonia)
Edwin C. Krupp
(astronomer, director, Griffith Observatory)
Lawrence Kusche (science writer)
Paul MacCreedy
(scientist/engineer, AeroVironment, Inc.)
David Marks
(professor of psychology, Middlesex Polytechnic)
William V. Mayer
(biologist, Univ. of Colorado, Boulder)
David Morrison
(professor of astronomy, Univ. of Hawaii)
Dorothy Neilsen
(sociologist, Cornell Univ.)
James Oberg (science writer)
W. V. Quine
(professor of philosophy, Harvard Univ.)
James Randi (magician, author)
Carl Sagan
(professor of astronomy, Cornell)
Evry Schatzman
(President, French Physics Association)
Thomas A. Sebeok
(anthropologist and linguist, Indiana Univ.)
Robert Sheaffer (science writer)
B. F. Skinner
(professor of psychology, Harvard Univ.)
Dick Smith (film producer, publisher)
Robert Steiner
(magician, author, CPA)
Stephen Toulmin
(philosopher, Univ. of Chicago)
Marvin Zelen (statistician, Harvard)
Marvin Zimmerman
(professor of philosophy, SUNY at Buffalo)

STAFF

Dore Doyle, Managing Editor
Mary Rose Hays, Business Manager
Andrea Szalanski and Barry Karr
Public Relations

INN H O L D

SIDE

L E D E R	3
KVANTETEORIEN OG DET PARANORMALE	4
BAK TID OG ROM	11
DIKTAT FRA OVEN	12
EPR-PARADOKSET	13
PRIGOGINES VISJON	16
ÅPENT SINN - TI ÅR MED NEGATIV FORSKNING	
I PARAPSYKOLOGI	18
HVORDAN GIKK DET MED DELPHI?	25
FORKLARTE MYSTERIER	26
"PÅ DØDENS TERSKEL"	28
UFO-KLASSIKER - DEXTER-HILLSDALE 1966	29
UFO-KLASSIKER - JIMMY CARTER 1969	36
ASTROLOGI OG SAMFUNNSKLASSE	39
ÅRET SOM IKKE BLE	39
KAN SEERE HJELPE POLITIET?	40
SØKEVINKLER UTEN VERDI	42
PYRAMIDE-ENERGI	43
BERØMT UFO-SAK OPPKLART	44
URI GELLER	45
FLY FORFULGT AV UFO !	47
RELIGION, FORRETNING, ÅNDELIG KVAKKSALVERI?	
DNA-MOLEKYLET OG UTVIKLINGSLÆREN	51
NOTISER	53
MINE PARANORMALE OPPLEVELSER	55
"JULENØTT" - spennende konkurranse	56
UFO-INVASJON?	57
ER LYSSENDE UFOER STEKTE FUGLER?	57
AKADOR-KRØNIKEN KANSKJE FALSUM	57
MOUNT RAINIER, 1947 OPPKLART?	58
BAKSLAG FOR KREASJONISMEN	61
FORTIDSASTRONAUTER	61
STATUER SOM RØRER PÅ SEG	61
NÆR-DØDEN-OPPLEVELSER HOS BARN	62
NEW AGE - OPPORTUNISMENS TIDSSALDER	62
VERDEN RUNDT PÅ ATTI DAGER	63

ABONNEMENT KR. 95,- BESTILLES HOS:

N I V F O,
Boks 2119, 7001 TRONDHEIM

POSTGIRO: 3 46 95 74 - 5 NUMMER PR. ÅR.

ANSVARLIGE REDAKTØRER: K. Stenødegård og
Jan S. Krogh

LEDER

Nær sagt før man vet ordet av det står enda et årsskifte for døren. Tiden går og vitenskapen gjør nye fremskritt. Det gjør pseudovitenskapen ikke. Den er en marsj på stedet. Likevel har tilhengerne et standardspørsmål til skeptikerne: "Hvorfor være så sneversynt?"

I sommer var to representanter fra Northwest Skeptic i USA tilstede på en ESP-messe. De to, Philip Haldeman og Martin Haight, testet både det ene og det andre av tilbudene, men resultatene ble negative. På messen deltok såkalte paranormale begavelser fra tre stater samt Canada. En burde da forvente å få demonstrert i det minste et eneste eksempel på slike evner. Det fikk man ikke. "Hvorfor så sneversynt?"

Philip Haldeman svarte: "Det skeptiske synspunkt overfor paranormale påstander er basert på to prinsipper som fungerer over alt ellers i samfunnet. For det første, bevisbyrden ligger hos den person som fremsetter påstanden. For det andre, jo større påstanden er desto mer bevis er påkrevet. La oss se nærmere på dette i praksis: Hvis jeg går til en rettsinstans og påstår at vi har en kontrakt og du påstår at vi ikke har, hvor ligger bevisbyrden? Den hviler på meg fordi jeg sier at kontrakten eksisterer.

Og så det andre punktet: Hvis du har gått med på å betale meg en dollar for hvert pund jeg veier, ville du trolig ha betalt 170 dollar uten spørsmål. Hvis jeg sa at jeg veier 200, ville du antakelig ha bedt meg om å stige opp på en vekt. Og hvis jeg sa at jeg veier 1000 pund, da ville du neppe ha akseptert bruken av en gammel baderomsvekt, eller hva? Du ville kreve en hel del beviser før du punget ut med 1000 dollar. Slik er det også med påstander om det paranormale. Hvis du forteller meg at du nettopp ankom i en Boeing 747, ville jeg tro deg. Og hvis du sa at du nettopp ankom fra en utenlandsk by ville jeg tro deg dersom du viste meg billetten. Men, hvis du fortalte meg at du var ankommet fra en fjern galakse i et UFO, da ville jeg ha forlangt en masse av beviser."

I høst ble det utført storstilte undersøkelser i Loch Ness, og mange ble nok temmelig skuffet over at ingen sjøorm var å finne. Man står igjen med historier og falske fotografier.

ANSVARET FOR FOLKEOPPLYSNINGEN

Det er beklagelig at de som har ansvaret for folkeopplysningen viser så liten interesse for å imøtegå pseudovitenskapelige påstander offentlig. Men saken har også en annen side. Det å imøtegå pseudovitenskapene er trolig ikke nok. Minst like viktig er spørsmålet om HVORFOR denne interessen for det irrasjonelle vokser. Den fyller tydelig nok et behov hos mange og det er ikke sikkert at man kan erstatte fantasi og drømmer med "fakta". Mange mener at det som må til er motideologier som apellerer til menneskers skapende fantasi og forhåpninger. Da er det ikke nok å bringe vitenskapens resultater ut til befolkningen. Dens metoder er mist like viktige. Man må fremfor alt forsøke å få satt i gang refleksjonsprosesser, få folk til å tenke slik at de selv blir i stand til å gjøre sin egen virkelighet forståelig, og dermed kunne utrette mer enn det å klynge seg til myter og dogmer. Tidens irrasjonelle bølge er til syvende og sist et krisefenomen, og i neste nummer vi vil bringe en interessant analyse av dette aspektet.

Det finnes mange fascinerende emner å forfølge. Et særlig interessant og spennende felt er kvantefysikken, som en vil finne en del om i dette nummer; det påtrengende og "plagsomme" spørsmålet om HVA som forbinder partiklene med hverandre når ingen slik forbindelse kan påvises. Hvordan "vet" dene ene partikkelen hvilken rotasjon den andre har? (EPR-paradokset). Dette fenomen har fått off-beat-forfattere til å postulere en "åndelig" dimensjon bak den fysiske virkeligheten. Dette er av de spørsmål vi vil forsøke å forfølge i neste årgang av NIB.

Det har forøvrig dukket opp flere meget interessante ting, som ikke rakk å komme med her i årets siste nummer; bl.a. våre henvendelser til den norske lægeforening, Norges psykologforening og det norske studentersamfund, Oslo, vedrørende pseudovitenskap. Resultatene kommer i neste nr. Det foreligger fotografier fra en "annen verden", og oppskrift på "kosmisk hårklipp" - bare for å antyde noen innslag.

NIVFO-Bulletin er fortsatt den eneste publikasjon i sitt slag i Norge. Her vil du finne det som andre ikke liker å fortelle. Men har du tenkt på h v o r f o r de ikke liker å fortelle det? Også dette er et interessant spørsmål som vi vil komme inn på...

OM MISBRUK AV VITENSKAPEN

KVANTETEORIEN OG DET PARANORMALE

PSI-TILHENGERNE HAR PLUKKET OPP
SJARGONGEN FRA KVANTEMEKANIKKEN
OG FORSØKER Å TILPASSE DEN TIL
DET PARANORMALE...

Den psykiske verden har oppdaget mikrofysikken. Etter i mange år å ha vært tynget av fysiske argumenter mot pre-kognisjon og "avstandssyn" har tilhengerne av det paranormale nå funnet en vei ut: kvante-verdenen. Det er et sted hvor alt later til å kunne og ville skje, hvor bevisstheten spiller en aktiv fysisk rolle, hvor "helheten" er udelelig i sine bestanddeler, hvor alle ting kommuniserer øyeblikkelig med hverandre og som alle skapninger er en del av. Kort sagt, det er grenselandet hvor alle de prosessene man lenge har lett etter for å forklare psykiske og paranormale fenomener ligger på lur - astrologi inkludert.

Dette er det synet som i den senere tid er blitt markedsført gjennom en rekke populære beretninger om den "nye fysikken": "The Tao of Physics"; av Fritjof Capra, "The Dancing Wu Li Masters"; av Gary Zukav, og "Physics as Metaphor"; av Roger S. Jones. (Se NIB nr. 2/85).

De leter i kvantemekanikkens (KM) årsaksløse og ikke-deterministiske labyrinth etter kilden til alle "metafysiske" fenomener. Populariteten til disse bøkene er blitt så stor at de sågar har begynt å bidra med sjargongen til parapsykologene. Vacuumets vibrasjoner, påvirkning over avstand, indeterminisme, og raskere-enn-lyset-kommunikasjon har begynt å dukke opp i spekulasjonene hos de som forsøker å vise frem en fysisk rettferdiggjørelse for deres laboratoriebaserte resultater. I de paranormale sirklene er det J.H.M. Whiteman, Russel Targ og Harold Puthoff som har avsted-

kommet den mest vidtgående publisitet for disse forklaringene.

De grunnleggende prinsippene for KM kan forklares enkelt: Det er et språk for å beskrive operasjonene hos en måleinnretning i et fysisk eksperiment på det mikroskopiske nivå. I denne sammenheng tillater den at man forestiller seg strukturen hos mikro-verdenens fenomener.

BØLGER OG PARTIKLER

I NIB nr. 2/85 hadde vi en omtale av Sven Ove Hanssons bok Vetenskap och Ovetenskap, og vil her benytte anledningen til å minne om denne med henblikk på nye lesere. Forfatteren har noen gode eksempler (s. 81):

Om man kaster to stener et stykke fra hverandre på en speilblank sjø, ser man hvordan de to bølgebevegelsene når de møtes gir opphav til et komplisert mønster av krusninger. Det er ikke vanskelig å forstå årsaken til dette. Når to bølgedaler eller to bølgetopper møtes forsterker de hverandre. Når en bølgetopp og en bølgedal møtes kan de helt eller delvis utjevne hverandre. Dette samspill av to bølgebevegelser kalles interferens.

Når to lysstråler møtes påvirker de hverandre akkurat på samme måten. Det finnes en lang rekke forsøk hvor resultatene kan forklares med matematisk nøyaktighet hvis man beskriver lyset som en bølgebevegelse, der lys av ulike farver har ulike bølgelengder. Derfor kan man i praksis betrakte lys som en bølgebevegelse.

Imidlertid finnes det også noen forsøk hvor resultatene ikke kan forklares med denne modellen. Det mest kjente er den s.k. fotoelektriske effekten. Den innebærer i korthet at elektriske ladninger frigjøres når lys treffer en metallflate. Denne effekten kan utmerket forklares hvis man betrakter lyset som et knippe av små objekter, partikler, som studser mot flaten. Det finnes mange andre resultater som kan forklares dersom lyset betraktes som en partikkel, men ikke hvis det betraktes som en bølgebevegelse. Og omvendt.

Fullstendig det samme viser seg å gjelde de ulike elementærparkiklene, f.eks. elektroner, protoner og neutroner. Visse eksperiment med elektroner kan forklares med partikkelmodellen men ikke med bølgemodellen. For andre eksperimenter forholder det seg tvert om.

Av dette bør man trekke den slutning at lys, elektroner m.m. hverken er partikler eller bølgebevegelser. De er noe tredje, noe som har visse egenskaper felles med partikler og visse med bølger. Dette tredje har ingen tilsvarende blant de fenomener vi kan iakttatte direkte med øynene.

Når vi snakker om materiens minste bestanddeler pleier vi å forestille oss disse som en slags lilleputt-versjon av den store verden, den som vi ser. Partikler kan man tenke seg som små harde baller, og også bølgebevegelser kan man tenke seg et bilde av. Men dette tredje, som den fysiske verden virkelig består av på mikronivå lar seg ikke anskueliggjøre på denne måten. Vi tvinges å innse at atomenes verden ikke er en lilleputt-versjon av den store verden.

Dette er så viktig, og misforstås så ofte, at det kan være verd en liten lignelse. Vi tenker oss at du har lært deg en mengde geometriske termer på et fremmes språk, f.eks. engelsk. Du vet hva sirkel, triangel, rektangel, femkant etc. heter. Men alle de ordene du har lært deg gjelder todimensjonale figurer, dvs. slike som får plass på en plan flate. Du har ikke lært de engelske ordene for kule, terning, pyramide eller andre tredimensjonale gjenstander.

Nå blir du vist en sylinder, og bedt om å forklare på engelsk hva det er for noe. Ditt språk strekker da ikke til for å beskrive sylindringen. Det nærmeste du kan komme er å si at den sett fra én retning er en sirkel, og fra en annen retning et rektangel. Men fremfor alt måtte du konstatere at ditt språk, ditt begrepsapparat ikke var tilstrekkelig til å beskrive denne gjenstanden.

Akkurat slik er det om vi skal anvende vårt tilsvarende begrepsapparat for å beskrive f.eks. et elektron. I noen sammenhenger ser det ut som om det skulle være en partikkel, i andre sammenhenger som om det skulle være en bølgebevegelse. Men det språk som baseres på våre opplevelser av større objekter strekker ikke til for å forklare eller beskrive med e t t begrep hva elektronene er.

Forestillingen om atomenes verden som en lilleputt-verden er meget seiglivet. Den har gitt opphav til den misforståelsen at elektroner på samme tid skulle være "både" partikler og bølger, samtidig som disse begrepene er logisk uforenelige. Dette er imidlertid like galt som å påstå at en sylinder er "både" sirkel og rektangel. Ikke desto mindre hevder Fritjof Capra i sin bok at det skulle herske et slags mystisk forhold mellom bølge og partikkel, som han sammenligner med forholdet mellom yin og yang i kinesiske religioner. Det finnes intet grunnlag i fysikken for en slik påstand.

USIKKERHETSRELASJONEN

Det finnes ingen måling som ikke påvirker det man måler. Stikker man et termometer i et glass kaldt vann, vil termometeret høyne vannets temperatur en aning. Vil man måle trykket i en gassbeholder må man koble inn en trykkmåler. Ettersom noe av gassen går inn i instrumentet synker trykket en aning. De instrumenter som el-verket har installert i boligene for å måle vårt strømforbruk forbruker selv en aning strøm. Med gode måleinstrumenter er slike effekter som disse meget små, men de er alltid tilstede.

Dette gjelder til og med når astronomen måler månenes posisjon. Denne målingen ville være umulig hvis ikke solen lyste opp månen. Solstrålingen har en viss, meget liten, mekanisk effekt på månen. Man kan si at lyspartiklene (fotonene) skubber månen en aning bort.

Dette hadde ikke vært særlig forstyrrende for vårt verdensbilde hvis man alltid kunne regne ut hvor stor måleeffekten er på det man måler. Hvis man vet hvor mye termometeret viste før og etter at man satte det ned i vannet, kan man ikke da regne ut hvor høy temperaturen i vannet skulle ha vært dersom man ikke satte termometeret ned? Kan man ikke på tilsvarende måte regne ut hva trykket ville ha vært uten trykkmåler, hva strømforbruket hadde vært uten måler og hvor månen ville ha vært hvis ikke solen lyste på den?

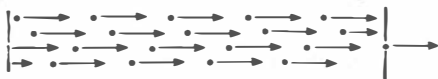
Jo, i disse tilfellene kan slike beregninger gjøres med meget stor nøyaktighet. Men når det gjelder meget små foreteelser som atomer og elementærpartikler er det annerledes. Der finnes en absolutt grense for hvor små målefeilene kan være. Det er dette som kalles usikkerhetsrelasjonen.

Usikkerhetsrelasjonen kan avledes av de matematiske sammenhenger som har vist seg å gjelde for materiens bestanddeler. Det ville føre altfor langt å gå inn på disse her. Derimot kan det kanskje være på sin plass med et mer intuitivt resonnement å antyde hva som ligger til grunn for dem. Usikkerhetsrelasjonen følger av den kombinasjon av bølgeegenskaper og partikkel-egenskaper som materien har vist seg å ha.

Som eksempel kan vi ta en meget vel rettet lysstråle, fremstilt f.eks. i en laser. En slik lysstråle kan beskrives som en samling lyspartikler (fotoner) som beveger seg parallelt i samme retning.

Vi kan i dette tilfellet meget nøyte vite fotonenes bevegelsesretning. Anta nå at vi dessuten vil ha nøyaktig kunnskap om posisjonen hos et enkelt foton, dvs. at vi ønsker å vite hvor den befinner seg i rommet. For å få greie på dette kan vi plassere en skjerm med en tynn spalte eller et lite hull foran lysstrålen. Hvis et

foton passerer gjennom spalten i skjermen, kjenner vi dets posisjon på det tidspunkt da det passerer gjennom spalten. Jo smalere vi gjør spalten desto mer nøyaktig kjenner vi posisjonen. Man skulle da kunne tro at vi med dette forsøket samtidig kan få meget god kunnskap om en partikkels posisjon og om dens bevegelsesretning. Men dette viser seg dog ikke å være tilfellet. En smal spalte gjør nemlig partikkelens bevegelsesretning mer ubestemt.

For å forstå dette må vi se på lysets bølgeegenskaper. Når f.eks. bølger på havet møter en smal åpning i en pir, vil de spredes ut til sidene. Vannbølgene opptrer i k k e slik:

I stedet oppfører de seg slik:

På grunn av lysets bølgeegenskaper går lys ut mot sidene på samme måten når det treffer en spalte. Dette fenomen viser seg når man holder et stykketett tøy opp mot lyset. I vårt eksempel betyr det at vi på grunn av spalten ikke lenger eksakt vet fotonets bevegelsesretning. Etter at det har passert gjennom spalten kan det meget vel hende at det går rett fremover, men det kan også hende at det bøyer av mot siden.

Jo smalere spalten er desto større er sannsynligheten for at fotonet bøyer av mot siden, og jo lengre kan det komme til å bøye av.

For å beskrive fotonets bevegelse kan man dele den opp i to komponenter som er vinkelrette på hverandre:

Den lodderette pilen markerer fotonets bevegelse i en dimensjon som er vinkelrett på den opprinnelige lysstråleens retning. Det råder altså en usikkerhet i bevegelsesretningen i denne dimensjonen, og denne usikkerheten blir større jo smalere spalten er. Samtidig råder det en usikkerhet i posisjonen i samme dimensjon, men denne andre usikkerheten blir større jo bredere spalten er. Det kan påvises at produktet av målingen på begge typer usikkerhet forblir den samme, uansett spaltens bredde.

Dette forhold skaper et uløselig dilemma, hvis vi vil vite både bevegelsesretning og posisjon hos en enkelt partikkel. Vil vi vite bevegelsesretningen så nøyaktig som mulig, skal vi ha en så bred spalte som mulig (noe som følger av lysets bølgelignende egenskaper). Hvis vi derimot vil vite posisjonen så nøyaktig som mulig, skal vi ha en smaltest mulig spalte (noe som følger av lysets partikkellignende egenskaper).

Jo nøyere vi måler posisjonen, desto dårligere beskjed vil vi altså ha om bevegelsen. Man kan ikke få så nøyaktig kunnskap som helst om både posisjon og bevegelse hos et objekt. Dette er en viktig del av kvantefysikkens usikkerhetsrelasjon.

En annen del av usikkerhetsrelasjonen gjelder forholdet mellom målinger av energi og tid. Situasjonen er her helt den samme som for posisjon og bevegelse. Man kan ikke samtidig ha så nøyaktig kunnskap som helst om både energi og tid. Dette har praktisk betydning f.eks. i de eksperimenter hvor man fremstiller ulike slags partikler, som vanligvis er meget kortlivede. Jo mer nøyaktig man kjenner en partikkels livslengde desto dårligere kan man kjenne dens energinnhold.

De fleste menneskers reaksjon når de lærer usikkerhetsrelasjonen å kjenne er at dette nok må bero på vår dårlige måleteknikk. Sikkert nok har vel alle partikler både eksakt posisjon og hastighet, både eksakt energinnhold og levetid, på tross av at vi ikke kan måle dem?

Etter de eksperimenter som hittil er gjort å dømme er det ikke slik. Disse eksperimentene er lettere å beskrive på en sammenhengende måte hvis man går ut fra at den iaktatte ubestemmeligheten og slumpmessigheten ikke beror på selve målingen. Dette er også hva nesten alle fysikere nå arbeider etter.

A TOLKE ET EKSPERIMENT

Det er et åpent spørsmål hvordan vi skal sette sammen de puslespillbitene som ulike eksperimenter gir oss om naturens oppbygning. Det finnes mange forsøk på å føye sammen ulike deler til et sammenhengende hele, men intet som er selvinnsynende bedre enn andre. Dette puslespillet er et av vår tids mest fascinerende intellektuelle eventyr. Det står helt klart at materiens minste bestanddeler ikke er noen lilleputt-versjon av hverdagsverdenen. Sammenhengene er av et annet slag. For å se dem kommer det til å kreves mye av nyskapende fantasi, men også av håndtverksmessig dyktighet og kritisk analyse.

Nettopp her er det viktig å skille mellom de fakta innen fysikken som vises gjennom eksperimenter, på den ene siden, og de ulike forslag om hvordan de sammenhenger skulle kunne se ut som ikke fremgår av hittil utførte eksperimenter, på den andre siden. F.eks. har det vært lagt frem et flertall fantasifulle forslag om hvordan usikkerhetsrelasjonen og kvanteteorien skal tolkes. Ved å velge ut noe bestemt av disse forslagene kan man hevde at fysikken beviser nesten hva som helst. Men slike resonnementer er ikke holdbare. Det eneste som fysikken har bevist er de sammenhenger som klart fremgår av de resultater som fremkommer av utførte eksperimenter. (Grunnen til at Capra og Zukavs bøker er blitt så populære og virker overbevisende på mange

ligger nettopp i dette at de velger ut slike teorier som passer deres formål, for så å fremstille dem som om de skulle være definitive landevinninger innen fysikken.

Flere fysikere som har lest Capra og Zukav har klaget over at de teoriene de påberoper er minoritetsoppfatninger, eller at de er ti år gamle og holder på å bli avlegse. Dette er dog ikke hovedsaken. Det avgjørende er at begge forfatterne ikke skiller mellom fakta som er fastslått gjennom eksperimenter og ulike tenkelige tolkninger av disse fakta.

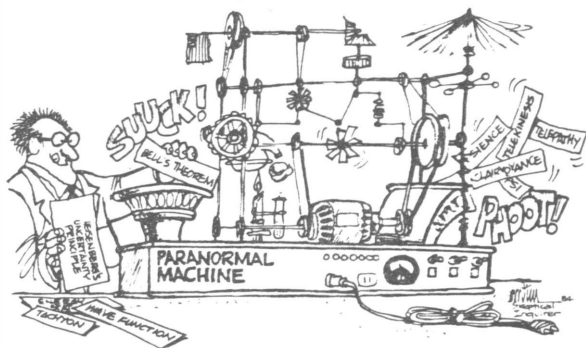
Det har f.eks. vært gjort mange forsøk på å tolke hva usikkerhetsrelasjonen innebærer. Et av disse har amerikaneren Jack Sarfatti som opphavsmann. Han mener at observatørens bevissthet spiller en sentral rolle i fysikalske eksperimenter, og at usikkerhetsrelasjonen kan tolkes som at bevisstheten virker inn på de studerte partiklene.

har studert mystikk". Dette lyder kanskje tiltalende, men det har lite til felles med det bilde som fysikken hittil har gitt oss av omverdenen og våre muligheter til å iakttå den.

En annen amerikansk fysiker, David Bohm, har lagt frem en tolkning av kvantefysikken som forutsetter at hver partikkel står i forbindelse med hver annen partikkel i universet. Også slike muligheter bør utforskes. At de kanskje strider mot "sunn fornuft" må ikke hindre at de prøves. Hittil er det dog ikke fremkommet noe som helst eksperimentelt belegg for at Bohms fortolkning skulle være riktigere enn de tolkningene som ikke forutsetter en så sammenvevet struktur i universet.

Bohms hypotese kan imidlertid passes inn i det mønster som Capra og Zukav forsøker å bygge opp.

Mystikere har til alle tider fremholdt et holistisk verdenssyn, dvs.

Det finnes ingen eksperimentelle belegg for at denne teorien skulle være mer verd enn de teorier som ikke gir den menneskelige bevissthet en slik særstilling i naturen. Likevel bygger Capra og Zukav mange av sine resonnementer på at så skulle være tilfelle. "Om den nye fysikken har ført oss noe sted, så er det tilbake til oss selv", sier Gary Zukav. Og Fritjof Capra sier om bevissthetens aktive rolle at den "er blitt formulert innen den moderne fysikken først nylig, men den er velkjent for hver og en som

den oppfatning at allting henger sammen som en helhet og ikke kan forklares bare ut fra sine deler. Vitenskapelige forklaringer har derimot som regel vært reduksjonistiske, dvs. at man har forklart helheten som summen av delene og deres vekselvirkning. David Bohms tolkning av kvantefysikken er av bl.a. Fritjof Capra og svensken Jan Grønholm blitt tatt som bevis for at den moderne fysikken nå er på vei til å oppgi reduksjonismen og gå over til den slags holisme som hittil har

vært forbundet med mystisisme.

Det kan diskuteres om Bohms holisme overhodet har noe til felles med de gamle mystikernes holisme. Hans holisme beveger seg nemlig på partikkelnivå, mens mystikerne konsentrerte seg om menneskenes livsskjebner og tingenes mening. Rent bortsett fra dette er det ikke riktig å anvende Bohms teori som bevis for at kvanteteorien har tilbakevist reduksjonismen - ganske enkelt fordi Bohms teori bare er ett av flere tenkelige alternativer.

I virkeligheten har den eksperimentelt belagte kvantefysikken snarere bestyrket enn tilbakevist reduksjonismen. Takket være kvanteteorien kan man nå også beregne et kjemisk stoffs farve ut fra dets struktur, og man kan med stor nøyaktighet forutsi hvordan ulike kjemiske stoffer kommer til å reagere med hverandre. Kjemien er nå på god vei til å "reduseres" til fysikk. Dette er hva reduksjonister innen vitenskapen har strebet etter og håpet på siden 1800-tallet.

Kvantefysikken har altså hittil øket våre muligheter til å forstå helheten ut fra dens deler og deres vekselvirkning. Det går ikke nå å forutsi om kvantefysikken i fremtiden kommer til å gjøre vårt verdensbilde mer reduksjonistisk eller mer holistisk. Det kommer fremtidige eksperimenter til å avgjøre.

Capra og Zukavs totale mangel på kildekritikk er et kapittel for seg, som vi får springe over her.

FYSIKK UTEN FORUTFATTEDE MENINGER

Hvorfor finnes det da mennesker som på en engasjert måte gjør seg til talsmenn for sammenheng mellom fysikk og østerlandsk mystikk? For de som er troende hinduister eller buddister er grunnen åpenbar. Dette kan for dem være et viktig bidrag til misjonen i vestlige land. For andre, som ikke er troende i disse religionene, kan det finnes andre grunner.

En av disse er at man vil rydde plass for parapsykologiske fenomener i det vitenskapelige verdensbildet. Under et par århundreder har det nyeste innen fysikken blitt påberopt til støtte for at tankelesing og andre paranormale fenomener skulle være mulige. Det gjaldt

først magnetismen og elektrisiteten, siden den elektromagnetiske strålingen og radioaktiviteten. Relativitetsteoriens firedimensjonale rum-tid er også blitt påberopt. Nå er det først og fremst kvantefysikken man retter forhåpningene mot. Jan Grønholm påberoper f.eks. David Bohms kvanteteoretiske modeller som støtte ikke bare for "evnen til å se inn i det forgagne og fremtiden, uttale seg om hendelser på andre steder og lese andres tanker, men også for helsefarlig kvakksalveri som f.eks. irisdiagnostikk ("diagnose" etter regnbuehinnens utsende). Det finnes ikke noe som helst underlag for dette i Bohms ekvasjoner, enda mindre i de eksperimenter han forsøker å beskrive ved hjelp av disse.

Sammenkoblingen av fysikk og mystikk har altså kommet til å tjene som legitimering for mystisisme og pseudovitenskap. Dette er en viktig grunn til å sømfare de argumenter som fremføres for denne sammenkoblingen. En annen grunn er at vi ikke bør ha forutfattede meninger om hva fysikken kan komme til å lære oss.

Det finnes mange eksempler på hvordan en viss religiøs anskuelse kobles sammen med visse oppfatninger i vitenskapelige spørsmål. Kreasjonismen, dvs. kristne fundamentalisters motstand mot utviklingslæren, er kanskje det mest aktuelle. Alle slike sammenkoblinger står i motsetning til den fordomsfrie sannhetssøken som er vitenskapens vesen. De buddistiske og hinduistiske fysikktolkningene er her intet unntak.

Vi bør være forberedt på at fysikkens fortsatte utvikling kan komme til å gi oss overraskende ny kunnskap om hvordan virkeligheten er beskaffen. Vi har ingen grunn til å regne med at de hypoteser som nå finnes innen vitenskapen da kommer til å bli bekreftet. Men vi har heller ingen grunn til å regne med at de mystiske forestillingene kommer til å bli bekreftet. Vi må være forberedte på det nye, det uforutsette.

* * *

Så langt Vetenskap och Ovetenskap, som også er forsynt med omfattende referanser.

Så tilbake til det "paranormale" ----

PARANORMALE VISJONER

Hvordan forsøker så det paranormales supportere å benytte kvantemekanikken (KM) til å forklare deres resultater? For det første, i KM er et sammensatt system sett som produktet av funksjonene som beskriver de individuelle forhold. Vi kan se det på denne måten:

Hos menneskene er det en fifty-fifty sjanse for at det befruktete egget vil bli et hankjønn. I KM er vi tvunget til å fremstille dette som et tillegg til de to mulighetene. Vi vet at straks et barn er født vil det være enten det ene eller det andre. Den filosofisk innstilte fysikeren vil si at før fødselsøyeblikket, mens du ennå er uvitende om fosterets status, er fosteret både hankjønn og hunkjønn på samme tid. Måleprosessen, her fødselen, vil straks bryte forestillingen eller beskrivelsen av systemet og slå fast den ene eller den andre endelige situasjonen. I befruktningsøyeblikket blir egget genetisk enten han- eller hunkjønn. Men siden egget bærer i seg mulighetene til å kunne bli begge, vil den eneste beskrivelse tillatt av KM være at det er BEGGE inntil det kan bli direkte målt. KM vil derfor forsøke å sikre hele spekteret av mulige målinger a priori; det faktum at den virkelige verden bare tillater den ene eller den andre å eksistere, betyr ganske enkelt at vi vanligvis beskriver verden som bestående av et begrenset antall av resultater.

Nå stiger parapsykologene frem og insisterer at systemet i virkeligheten består av den gravide kvinnen, hennes ønsker om å få barn av et gitt kjønn, av legene som blir involvert i fødselen, faren med sitt eget ønske om barnets kjønn, og verden forøvrig. Alt dette vil f y s i s k påvirke fosteret når det gjelder å avstedkomme resultatet av fødselsprosessen. I det paranormales verden vil dette også bety at sågar stjernenes posisjoner må tas med i betraktningen når det gjelder å beregne fosterets natur. Påvirkningen fra det fjerne av stjernene og de psykiske vibrasjonene i sinnet til de bevisste deltakerne, bør alle tas i betraktning ved den endelige bestemmelsen av barnets kjønn. Som Targ og Puthoff uttaler: "... fysikkens lover vil ikke absolutt forby overføring av informasjon fra fremtiden til nået".

Kanskje kan dette synes å lyde fornuftlig ved første øyekast? Men når alt kommer til alt: hvis systemet (her fosteret) i virkeligheten er et sub-system (del av moren, som er del av en familie, som er del av befolkningen, som er et produkt av naturen i sin helhet), skulle alle parter være innbyrdes sammenkoblet og dermed kapable for mutasjonspåvirkning.

Det er bare ett problem med dette. I KM er de fleste interaksjoner hos et system med verden utenfor ødelagte av usammenhengende prosesser, slik at bare de som er sterke nok til å øve direkte innflytelse på systemet kan påvirke det. Beskrivelsen av forholdet må bli en utvidelse av den totale "bølgefunksjonen" i hele universet, men effekten fra enhver del av universet på systemet er regulert av styrken hos dens interaksjon (dvs. gjensidige påvirkning).

(Se the Skeptical Inquirer Vol. IX No. 1/Fall 1984, hvor dette er forklart i detalj.)

-*-*-

Det paranormales dispipler blir nå nødt til å postulere (eller drømme om) eksistensen av et felt av ukjent natur - det er meget populært å tale om det "ikke-materielle" - som representerer den gjensidige påvirkning ("interaksjon") mellom tingene. De opererer med "noe" - det som skjuler seg "bakenfor", eller "under" fenomenene (evnt. "over" eller på "siden" kanskje). De anklager vitenskapen for å være "overflatisk", og de gjør selv krav på å være "dype". Denne spenningen mellom "overflate" og "dyp" går om man vil gjennom hele idehistorien. Mystikk og religion hører "dypet" til. Fornuft og intellektualisme henføres ofte til "overflaten".

Vitenskapsfiendtligheten og anti-intellektualismen i kulturdebatten - den påtakelige interessen for det irrasjonelle, subjektive, "åndelige", "grenseløse" og "kategoriløse" ser ut til å være tegn på en ny mystikk. Alt dette kan og bør plasseres inn i en idé-historisk tradisjon. Når "sannhet" begynner å ligne "åpenbarelse", og kunnskap hylles som "ordløst

skuende", når vitenskapen begynner å bli fremstilt som ond, materialistisk, menneskefiendtlig etc., er det gjengangere fra fortiden som spøker. Det er en gammel debatt som skyter fart, med røtter i Platon. (Se NIB nr. 2/85 s 30)

BAK TID OG ROM

Dette er tittelen på en bok som kom ut på Dreyers forlag våren 1987. Fra 20. mai var den å se i alle bokhandlervinduer.

Boken er skrevet av Erik Dammann, bl.a. kjent fra bevegelsen Fremtiden i våre hender.

Erik Dammann ønsker å frelse verden, og ære være ham for det. Denne boken ble til ut fra et ønske og et behov for å finne en "mening" bak alt. I forordet forteller han hvorfor han måtte legge til side det arbeidet som han tidligere har betraktet som viktigere enn alt annet, for å bruke mer enn to år på å lese, gruble og spørre om noe så u-moderne som "sannheten om mennesket og virkeligheten", som han uttrykker det.

Er mennesket underlagt naturlovene, og dermed et ufritt vesen, eller er mennesket også åndsvesen med indre frihet til å kunne forandre verden.

Forfatteren reiser interessante og grunnleggende eksistensielle spørsmål som det er vanskelig å finne noe galt ved, og hans ønsker om positive svar deles vel av alle og enhver.

Først når det kommer til selve spørsmålet om hvor disse svarene skal være å finne bærer det galt avsted. Dammann presenterer nemlig ikke noe nytt, men griper derimot fatt i velkjente begreper fra mystisismen og benytter kvantefysikken ("den nye fysikk") som støtte for de teorier og påstander som fremsettes, basert på mystisisme og paranormale foreteelser. Det dreier seg med andre ord om akkurat de tingene vi har omtalt foran i denne artikkelen. Enkelt uttrykt handler boken om hvordan mystiske eller metafysiske forestillinger skal rettfærdiggjøre bestemte oppfatninger, og at dette støttes av kvantefysikken.

Dammann har reist omkring i England og USA for å innhente uttalelser fra forskere med minoritetsoppfatninger ("pionerforskere") for å bruke disse i boken. Hvem disse er har vel vår leser allerede gjettet. Det er selv-sagt Fritjof Capra, David Bohm, Russel Targ, Rupert Sheldrake m.fl.

Forenkling, selektering og tildels misforståelser av fysikken er altså de elementene som skal gi "nytt håp for fremtiden".

Vi har tidligere i denne artikkelen vist atter en gang at det er den vitenskapelige håndtering av fysikken som er fordomsfri og åpen - en fysikk uten forutfattede meninger - og hvordan minoritetsforskerne manipulerer stoffet for å få det til å passe med det de vil at det skal passe med. Erik Dammann oppfatter dette motsatt i boken og tror at den tradisjonelle vitenskapen er "forstokket" fordi den ikke manipulerer frem ønskede konklusjoner. Han omtaler bl.a. også CSICOP og NIVFO i denne forbindelse. Kritikken av CSICOP synes å gå på at man stiller for strenge krav til paranormale eksperimenter. Hadde man løst litt på disse kravene, så hadde det vært bedre for troen på slike fenomener. Dammann tror forøvrig også at Uri Geller kan bøye metall ved hjelp av paranormale krefter.

Selv sagt vil denne boken bli meget populær. Den inneholder alle ingredienser i så måte, nemlig de vi har omtalt foran. I tillegg er fremstillingen krydret med naturskildringer og opplevelser.

Parapsykologen Georg Hygen sier i forordet at "Dammanns bok gir et solid grunnlag for ny optimisme og nytt håp. Jeg ser den som et av de mest verdifulle

populærvitenskapelige verker som er skrevet her i landet siden første verdenskrig."

Men som vi så i omtalen av "Den hundrede apen" (NIB 2/86) kan vi ikke stole på slike overnaturlige metoder og forestillinger når det gjelder fred, nedrustning og utvikling i menneskelig retning. Dét er en møysommelig folkelig prosess.

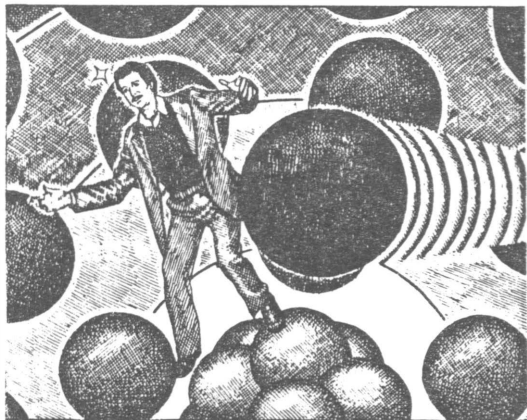
Vitenskap er en måte å søke opplysning på, den eneste sikre vi har. Pseudovitenskap er løgn forkledd som opplysning.

Hvordan mennesket besikker sitt hus er et annet spørsmål. Og her er det ikke vanskelig å være enig med Erik Dammann. Man kunne sågar istemme Hygens ovasjoner hvis det ikke var for det beklagelige forhold at Dammann tyr til misbruk av vitenskapen for å å finne støtte for sitt håp om fremtiden.

Diktat fra oven

"Gjennom lysmuren" er en annen av årets store sensasjoner på det norske bokmarked. I sommer har den toppet både salgsbarometre og bibliotekenes utlånslistor, til tross for at den både i form og innhold skiller seg ut fra alt som tidligere er utgitt her i landet, skriver Programbladet i anledning et innslag om boken i radio den 21. august kl. 19.30.

- Boken er ikke skrevet av meg, men gjennom meg, sier forfatteren Bente Müller. Hun hevder at manuskriptet på uforklarlig vis er blitt diktet henne fra "en høyere intelligens". Hun er altså kun et medium, uten innflytelse over det hun setter på papiret. Ifølge Programbladet behandler forfatteren temaer som hun realistisk sett overhodet ikke har bakgrunn for å kjenne noe til, fra atomfysikk til historiske hendelser. Bladet nevner dog ikke noe om hvilke undersøkelser som har kunnet utelukke slik viten. Sist men ikke minst: Boken gjennomsyres av en form for "kosmisk feminisme", som åpner døren for en helt ny virkelighetsoppfatning. Enda en ny oppfatning av virkeligheten altså! Det er jo blitt ganske mange etter hvert, og det eneste de har til felles later til å være mangel på forsvarlig dokumentasjon.

Bente Müller.

Også denne boken har rimeligvis fått en meget positiv omtale av Georg Hygen. Den inneholder også et velkjent budskap, menneskeheten synes å stå foran et valg mellom utslettelse eller et nytt vendepunkt. Forfatteren har heller ikke glemt å ta med "New Age". Og så er det supermaktens forhold til hverandre. Så nå synes det virkelig å foreligge solid begrunnet forhåpninger for fremtiden: Kvantefysikken, konstant overvåkning av rombrødre i flygende tallerkener, samt kunnskapsformidling gjennom paranormale medier. Og som om alt dette ikke var nok: De begunstigede har også fått en god inntektskilde.

Så står det bare igjen å se hvilke banebrytende resultater vi vil oppleve etter at den hittil skjulte kosmiske kunnskapen er gjort tilgjengelig. (Men hva vil skje hvis ulike kosmiske intelligenser gir motstridende opplysninger?)

EPR-PARADOKSET

Jeg har et inntrykk av at de fleste parapsykologer rundt om i verden - jeg kjenner ikke til de i Sovjet - har gitt opp den ideen at psi-fenomener kan forklares med noen kjent kraft i naturen. I hvert fall, den mest moderne trend i USA og England er å gjette på at fenomenene på en eller annen måte kan bli identifisert som et ennå-ikke-oppdaget kraftfelt, som også ville være ansvarlig for kvantemekanikkens paradokser (KM), hvor informasjoner later til å bli overført enten øyeblikkelig eller raskere enn lyset.

Mange paradokser innen KM synes å kreve et slikt felt, men ingen er mer debattert i øyeblikket enn det notoriske ERP-paradokset. Litteraturen refererer til Einstein og to unge kolleger, Boris Podolsky og Nathan Rosen. I 1935 publiserte de tre et skriv hvor de argumenterte med at KM var ufullstendig fordi den ikke forklarte hvordan to partikler kan fortsette å være "korrelerte" (ha forbindelse med hverandre) over store avstander uten å være årsaksmessig forbundet.

EPR-paradokset har mange former, men den som lar seg enklest forklare er en versjon som først ble foreslått av fysikeren David Bohm. Den involverer en egenskap hos partiklene kalt "spin", fordi den på en eller annen måte ligner vanlig spinn (rotasjon). På samme måten som en snurrebass kan en partikkel rotere i en av to retninger, vanligvis kalt pluss og minus, eller opp og ned. Spesielle interaksjoner (gjensidig påvirkning) frembringer partikkelpar (to-og-to) som beveger seg i motsatt retning av hverandre. Uansett hvor langt bort de kommer fra hverandre, så fortsetter de å være korrelerte på følgende måte: Hvis du måler den enes rotasjonsretning må den andre ha motsatt retning.

Ved første øyeblikk vil du anta at det ikke er noe mer mystisk ved dette enn det å kaste to frisbies i hver sin retning og gi dem motsatt rotasjon. Men i KM har ikke en partikkel noen rotasjon

før denne blir målt. I det øyeblikk da målingen finner sted vil dens bølgeegenskap "kollapse" og naturen avgjør sjansemessig om partikkelen skal få en pluss- eller minus- rotasjon. Hvis den andre partikkelen er, la oss si lysår borte, vil den samme bølgeegenskap-kollapsen gi den en omvendt rotasjon. Sagt på en annen måte, de to partiklene opprettholder et enkelt kvantesystem med en enkelt bølgefunksjon. For å gjøre det enda verre, hvis den målte partikkelen passerer gjennom en detektor til og blir målt enda en gang, kan den ha (med en sannsynlighet på 0.5) en rotasjon motsatt den som den hadde før. I så fall vil også den andre partikkelen straks endre sin rotasjon!

Spørsmålet Einstein stilte var dette: Hvordan "vet" den andre partikkelen hvilken rotasjon den skal ha med mindre de to partiklene på en eller annen måte er årsaksmessig forbundet med hverandre? Einstein var realist og tok det for gitt at universet har en matematisk struktur uavhengig av observatørens sanser og at øyeblikkelige- eller fortære-enn-lyset-"aksjoner over avstand er utelukket av relativitetsteorien. Korrelasjonen mellom de to partiklene, sa han, beviser at KM ikke er det siste ord. Han likte å si at en "liten stemme" inne i ham fortalte at en vakker dag ville nye parametere bli oppdaget og at disse kom til å forklare korrelasjonene uten å måtte ty til det han ironisk kalte for "telepati".

Fysikerne lot seg i det store og hele ikke affisere mye av paradokset. Det var ikke mer enn et kuriøst tankeeksperiment som i øyeblikket ikke lot seg verifisere. Så, i 1964, oppdaget fysikeren John S. Bell det som blir kalt "Bell's teorem". Dette teorem bragte for første gang en måte til å teste EPR-paradokset i et laboratorium. Mange slike tester er siden blitt gjort, og enda bedre metoder er underveis. EPR-paradokset er blitt solid bekreftet, i det minste over korte av-

stander. Det er mulig at de to partiklene vil miste deres korrelasjon på lengre distanser; men, dersom KM er korrekt vil korrelasjonen aldri forsvinne så lenge partiklene fortsetter å bevege seg gjennom rommet.

Dagens eksperimenterende fysikere vil kanskje fremdeles trekke på skuldrene og si: "Og hva så? Vi visste jo dette hele tiden, det er ganske enkelt på denne måten KM fungerer." Men det plagsomme spørsmålet vil ikke forsvinne. Hva forbinder de to partiklene? Bohm har alltid fastholdt, med Einstein, at KM er ufullstendig - at en eller annen type felt, på et nivå som ennå ikke er oppdaget, står inne for denne "forbindelsen" som holder de to partiklene i et enkelt kvantesystem.

Det er lett å se hvorfor så mange parafysikere har vendt seg mot kvantemekanikken for å finne en forklaring på ESP og psykokinese (PK). (Den ledende teoretiker på dette området er E.H. Walker, og den mest produktive eksperimentator er Helmut Schmidt.) Også andre tilhengere av randvitenskap tyr på samme måten til KM for å finne støtte for uvanlige gjettinger. Et ferskt eksempel er den britiske plante-fysiologen Rupert Sheldrake. I sin bok *A New Science of Life* (1981) forsvarer han påstanden om at der er "morfogenetiske felter" (M-fields), som ennå ikke er oppdaget. Disse binder sammen alle mønstre i universet, fra partikler til galakser og menneskelige sanser, med alle andre mønstre av tilsvarende slag. Disse M-fields opererer med øyeblikkelighet - ingen energi overføres - på et subkvantenivå utenfor tid og rom. De gir universet den "helheten" som blir understreket av Bohm, av østlige religioner og av slike filosofer som Alfred North Whitehead.

Du må ikke forestille deg Sheldrake's M-fields som faste lover. De blir skapt når som helst et nytt mønster dukker opp i universet, og de endres ettersom mønstrene endres. For eksempel, Sheldrake mener at første gang et spesielt krystall formes så kan det vokse på forskjellige måter, men så snart det formes vil det skape et M-felt som gjør det lettere for andre krystaller å vokse på samme måten. Alle snøfyller er nå hexagonale (sekskantete) fordi utallige snøfyller tidligere har påvirket de nye formen gjennom sine M-felter.

Første gang en organisk forbindelse blir fremstilt syntetisk, vil dens M-field

gjøre det lettere for andre vitenskapsmenn å syntetisere den.

Hvordan "vet" et egg hvordan det skal bli til en kylling? Det følger mønstrene hos sitt M-felt. Adferd hos dyr, inklusive mennesker, skaper også og modifierer M-felter. Hvis du lærer mus i Moskva å løpe gjennom en labyrint, vil denne artens M-felt gjøre det lettere å undervise mus i Paris i den samme kunsten. Jo oftere et dikt blir gjenindret, desto lettere blir det for andre å huske det. "I det innneværende århundre", skriver Sheldrake (s 196), "skulle det bli progressivt lettere å lære å sylke, kjøre bil, spille piano, eller bruke en skrivemaskin, på grunn av den kumulative morfiske gjenklang fra det store antall av mennesker som allerede har lært seg disse ferdighetene." M-fields forklarer ikke bare hvordan kvante-informasjon flyr omkring så fort, de ligger også til grunn for slike påståtte fenomener som ESP, PK, og Karma-loven. "Morfisk gjenklang" leder også utviklingen av livet på måter som Sheldrake mener at Darwins teori ikke kan forklare.

Nesten alle vitenskapsfolk som har sett på Sheldrake's teori betrakter den som det rene vrøvl. Da hans bok første gang ble utgitt i England, ble den i en lederartikkel i *Nature* kalt for "den beste kandidat for brenning som har vært på mange år", og at det ville være bortkastet tid og penger å teste dens gjettinger. På den annen side har noen av dem som tror på PSI forkynt Sheldrake's teori som et stort skritt fremover.

Newsweek (7.7.86) rapporterte om tre vinnere av en konkurranse sponset av the Tarrytown Executive Conference Center, Tarrytown, New York, som gjaldt testing av Sheldrake's teori. Førstepremien på 10.000 dollar ble delt mellom Gary Schwartz, en Yale-psykolog, og Alan Pickering ved Hatfield Polytechnic, Hatfield, England. Schwartz viste tre bokstavers hebraiske ord, halvparten av dem ekte og halvparten oppdiktet, til Yale-studenter som ikke kunne hebraisk. Han påsto at elevene scoret bedre enn det slumpen skulle tilsi når det gjaldt

å treffe de ekte ordene - antakelig ledet av M-feltene fra alle dem som nå og tidligere har lest hebraisk. Pickering gjorde en lignende test, idet han benyttet ekte og oppdiktete ord på persisk. Den tredje vinneren, Arden . Mahlberg, en klinisk psykolog i Madison Wisconsin, gjorde det på samme måten med morsekoden. Sheldrake er sitert for å ha sagt at han er glad og oppmuntret av disse resultatene, men finner dem alle "usikre". Og han tilføyde følsomt: "Med en slik radikal hypotese, er det nødvendig med tyngre bevisførsel".

Ifølge Michael Kernan, i hans rapport om Tarrytown-prisen, ("Can we learn from Learning of the Past?" - Washington Post for 11. juli 1986) håper Sheldrake å overvåke markedsføringen av et nytt puslespill i England og studere hvor fort folk kan lære å løse det. Kernan minner om den enorme populariteten til Rubik's Cube for få år siden: "Til å begynne med var den så vanskelig å løse at folk utgav bøker om saken, men snart ble den forholdsvis enkel å løse, og forsvant." Har det slått Kernan at den ble lett å løse på grunn av at det ble utgitt så mange bøker som forklarte hvordan man løste den?

Neste år ventes Random House å utgi Sheldrakes andre bok, The Presence of the Past. Kernan siterer Sheldrakes forklaring på hvordan en tapt fingernegl vet hvordan den skal vokse ut igjen til sin opprinnelige form: "Plato mente at det et eller annet sted fantes en eterisk, arketypisk fingernegl. Jeg sier at feltet er forårsaket av bestemte fingernegler fra fortiden, en type lagret hukommelse."

Tilbake til EPR. Ingen har hittil funnet ut hvordan rotasjonskorrelasjonen, eller en hvilken som helst annen form for korrelasjon hos partikler, kan brukes for å sende en beskjed. Hvis relativitetsteorien er riktig, kan intet signal bli sendt raskere enn lyset. Når du måler rotasjonen hos en partikkel, vil naturen gi den pluss eller minus med lik sannsynlighet. Ingen "skjulte variabler" dikterer disse valg. De er rene sjans-hendelser. Dersom du måler en strøm av partikler, vil deres rotasjon være som tilfeldige sekvenser med mynt og krone.

Forestill deg en mynt som på et eller annet mystisk vis er korrelert med en annen mynt flere tusen kilometer borte. På begge

stedene blir myntene kastet samtidig. Hver gang dette gjentas faller de med ulik side opp! Modellen er ikke så ille for EPR-paradokset. Kan en slik merkelig korrelasjon bli brukt til å sende en beskjed raskere enn lyset? Svaret er innlysende. Ikke med mindre du kan påvirke den ene mynten til å falle mynt eller krone med vilje. Dessverre så finnes det ingen kjent måte å gi en partikkel den ønskede rotasjon når den blir målt; og, om du kunne, så ville korrelasjonen med den andre partikkelen kollidere med relativitetsteorien.

Så hvordan står saken? Naturligvis kan det ikke utelukkkes at et subkvantefelt, ennå ikke oppdaget, sørger for den forbindelsen som Bohm påberoper for å forklare EPR og andre KM-paradokser. Hvis et slikt felt noen gang blir funnet vil det vise seg at Einstein når alt kommer til alt hadde rett i sine berømte sammenstøt med Niels Bohr. KM er ufullstendig. Den kan bli lagt inn i en dypere teori, i likhet med den måten Newtonsk fysikk er lagt inn i relativitetsteorien.

David Mermin, en fysiker ved Cornell University, delte nylig fysikerne inn i tre klasser med hensyn til deres holdning overfor EPR:

1. De som er opptatt av det.
2. De som ikke er opptatt av det, men som dikter opp forklaringer som enten er gale eller mister poenget ved ikke å gjøre annet enn å gjenta formalismen hos KM.
3. De som ikke er opptatt av det, men som ikke vil si hvorfor.

Denne siste holdningen, tilføyde Mermin, "er uangripelig."

The Skeptical Inquirer Vol. 11,
Winter 1986/87

Originaltittel:

NOTES OF A FRINGE-WATCHER -

The EPR Paradox and Rupert Sheldrake
av Martin Gardner

PRIGOGINES VISJON

AV KAOS OPPSTÅR HØYERE ORDEN

Belgieren Ilya Prigogine, som fikk nobelprisen i kjemi i 1977 for sin teori om dissipative strukturer, fortsetter sine spekulasjoner om hvordan verden fungerer og har nå lagt frem tanker om universets og livets opprinnelse. Han mener at de nye ideene går dypere enn kvantemekanikken.

Prigogine har interessert seg spesielt for tidsfaktoren.

- Vi går kanskje inn i en vitenskapens andre tidsalder nå ved at vi får en ny oppfatning av tiden, mener han.

Med tid mener han forandring, kompleks bevegelse som bare kan oppfattes i en tidsretning, fremover; de kan i prinsippet ikke rekonstrueres. De er med andre ord irreversibile.

I den klassiske newtonske fysikken spiller tidens retning ingen rolle. Alle virkelighetens fenomener kan beskrives matematisk. Hvis man kjenner tilstanden innen et system ved et visst tidspunkt, er det i prinsippet mulig å regne frem tilstanden når som helst i det forgagne eller i fremtiden. Alle hendelser fremstår som mekanisk eksakte, og der finnes ingen plass for tilfeldigheter.

Verden ses som en slags maskin, og der hendelser er forutsigbare. Ifølge dette deterministiske verdensbildet er intet annet virkelig vitenskap enn det som kan beskrives med matematisk språk.

I den mekaniske verden fremstår mennesket, ja alt levende, som en gåte. Det passer egentlig ikke inn der.

Denne strengt deterministiske oppfatningen av verden leder også til store problemer for vårt syn på oss selv. Fremfor alt elimineres den frie viljen. Våre handlinger beror ikke på våre egne frie valg, men er resultat av mekaniske hendelser i en materiell virkelighet. Noen menneskelig kultur finnes egentlig

ikke, ingen utvikling, ingen historie. Alt vi har er en mekanisk frosset verden gitt en gang for alle.

Grunnleggende i den klassiske naturvitenskapen er ideen om kausalitet, dvs. den tanken at hver årsak har en spesiell virkning og hver virkning har en spesiell årsak. Men det finnes også en synsmåte som går på at livet er et produkt av slump og nødvendighet. Mutasjonene, dvs. forstyrrelser i den genetiske koden, noe som av og til inntreffer og gir opphav til sprangvise forandringer i arveanleggene, skjer tilfeldig, og når de vel har inntruffet tar nødvendige fysiske og statistiske lover over og bevarer - sammen med det naturlige utvalget - mutasjonene gjennom generasjonene.

I alle henseender måler den klassiske fysikken opp et dødt univers; liv i egentlig betydning savnes. Det er meget nedslående hvis man tvinges til å akseptere dette. Mennesket lever da i et spøkelsesaktig univers der alle hendelser finner sted slumpmessig og automatisk uten nærvær av noen skapende kraft, hverken hos Gud eller skapende mennesker.

Den moderne statistiske mekanikken har dog rokket ved den klassiske fysikkens grunnvoller. Den forutsetter iblant irreversibilitet, dvs. man kan, som i kvantemekanikken, i prinsippet ikke alltid rekonstruere en hendelse bakover i tiden og iaktta en logisk kjede av årsak og virkning. Endel hendelser synes å være helt "årsaksløse" og spontane.

Ifølge Ilya Prigogine ligger nå den klassiske naturvitenskapen, myten om en enkel, passiv verden for døden. Han mener at nå må tiden, irreversibiliteten og utviklingen innføres i fysikken.

- Universet, sier han, er ikke noe stillestående. Det befinner seg ikke i jevnvekt, men er skapende og består av instabile dynamiske systemer.

I dag er det åpenbart at de mønstre som virkeligheten eksisterer i, kan forandres. Universet fremstår nå mindre som en maskin enn som en skapende uforutsigelig virksomhet.

Naturens prosesser hviler ikke på en sikker, uforanderlig grunn. Disse lovene omformes stadig på høyere nivåer av kompleksitet.

Prigogines teori om dissipative strukturer sier at alle åpne systemer, som også innbefatter alle levende skapninger, bringes i uorden av forstyrrende energifluktuasjoner som beror på systemenes samspill - dvs. utveksling av materie og energi - med omgivelsene. (Et åpent system, som f.eks. et menneske, et samfunn, en termittkoloni, en vekst - befinner seg langt fra en jevnvektssituasjon. Det tar inn energi, og det sprer den ut i stadig vekselvirkning med omgivelsene. Et slikt system er derfor meget følsomt for omverdenes innvirkning.) Disse forstyrrelsene kan til slutt forårsake at systemet faller sammen. Men det kaos som blir følgen gir også forutsetningen for nye kombinasjoner, samspill på en ny måte med omgivelsene, slik at systemet omstruktureres på et høyere nivå.

Av kaos oppstår altså med nødvendighet en ny og høyere orden. Det er den omstendigheten som gjør at tiden i det lange løp ikke virker nedbrytende, men rekonstruerende, oppbyggende.

Prigogine mener altså at naturens instabilitet er en avgjøende faktor bak utviklingen. Hele den biologiske utviklingen kan være en følge av dynamisk instabilitet, hvilket også er den viktigste forutsetning for menneskelig kreativitet. Denne instabiliteten fører til en rekke valgmuligheter for åpne systemer. Naturen er ikke bundet til et visst mønster, men kan eksperimentere med ulike utviklingsveier.

- Jeg vil si at i jevnvektssituasjon er materien blind, sier Prigogine. Når naturen er langt fra jevnvekt, begynner den å "se". Den bytter ut gamle mønster, skaper nye løsninger, slik at utviklingen tar en ny retning.

KILDE: Søkaren nr. 7/1987.

Disse ideene burde vel vekke begeistring hos dem som argumenterer for et paradigmeskifte og dessuten leter etter en plass for "paranormale" foreteelser..? Ganske riktig! På side 220 i Erik

Dammanns bok "Bak tid og rom" introduseres Ilya Prigogine som en av de nytenkerne som omtales med den største respekt blant tilhengerne av det nye paradigmat.

Med "dissipativ struktur" mener Prigogine kort uttrykt følgende: Samspillet mellom molekyler, f.eks. i en kjemisk blanding, når ikke ut over en avstand av ca. en ti milliondels millimeter. "Likevel er systemet strukturert som om hver molekyl var "informert" om systemets totale tilstand." Vi er dermed tilbake til forestillingen om en forbindelse mellom partikler, som ikke er av kjent fysisk natur.

Med begeistring gjenkjenner Dammann her hologrammets- og kvantefysikkens prinsipp: Delen inneholder helheten! "Helhet og del er ett". Og nå bærer det raskt avsted på lette vinger: Både fotonenes og nå også molekylene samspill forutsetter et immaterielt, ordnende prinsipp som virker i tid og rom, men som selv må henføres til et ikke-tids- og ikke-romplan! Dammann mener nå at han har fått bekreftet det han har sluttet seg til, nemlig at OPPLEVELSEN av tidløshet knapt er noe som følger av intellektuell tenkning, men forutsetter kunstnerens intuitive erkjennelse.

Marilyn Ferguson (en kjent new age-skikkelse) forteller at Prigogines ideer har vært brukt bl.a. til å forutsi trafikk mønstre i USA, til å vise hvordan stress kan oppfattes som en kraft for forandring til ny harmoni, og til å forklare hvordan byer og økonomiske systemer utvikler seg. Jo mer komplisert samfunnet er, og jo voldsommere dets konkurrerende krefter synes å true enhver orden, desto større er potensialet for den raske overgang via kaos til en grunnleggende ny harmonisk orden, sier Erik Dammann. (side 226). (Det var vel dette de gamle erkjente gjennom ordtakene: "Det blir ikke bedre før det blir verre")

Ikke å undres over at Prigogine har vakt begeistring i new age-kretser! Her ser man muligheten for å komme ut av elendigheten: En moderne versjon av syndfloden, og dermed muligheten til å starte på nytt - mot et nytt kaos!

Prigogines teorier er interessante nok, men en bør se de an før fantasien gis fritt spillerom.

ÅPENT SINN

TI AR MED NEGATIV FORSKNING I PARAPSYKOLOGI

HVA GJØR EN PSYKOLOG SOM HAR HATT EN EKSTRA-ORDINÆR OPPLEVELSE, SETTER OPP ET FORSKNINGS-PROGRAM TIL TESTING AV MULIGHETEN FOR PSI, LÆRDOMMEN ER FORBLØFFENDE.

Alle mener å ha et åpent sinn. Spesielt vitenskapsfolk liker å mene at de har. Men fra psykologien vet vi at dette bare er en av de attributter folk ønsker å tillegge seg selv. Kanskje burde vi ikke bry oss med det i det hele tatt, bortsett fra at parapsykologien tvinger en til å spørre. "Tror jeg på dette, tror jeg ikke på det, eller har jeg et åpent sinn?"

Det er den kjente engelske psykolog og parapsykolog Susan Blackmore, som innleder slik i sin artikkel i Skeptical Inquirer nr. 3/Spring 1987. Artikkelen er basert på hennes innlegg ved CSICOPs internasjonale konferanse i 1986 ved University of Colorado. Det er all grunn til å se nærmere på Susan Blackmores solide erfaringer, basert på grundige og langvarige studier av paranormale anliggender.

SB forteller at hun ble oppfanget av temaet da hun kom til Oxford for å studere fysiologi og psykologi. Hun besøkte the Oxford University Society for Psychical Research (OUSPR), hvor hun fant hekser, druider, medier, synske og sågar noen få livs levende forskere på området, som kom for å ta en prat. De hadde Quija-bord-innslag, de dro på oppdagelsesferd til kirkegårder og gjorde endel eksperimenter med ESP og psykokenese (PK).

I løpet av noen få uker hadde jeg ikke bare lært en hel del om det okkulte og paranormale, men jeg hadde en opplevelse som gjorde varig inntrykk, en ut-av-kroppen-opplevelse. (Out-of-body-experience - (OBE). Det skjedde mens jeg var lys våken - satt og snakket med noen venner, forteller Susan Blackmore. Det varte ca. tre timer og omfattet alt fra en typisk "astral projeksjon", komplett med sølvtråd og duplisert kropp, til fritt-svevende flyving, og til slutt en mystisk erfaring.

"...jeg hadde en opplevelse som fikk varig effekt - en ut-av-kroppen-opplevelse."

Det ble klart for meg at doktrinen om astral projeksjon, med sitt astral-legeme flytende omkring på astrale plan var intellektuelt utilfredsstillende. Men å avvise opplevelsen som "bare innbilning" ville være umulig uten å opptre uærlig overfor hvordan det hadde føltes da det skjedde. Det hadde vært en reell følelse. Alt syntes klart og levende og jeg var i stand til å snakke og tenke ganske klart.

Du kan forestille deg den intellektuelle konflikten jeg opplevde (og selvfølgelig hadde jeg ingen ide om at den bare var et forspill til langt verre mentale konflikter!) De psykologene og fysiologene som underviste meg hadde temmelig forskjellige oppfatninger av menneskenaturen fra de jeg traff ved OUSPR. Sistnevnte antok som regel at det finnes "en annen dimensjon" hos mennesket, -at vi kan kommunisere direkte fra sinn til sinn, at der er "andre verdener" som venter på å bli oppdaget innen andre bevissthetstilstander og sågar at bevissthetsen er adskillelig fra sitt fysiske sete og kan overleve kroppens død. Konflikten var en utfordring til meg, og jeg unnfanget den ideen (heller naiv enn rent arrogant) at mine lærere tok feil, eller i det minste å vise at psykologer er forutinntatte når de ignorerer det mest verdifulle hos det menneskelige potensial: det paranormale.

Allerede på et meget tidlig stadium gjorde jeg en avgjørende feil - eller en serie av slike mistak. For det første så antok jeg at alle disse merkelige

og uforklarlige tingene - ESP, PK, OBE, mystiske opplevelser, spøkelser, polter geister og nær-døden-opplevelser - var relatert og at én forklaring ville gjelde for dem alle. For det andre så antok jeg at det måtte være en paranormal forklaring - at vi søkte etter PSI. For det tredje, i stedet for å gå rett på det som virkelig interesserte meg - OBE - mente jeg at det var mer "vitenskapelig" å begynne med PSI. Det hadde tross alt forekommet endel forskning på PSI, PK og, selv om det vanligvis er blitt tilbakevist, dette hadde en viss basis i vitenskapelig forskning. Det syntes langt enklere og tryggere å starte der. Jeg tenkte ikke særlig over det, jeg regnet ganske enkelt med at PSI var nøkkelen til mysteriene og jeg ville studere parapsykologi.

Det første jeg foretok meg var å utvikle min egen teori om PSI. Denne teorien omfattet den antakelse at PSI og minnet er aspekter av samme prosess, at minnet er en spesifikk del av den mer generelle ESP-prosessen. Med tiden fikk jeg plass ved Surrey University for å ta en filosofisk doktorgrad, og det var da at jeg satte i gang for å teste min teori.

Mens jeg var ved Surrey var jeg så heldig å få en sjanse til å undervise en parapsykologisk klasse. Den tiltrakk seg mer enn hundre studenter, så jeg hadde plenty av subjekter for mine eksperimenter. Jeg startet med tre testtyper. Jeg begynte med å forutsi en positiv korrelasjon mellom ESP og minne. Dvs. hvis minnet og ESP er sider av samme prosess, skulle de samme menneskene være gode i begge av dem. Jeg utførte denne testen (Blackmore 1980a). Deretter forutså jeg at det beste materialet for ESP ikke burde være de som oppfatter godt, men de som husker godt; har lett for å huske. Jeg foretok en serie av eksperimenter med forskjellige målmaterialer (Blackmore 1981a). Så forutså jeg at de feil og forvirringer som forekommer innen ESP burde ligne mer på de som gjøres i minnet enn de som gjøres hos sanseoppfatningen. Jeg hadde store forhåpninger til denne metoden, siden studiet av feil alltid har vært så nyttig innen psykologien, f.eks. ved studiet av visuelle illusjoner. Jeg utførte også mange eksperimenter for å teste dette (Blackmore 1981b). Likevel,

det eneste nevneverdige ved alle resultatene var antallet uten significans.

Etter en lang serie med eksperimenter hadde jeg ingen gjentagbare oppdagelser, bare en stor samling av negative resultater. Selvfølgelig kunne disse ikke gi svar på mine opprinnelige spørsmål eller teste min spesielle teori. Noen vil kanskje allerede protestere: For en idiot. Hvorfor kunne hun ikke gi seg med dette og heller gjøre noe nyttig i stedet? Men jeg ville ha svaret: Dette kunne bli nyttig! ESP eksisterer, det kunne bli en av de mest verdifulle oppdagelsene for vitenskapen; og i alle tilfelle kan du aldri på forhånd si hva som vil bli nyttig til slutt. Eller kanskje tenker du, slik mange mennesker sa den gangen: "Ah, men dette er akkurat hva du hadde ventet. Hun har bare vist at det ikke finnes noe PSI". Men selvfølgelig hadde jeg ikke gjort det, og kunne ikke gjøre det. Ingen mengde av negative resultater kan bevise ikke-eksistensen av PSI. PSI kan alltid befinne seg like rundt neste hjørne, og der var plenty av hjørner å kikke rundt.

"Etter en lang serie med eksperimenter hadde jeg ingen gjentakelige oppdagelser, bare en stor samling av negative resultater."

Der var også plenty med parapsykologer ivrige etter å foreslå hjørner jeg ennå ikke hadde rundet, og grunner til at mine eksperimenter ikke hadde fungert. Og jeg var ivrig etter å fortsette forskningen. Noen mente at det måtte være forsøkspersonene; studenter er erfaringsmessig ikke de beste. Så, i stedet for å teste klassen testet jeg folk som kom til meg og påsto at de hadde spesielle evner. Jeg forsøkte å konstruere eksperimenter som kunne teste det de påsto å være i stand til å gjøre og som ville sikre meg skikkelig kontroll. På en måte så hisset dette meg mer enn noe annet, fordi jeg møtte en mengde ekte og velmenende mennesker som var overbeviste om at de kunne kommunisere ved hjelp av telepati, eller finne underjordiske rørløpninger eller skjult vann, inntil de forsøkte å gjøre dette under forhold som utelukket normal sensorisk informasjon. Da ble både de og jeg alltid skuffet.

"Der var plenty av parapsykologer som var ivrige etter å foreslå hjørner jeg ennå ikke hadde rundet, og grunner til at mine eksperimenter ikke hadde virket."

Nå forsøkte jeg å bruke barn som subjekter. På den tiden hadde Ernesto Spinelli oppnådd meget gode resultater med førskolebarn i ESP-tester (Spinelli 1983). Derfor begynte jeg å lage eksperimenter med sikte på å bruke en metode lik hans (dog ikke en direkte kopi) for å teste min minne-teori. Dette var langt hardere arbeide enn det tidligere, men også langt mer morsomt. Barna var 3-5 år gamle i lekegrupper, og de gikk inn for ideen med liv og sjel, sikre på at de kunne overføre bilder til hverandre. Men resultatene var helt klare. Andelen av "ikke-signifikante" var like stor som før. De overveiende resultatene var ikke-signifikante og det samme var korrelasjonen med alder (Blackmore 1980B).

Hvorfor? Spinelli hadde mange forslag. Det kunne ha vært at jeg benyttet fargebilder, mens hans var i sort/hvitt; eller at sukkertøyet jeg brukte til belønning (basert på andres nylig suksessfulle eksperimenter) var likt for godt av ungene og nedbrytende; eller at jeg ganske enkelt ikke hadde den rette personlighet overfor ungene. Jeg kunne bare si at jeg lot til å gå godt sammen med dem, men kanskje det ikke var godt nok.

En annen antakelse var at problemet kanskje ikke lå hos subjektene selv, men deres psykiske tilstand under eksperimentene. På den tiden var ganzfeld-eksperimentene siste nytt, og resultatene hos Carl Sargent (1980) ved Cambridge, og Chuck Honorton (1977) ved Princeton, var inntrykksfulle. Så jeg satte i gang med et ganzfeld-studium. Hver av mine forsøkspersoner hadde en halv ping-pong-ball over hvert øye, lå i en liggestol og hørte bare støy gjennom høretelefoner. Jeg skrev ned alt de sa. Så fikk de se på fire bilder, og velte ut det de mente at vedkommende hadde sett på.

Jeg hadde i noen måneder ledet en øvelsesgruppe i billedspråk, hvor vi trente i avslapping, ledsaget bildespråk og en rekke forestillinger hentet fra

Buddhistiske øvelsesteknikker. Jeg valgte nå ti testobjekter fra denne gruppen til mine ganzfeld-studier, og ti kontroll-objekter.

Dette studiet lærte meg en hel del. Ganzfeld er i seg selv en interessant opplevelse. Bilder kommer glidende inn og forsøker å forestille deg at du plukker dem opp fra et eller annet sted utenfor deg selv. Jeg hadde også en meget inntrykksfull opplevelse hvor jeg var objektet og min bror eksperimentator. Jeg "så" folk som fisket, sjøer, fjell, sveitserhytter, og da jeg så målobjektene plukket jeg straks ut det rette. Jeg underet om jeg til sist hadde funnet nøkkelen! Men, i løpet av eksperimentene så jeg mange forbløffende overensstemmelser, men til de gale bildene. Min bemerkelsesverdige oppdagelse forsvant raskt blant sjansetreffene.

Dette burde ha lært meg noe viktig, noe jeg burde ha visst hele tiden; og det er at man ikke skulle stole på subjektive vurderinger av muligheter (Se Blackmore and Troscianko 1985). Man skulle utelukkende stole på statistikk, og de fortalte meg at det ikke fantes noe der. Selvsagt forsøkte jeg igjen med min bror, men denne andre gangen virket det ikke. Over alt var resultatene helt nær det tilfeldige.

Hvorfor slo også dette studiet feil? Jeg hadde benyttet trenede forsøkspersoner i PSI-tjenlige forhold, og en metode som andre hadde funnet suksessfull. Den endelige antakelsen hos de fleste parapsykologer var at dette måtte bero på en forsøksleder-effekt - eller mer enn det, det måtte være en PSI-hindrende eksperimentator-effekt. Dvs. at enten brukte jeg min negative PSI, eller jeg hadde en eller annen personlighetsdefekt, eller defekt i troen som hindret PSI hos andre mennesker. Jeg var en PSI-hindrende eksperimentleder, slik at uansett hva jeg gjorde så ville jeg alltid få negative resultater. Jeg begynte å føle at jeg hadde en eller annen srikende sykdom. Jeg var mislykket, et hinder; det var noe i meg som undertrykket den sanne spirituelle natur hos andre mennesker. Jeg forsøkte ikke å la det gå inn på meg, men jeg må tilstå at det er noe fryktelig uflatterende ved å bli benevnt som "PSI-hindrende" !

"Jeg ble fortalt at jeg ikke fikk resultater fordi jeg ikke trodde sterkt nok på PSI, fordi jeg ikke hadde et åpent sinn."

Vel, hva kunne jeg gjøre med det? Det er ikke en fullstendig utestbar ide. Men Sargent hadde allerede testet personlighetene med suksessfulle og ikke suksessfulle eksperimentatorer og funnet at de suksessfulle var utadvendte, tillitsfulle, ikke-nevrotiske osv.. Men faktum er at jeg svarte til denne beskrivelsen bortsett fra mine resultater.

Den andre nøkkelen til min svikt lot til å være tro. Jeg ble fortalt at jeg ikke fikk resultater fordi jeg ikke trodde sterkt nok på PSI, fordi jeg ikke hadde et åpent sinn! Men hva kunne jeg vel gjøre med det? Jeg kunne ikke akkurat endre min tro over natten eller teste ti subjekter mens jeg trodde og ti når jeg ikke trodde! Jeg fremholdt at jeg i begynnelsen hadde trodd på PSI og likevel ikke fått noen resultater, men jeg kunne ikke bevise dette overfor motargumentet at jeg hadde aldri virkelig trodd i det hele tatt.

Likevel, jeg hadde en ide. Der var fremdeles ting jeg trodde på. Jeg kunne teste Tarot. Under min tidligere befatning med alt okkult hadde jeg lest Tarotkort i 8-9 år. De lot virkelig til å fungere. Folk fortalte meg at jeg kunne beskrive dem helt nøyaktig ved å bruke kortene, og dette var naturligvis stimulerende. Jeg trodde til og med at det måtte ha en paranormal basis. Så jeg satte i gang med testing av kortene, gjorde registreringer for ti personer, og holdt prosedyren så nær opp til den normale Tarottydning som mulig, men isolerte meg selv som leser, fra subjektene. De fikk så sortere alle ti fortolkningene for å se om de plukket ut sin egen oftere enn hva slumpen skulle tilsi. (Blackmore 1983).

Det virket! Resultatet var virkelig signifikant. Du kan forestille deg min opphisselse - kanskje hadde jeg funnet noe. Kanskje var det ingen PSI å finne i standardiserte laboratorieeksperimenter, men at noe paranormalt kunne dukke opp når forholdene ble lagt nærmere til det virkelige liv. Men så hadde jeg en prat

med Carl Sargent. Han pekte på at alle mine testpersoner kjente hverandre, og dermed kunne ikke deres resultater bli uavhengige.

Dette syntes så trivielt. Det at de kjente hverandre kunne ikke hjelpe dem med å plukke ut den rette tolkningen, kunne det vel? Nei, men det innebar at vurderingen av sannsynlighet var unøyaktig - og, når alt kom til alt, resultatet var bare marginalt signifikant. Så jeg gjentok eksperimentet to ganger til med personer som ikke kjente hverandre. Jeg regner med at du kan forutsi de resultatene jeg fikk - fullstendig ikke-signifikante.

Du kan velge å oppfatte disse resultatene på forskjellig måte. Noen parapsykologer har påstått at det første eksperimentet fant ekte PSI og at de påfølgende ikke fremviste den samme attityde, den samme nyhet, entusiasme, som gjorde PSI mulig - eller sågar at PSI selv ikke liker å bli gjentatt. Men jeg tror at jeg til slutt hadde nådd det stadium hvor jeg mente at det ikke lenger var verd å imøtegå slike argumenter. Jeg benyttet anledningen til å si: "Jeg tror at uansett hvor mange eksperimenter jeg gjør med PSI, så vil jeg sannsynligvis ikke finne noe."

Nå kommer vi omsider til spørsmålet: "Hva kan disse negative resultatene fortelle oss?" Det de selvfølgelig ikke forteller oss er at PSI ikke eksisterer. Uansett hvor lenge jeg fortsatte med å lete etter PSI uten å finne den så kunne det ikke fortelle oss det. Men det ble klart for meg at jeg dog ikke trodde på PSI mer. Jeg hadde blitt en ikke-troende.

Men jeg var utilfreds. Der var en mental konflikt enten jeg trodde eller ikke trodde. Jeg hadde mange spørsmål og et av dem var dette: Hvor langt kunne jeg generalisere disse negative resultatene? Situasjonen var den omvente av den normale situasjonen innen vitenskapen når noen får positive resultater og må spørre hvor langt de kan generaliseres. Her måtte jeg spørre om mine negative resultater hadde gyldighet bare for de eksperimentene som ble utført av meg, på de bestemte tidspunktene, eller om de gjaldt for hele para-

psykologien. Det finnes ikke noe åpenbart svar på dette spørsmålet. Hvis det fantes gjentakelighet kunne man ha svart på spørsmålet slik man gjør det på andre områder av vitenskapen. Men uten gjentakelighet er det umulig.

Det neste spørsmålet var: Hvordan kunne jeg veie mine egne resultater mot resultatene hos andre menneskers, når en tenker på at mine tenderte til å være negative mens alle andre lot til å være positive? Jeg måtte finne en eller annen ballanse her. Jeg kunne jo ikke tro på mine egne og ignorere andres. Det ville gjøre vitenskapen umulig. Vitenskapen kan ikke fungere uten at folk generelt godtar andres resultater. Vitenskapen er og må være et kollektivt foretak.

Som en annen ytterlighet kunne jeg tro på andres resultater og ignorere mine egne. Det ville være enda mer hensiktsløst. Det ville ikke være noen hensikt i alle disse årene med eksperimenter hvis jeg ikke tok mine egne resultater alvorlig. Det er et fundamentalt prinsipp i vitenskapen at man tar hensyn til de resultatene noen kommer frem til.

Så det er ikke noe svar på hvordan man skal veie de mot hverandre. Og disse problemene er bare aspekter av det grunnleggende dilemma i parapsykologien, dvs. å tro eller ikke tro på PSI. Uansett vil man støte på en konflikt, tror jeg.

Den troende vil si: "Jeg tror der er et eller annet negativt definert, definert som kommunikasjon uten bruken av registrerte sanser, eller handling uten bruken av kroppens muskler. Jeg har tro på at fremtidens eksperimenter vil finne dette, selv om vi hittil har mislyktes i å få frem en gjentakelig effekt." Hvis man inntar denne holdningen er man ikke bare nødt til å akseptere den usikre utgangen på denne forskningen, man må også se i øynene den store mengden av negative resultater.

Men hva med den ikke-troendes posisjon? Den ikke-troende sier bare: "Jeg tror ikke at disse negativt definerte tingene finnes. Jeg tror ikke at forskningen vil få suksess. Jeg har den tro at alle eksperimenter med positivt resultat kunne bli skikkelig tilbakevist." Så den ikke-troende er i en slags speilbildeposisjon av den troendes posisjon. Men det er klart at man aldri kan tilbakevise alle eksperimentene, og det vil alltid være flere

i fremtiden. Forskningen er dermed åpen. Og den ikke-troende må ta hensyn til de positive resultatene. Jeg tenker spesielt på resultatene til Carl Sargent, Charles Honorton, Helmut Schmidt og Robert Jahn. Jeg antar at hvis vi tror at disse lett kan avvises vil vi bare villede oss selv. Man kan ikke levere enkle motforklaringer og kaste alle disse resultatene over bord. Jeg sier ikke at disse resultatene i fremtiden ikke kan reduseres til en eller annen normal forklaring, det kan de meget vel. Men i øyeblikket har vi ingen slik forklaring.

Enten du er en troende eller en ikke-troende vil du oppleve mental konflikt og kvaler. Så hva er løsningen? Enkelt, ikke sant? Ha et åpent sinn. Men den menneskelige skapning er ikke bygget for å ha et åpent sinn. Hvis de forsøker vil de oppleve en erkjennelsesmessig dissonans. Leon Festinger (1957) var den som først brukte denne termen. Han mente at folk strever etter å få deres tro og handlinger konsistente og når det oppstår inkonsistens vil de oppleve denne ubehagelige tilstanden av "kognitiv dissonans", og de bruker en hel del energi for å redusere den. Jeg må innrømme at jeg er blitt familiær med noen av dem.

Du kan plukke opp en teori og holde fast ved den mot alle odds. Men jeg kunne ikke gjøre det etter alle de årene. Det jeg kunne gjøre var en smule mer subtielt; dvs., jeg kunne velge en teori og ignorere de indisiene som går mot den. På den måten kan den troende avvise negative resultater ved å bruke alle de gamle argumentene: Iden, stedet, den følelsesmessige situasjonen, eller "vibrasjonene" var ikke de riktige. Eller, den ikke troende kan nekte å se på de positive resultatene. Du tenker kanskje at jeg ikke ville avvise, men jeg må innrømme at når the Journal of Parapsychology dukker opp med rapporter om Helmut Schmidts positive funn begynte jeg å føle meg ubehagelig og var tilbøyelig til å legge det bort for å "lese det i morgen".

Alternativt kan man ty til enkle motforklaringer, som "det er bare fusk og bedrag". Vel, kanskje det er, men også dette skaper sin egen dissonans. Å gå omkring å tro at alle spøker eller narrer seg selv kan gjøre en til en permanent mistenksom person, og det kan

skade ens selvaktelse. Å mistenke en eller annen effekt for å være falsk, og systematisk avsløre den er en ting. Men å nærme seg alt man hører om som om det var falskt er destruktivt.

Det finnes andre lettkjøpte måter. Du kan redusere den attraktivitet som motstanderen har oppnådd. Den troende kan finne det lett å jekke ned en berømt kritiker som en nedstøvet gammel professor uten reell kontakt med området lenger, eller som en yngre en med lumske øyne og altfor uryddig skjegg! Eller den ikke-troende kan avvise forskning med den begrunnelse at alle parapsykologer er scientologer eller altfor opphengte i religiøs tro, eller er altfor blåøyde og vage til å drive på med "ekte vitenskap". Men intet av dette vil ha noe for seg. Og de fleste av oss vet at det ikke vil gjøre det. Men likevel fortsetter vi på denne måten fordi det er så uhyre vanskelig å ha et åpent sinn.'

Jeg har sagt en hel del om hva negative resultater ikke forteller oss, men er det noe de dog forteller oss? Jeg tror at vi nå er kommet til det punkt hvor vi ser at det er. Jeg antar at hvor enn du starter innen parapsykologi, hvis du baserer forskningen på PSI-hypoteser vil du bli tvunget til å gjøre undersøkelsene mer og mer restriktive, for å bakke opp for stadig mindre og mindre testbare posisjoner, og for å produsere stadig mer svake og flyktige fremstøt for å holde din teori sammen. Til slutt, uansett spørsmålet du sartet med, er du tvunget til å stille flere og flere kjedelige spørsmål, inntil det er bare ett spørsmål tilbake: Eksisterer PSI? Det spørsmålet antar jeg er ubesvarelig.

Denne prosessen er ikke begrenset til de som får negative resultater. Helmut Schmidt er blant de beste forskere innen parapsykologi, og han er blitt tvunget til å stille spørsmålet: "Eksisterer PSI?" Charles Honorton er et annet eksempel. Han arbeider med bløff-sikre, fullt automatiserte prosedyrer, selv om han dog foretrekker, som de fleste innen parapsykologi, å utføre prosess-orientert forskning, slik jeg selv gjorde da jeg startet med mitt spørsmål: "Er ESP det samme som minne?"

Jeg tror at problemet med parapsykologi er nettopp dette, og det er et problem som har sitt utspring i den bestemte hypotesen om PSI. Strukturen og definisjonen av parapsykologi er kritikkverdig. Den negative definisjonen av PSI, de hundre år med støtte til feilslåtte teorier, og den sterke viljen til å finne at noe er galt. De ikke bare tvinger oss til å spørre om PSI eksisterer, men også til å svare i termer av tro. Der hvor det ikke finnes noe rasjonelt og overbevisende svar, der tar troen over, og det er grunnen til at det finnes to sider og slike misforståelser.

"Hele parapsykologiens historie ligner en tråd av gale spørsmål."

Her, ser det ut for meg, ligger sakens kjerne. Alle disse negative resultatene lærer oss bare én ting, nemlig at vi har stilt de gale spørsmålene. Og hele parapsykologiens historie ligner en tråd av gale spørsmål. Parapsykologi er, hvis den baseres på PSI-hypotesen, en mangesidig feiltakelse; ikke fordi PSI ikke eksisterer, men fordi den stiller ubesvarelige spørsmål.

Et fullstendig forskjellig aspekt av min forskning ble tilskyndet av min personlige ut-av-kroppen-opplevelse. Jeg glemte den aldri helt. Jeg fortsatte å ønske å forstå den og eventuelt forsøkte å takle den direkte.

Det første spørsmålet jeg stilte var det innlysende: "Er det noe som forlater kroppen under en OBE?" Dette spørsmålet synes å ligge nært opp til det ubesvarelige: "Eksisterer PSI?" Men jeg tror at det er forskjellig nok, eller kanskje jeg var hensynsløs i forsøkene på å besvare det. Fra mine egne eksperimenter og lesing av litteratur konkluderte jeg med at vi har et svar. Og det er "Nei". Du har kanskje hørt om et isolert tilfelle av OBE, hvor en eller annen leser korrekt et femsifret tall (Tart 1968), eller hvor en katt reagerer på sin eiers ut-av-kroppen-tilstedeværelse (Morris et al. 1978), men jeg foretrekker å se på den totale bevismengden (se Blackmore 1982). Jeg konkluderte med at dette ikke var

gjentakbart, og at vi generelt har nok av beviser for at det ikke finnes PSI innen OBE. Det er ingen beviser for at noe forlater kroppen og det er ingen beviser for effekter forårsaket av personer som er ute av kroppen.

Det neste spørsmålet jeg stilte var: "Hvorfor virker OBE så ekte?" For noen som ikke har opplevet OBE kan dette synes som et tåpelig poeng, men de av dere som har vil trolig forstå hvorfor jeg stilte spørsmålet. Dette fikk meg til å spørre: "Hvorfor synes alt virkelig?" Her gav jeg meg selv et svar som synes å gjelde for OBE (Blackmore 1984).

Her fremholdt jeg at erkjennelsessystemet ikke kan felle en avgjørelse av hva som er "virkelig" eller "der ute" på det lave planet med stumpete inntrykk. Snarere, det treffer sine valg på et høyere nivå av globale modeller av verden. Dvs. at det konstruerer modeller av verden, og velger en, og bare en, til å representere "verden der ute".

Deretter måtte jeg spørre: "Kan dette valget gå galt?" Og svaret er åpenbart "Ja". Når der er et inadekvat input - skade på systemet, droger, trauma eller hva som helst av de mange tingene som kan fremkalle OBE - vil det kunne. Men hva ville skje hvis det fungerer galt, at systemet mister kontakten med virkeligheten? Jeg ville si at en sensibel strategi ville være å forsøke å erstatte den tapte input-modellen med den nest beste omtrentlighet - en bygget opp fra minnet. Og vi vet en hel del om slike minne-modeller. F.eks. som Ronald Siegel har pekt på, (1977) de er ofte bygget på et fugleøye-syn. Vi vet at de er skjematiskerte, forenklete og ofte feilaktige. Faktisk så ligner de nettopp OBE-verdenen.

Jeg foreslo at OBE dukker opp ganske enkelt når systemet mister input-kontroll og erstatter dens normale "modell av virkeligheten" med en som er konstruert av minnet. Den virker reell fordi den er den beste modell systemet har for øyeblikket, og det er derfor valgt for å representere "der ute".

Dette svarte på en hel del om OBE; spesielt vedrørende fenomenologien ved opplevelsen. Det førte også til noen antakelser som jeg med suksess hadde testet. F.eks. hvis OBE inntrer når den normale modellen av virkeligheten er erstattet av et fugleøye-syn konstruert av minnet, da burde de personer som har OBE være bedre

i stand til å benytte slike syner i minnet og i fantasien. I adskillige eksperimenter fant jeg at OBE-personer var bedre på skiftende synspunkter, var spesielt gode til å forestille seg scener fra en posisjon over hodet på dem, og hadde lettere for å gjenkalle drømmer i et fugleøye-perspektiv. Jeg fikk altså noen positive resultater til slutt (Blackmore 1986a)!

Denne teorien ledet også til en ny tilnærming til forandrede bevissthetstilstander generelt. Til spørsmålet "hva er forandret ved en forandret bevissthetstilstand?" kunne jeg nå svare at en persons "virkelighetsmodell" er forandret. Jeg kunne se på forandringer fremkalt av meditasjon, droger, hypnose eller en mystisk opplevelse, i termer som gikk på forandring av virkelighetsmodellene (Blackmore 1986b). OBE kunne derfor betraktes som bare én av forskjellige opplevelser som er muliggjort når input-modellen av virkeligheten er tapt.

Interessant nok, denne modellen behandler OBE som en type feil i modelleringen av virkeligheten. Og så kan nok en gang feilen bli brukt til å kaste lys over den normale modellen i funksjon. Men jeg var bare i stand til å komme tilbake til denne innsikten så snart jeg hadde gitt avkall på letingen etter PSI. Det var ikke det at jeg hadde avvist muligheten for PSI, jeg hadde bare ignorert den.

"Jeg antar at OBE fremtrer når erkjennelsessystemet mister input-kontroll og erstatter sin normale "virkelighetsmodell" med en som er konstruert fra minnet".

Jeg nevner min OBE-forskning bare for å sette den i kontrast til mitt tidligere arbeide basert på PSI. Under mitt tidlige arbeide, som tok utgangspunkt i PSI-hypotesen, ble jeg nødt til å spørre: "Eksisterer PSI?" I denne forskningen måtte jeg aldri spørre slik. Den andre forskjellen er at jeg ikke lenger behøvde å bry meg med om jeg hadde et åpent sinn. Det får meg til å undres på hvordan dette forholder seg i annen vitenskap. Selvsagt er det alltid viktig å ha et potensielt åpent

sinn. Dersom noens resultater viser at ens hypotese er feil, da må en være innstilt på å forandre den; men det behøver ikke skje ofte - i det minste hvis ens hypotese er ganske god, burde man ikke. Man behøver ikke å ha et permanent åpent sinn. Og slik var det med OBE-forskningen - og for en kontrast!

Jeg kan konkludere med at alle mine negative resultater lærte meg noe. Eller forsøker jeg bare å få noe for mine 50 cents? For noen få år siden leste jeg en artikkel i British Psychological Bulletin om "Royal Nonesuch of Parapsychology". Forfatteren, H.B. Gibson (1979), beskrev Mark Twains vidunderlige historie om kognitiv dissonans, om showet som aldri ble. Mange mennesker ble lurt til å betale 50 cents for å se et ikke-eksisterende show, men i stedet for å fordømme bløffen dro de ut og forsøkte å overtale andre til å se det og betale 50 cents også. Gibson fortalte at han ble minnet om denne fortellingen ved et innlegg på en konferanse av en kvinne som hadde brukt to år på fruktløs forskning i parapsykologi. Han antok at parapsykologien bare er holdt i gang av den "meget menneskelige tendens til å få noe igjen for sine 50 cents etter å ha blitt mislede... av en uvennlig tro som har ledet en til meget kostbare anstrengelser i en blindvei."

Jeg slo tilbake på trykk (Blackmore 1979), og argumenterte med at jeg slett ikke forsøkte å få noe igjen for mine 50 cents, at jeg var ute etter sannheten og en forståelse av naturen, livet, universet og alle ting. Men problemet er at det er meget vanskelig å forstå naturen, livet, universet og alle ting, hvis du starter med PSI-hypotesen.

Til syvende og sist tror jeg at mine negative resultater fortalte meg at PSI-hypotesen bare leder oss til det ugjentakelige (Blackmore 1985). Den tvinger oss til å stille stadig flere kjedelige spørsmål, og som kulminerer med spørsmålet "eksisterer PSI?" og på det spørsmålet finnes det ikke noe opplagt svar. Hvor det ikke finnes noe rett svar er vi i uvitenhet; og, der vi er i uvitenhet burde vi gjøre bare én ting - stille med et åpent sinn. Men det er for

vanskelig. Etter alle disse årene med forskning, kan jeg bare trekke den slutning at jeg ikke vet hva som er mest unnvikende - PSI eller et åpent sinn.

The Skeptical Inquirer Vol. XI No. 3
Spring 1987.

Originaltittel: THE ELUSIVE OPEN MIND
av Susan Blackmore

HVORDAN GIKK DET MED DELPHI?

For noen år siden startet parapsykologene Russell Targ og Keith Harary firmaet Delphi Associates i San Francisco. Firmaet skulle selge paranormale råd til næringslivet, bl.a. angående investeringer.

Delphi fikk stor publisitet gjennom sin påstand om at man ved å anvende Hararys evner innen ESP hadde lyktes i å gjøre lønnsomme aksjeplasseringer.

Men hvordan gikk det senere for Delphi? Fortsatte fremgangen? Russell Targ har latt seg heltidsansette som forsker innen laserfysikken, det området han spesialiserte seg på før han ble verdensberømt som forsker på Uri Geller ved Stanford Research Institute.

Man har mistanke om at Delphis fremgang har uteblitt. Ellers hadde vel ikke Targ behov å ta seg arbeide på annet hold.

Søkaren, nr. 8/1987.

Russell Targ er som de fleste vil vite et navn man regelmessig støter på i off-beat-litteraturen. Han er en av de såkalte "pionerforskerne" som forfattere av slike bøker verdsetter så høyt. Jmfr. f.eks. Erik Dammanns bok "Bak tid og rom".

FORKLARTE MYSTERIER

Åndefotografier*Åndehender*Åndestemmer*astrologi*Bermudatriangelen*biorytmer*ektoplasma*ildgang*ildsprutende mennesker*enhørningen*fakirer*flygende tallerkener*fortidsastronauter*fotografisk syn*Å gå på vannet*helbredelser*horoskop*hypnose*jærtegn*Kirlianfotografier*synskhet*levende begravning*levitasjon*magi*materialisasjon*meditasjon*minner om tidligere liv*mirakeloperasjoner*naturmedisin*Noas ark*Nostradamus*nær-døden-opplevelser*nærkontakt av tredje grad*parapsykologi*poltergeist*psykisk rotor*pyramidene*regndans*reinkarnasjon*sanndrømmer*seanser*Sirius-legenden*selvforbrenning*den sjette sans*skjebøying*ønskekvist*snømannen*spiritisme*spådommer*spøkelsesbaker*spøkelseshus*sjøormen*svevende mennesker*tankelesende dyr*telepati*transcendental meditasjon*UFO*Uri Geller*varsel*von Däniken*

Høres ikke dette lovende ut? Problemet for mange er bare at det dreier seg om FORKLARTE mysterier - et rikholdig utvalg av slike.

Forklarade Mysterier er boken som trenger under overflaten på det tilsynelatende uforklarlige. Virkeligheten blir enda mer fascinerende når man forsøker å forstå den ved hjelp av vitenskap og kritisk tenkning.

I bokens forord skriver forfatteren bl.a.:

- Denne boken er skrevet for deg som vil trenge inn under overflaten på mysteriene ved hjelp av vitenskap og kritisk tenkning. I hoveddelen av boken finnes på hver høyreside et mysterium. Når man snur bladet får man en forklaring på dette mysteriet. Boken er ikke skrevet før å leses i strekk. Jeg tror den gir bedre utbytte om man f.eks. leser et kapittel ad gangen og så gjerne funderer litt selv på hvert mysterium før man blir om. Gjennom registeret kan boken benyttes som oppslagsbok.

Det finnes mennesker som ikke vil ha disse mysteriene forklart. De vil ikke vite at så merkelige ting kan ha "bare" naturlige årsaker. Jeg har vanskelig for å forstå denne innstillingen til naturen og til det vi kan lære ved å studere den nøye. Naturen blir mer fantastisk og fantasieggende jo mer vi forsøker å forstå den.

Naturligvis kan bare et lite utvalg av mysterier få plass i boken. Mange andre er i omløp, og nye kommer stadig til. Men mange av de mest populære mysteriene er egentlig bare myter. Disse kan leve lenge videre fordi man ikke går tilbake og kontrollerer de opprinnelige kildene. Mange myter har startet som bevisste bedragerier. Andre har sin årsak i sansebedrag og feilhusk. I det hele tatt så viser erfaringen at man lett blir ført på villspor hvis man støtter seg til

ikke-planlagte iakttakelser av enkeltstående hendelser. For å unngå dette arbeider man innen vitenskapen i stedet med eksperimenter og nøyaktig planlagte iakttakelser. Dersom et fenomen er så flyktig at det ikke lar seg innfange med slike metoder, må man ta med i betraktningen at det kanskje ikke finnes i det hele tatt.

Det er ennå en grunn til ikke å feste seg for mye ved ikke-planlagte iakttakelser av enkeltstående hendelser. Nemlig at slike kan være slumpens verk. Det hender så ufattelig mye at også svært usannsynlige hendelser av og til inntreffes, uten annen årsak enn slumpen.

Mange av de mest populære mytene handler om menneskenes evige ønsketanker. Vi ville gjerne ha en "sjette sans" uten de vanlige fem sansenes begrensninger. Vi skulle gjerne hatt sikker kunnskap om fremtiden. Vi ville gjerne ha hatt tenkekraft slik at ting kunne hende bare vi ønsket det. Vi ville få bevis med sansene for en utenomsanselig virkelighet. Vi ville gjerne ha tilgang til mirakelmedikamenter mot sykdommer. Men intet av dette synes å være tilgjengelig. Derfor kan en og annen illusjon gå tapt når man forklarer mysterier.

Men det er ikke sikkert at tilværelsen blir fattigere av den grunn. Tilværelsen er fylt av mysterier, og de later ikke til å bli færre. For hvert problem som vitenskapen løser dukker det opp minst to nye som venter på en løsning. Jo flere mysterier man forklarer desto flere blir det igjen.

Boken tar altså opp en lang rekke populære mysterier, gir eksempler på dem og forklaringer. La det være understreket at det ikke dreier seg om teoretisk oppkonstruerte forklaringer, men om faktiske og kontrollerbare.

Forøvrig er det interessant å merke seg ulike reaksjoner på boken fra tilhengere av ulike "mystiske" emner. F.eks. vil en Uri Geller-tilhenger kunne tåle kapitlet om UFOer, men ikke om Uri Geller. Omvendt vil en UFO-tilhenger tåle Geller-kapitlet, men ikke UFO-kapitlet osv.. Kan dette bero på den respektive "faglige" kompetanse hos interessentene? Ikke det vi har sett hittil. I et UFO-blad som omtaler boken består anmeldelsen stort sett av et krasst angrep på kapitlet om UFOene. Angrepet er holdt i en etter hvert meget velkjent stil.

Det heter at "avfeielser" av de ukjente flygende objektene skjer på en meget useriøs og lite vitenskapelig måte - at ingen nye argumenter finnes - at forfatteren ikke har orket å undersøke et eneste av de tilfellene han beskriver - at det å sitte hjemme og forklare mysterier sammen med en håndfull bøker givetvis ikke er mulig og at dette er blitt vanlig i den bransjen forfatteren tilhører. Og videre: Forfatteren velger noen riktig uinteressante og uaktuelle rapporter som illustrasjonsmaterie; han tar ikke opp et eneste tilfelle av interesse.

Mer misvisende kommentarer til bokens UFO-kapittel enn disse kunne man knapt nok prestere. De UFO-eksempelene som det er tale om har i høyeste grad fanget ufologenes interesse. Hvor mange bøker og artikler har ikke i årenes løp beskjeftiget seg med det verdensberømte "kontakttilfellet" Barney og Betty Hill? Nå er dette altså uinteressant. Enn amerikanske politifolk som jager UFOer? Er det ikke aktuelt å ta med så slående eksempler som lysene fra reklamefly? Lys fra bakken som reflekteres i innersjonnslag i atmosfæren? Bisoler? "Landingsavtrykk" som UFO-litteraturen i årevis har kokt over av, og utropt til det mest overbevisende som finnes - en bedømmelse gjort av verdens fremste ufologer? Plutselig er det intet som helst verd, ifølge den ufologiske bokanmelderen. Og hva med "VG-UFOet"? Den norske saken slått opp på forsiden av Verdens Gang for 7. august 1984 - saken som forbløffet det norske forsvaret, som ikke ble løst ved NTH, og som enkelte UFO-blad lot til å tro skulle bli det rene gjennombrudd..? Uinteressant, irrelevant!

Irrelevant og uinteressant er det vel også å erfarne skeptikere gang på gang har løst saker som ufologene har kapitulert overfor? Stikk i strid med anmelderens oppfatning er det her den virkelige innsatsen ligger, både kvantitativt og kvalitativt.

Det faktiske forhold tør være at bokens kapittel om UFO, som omfatter 15 sider, er både representativt og belysende for sin hensikt, det å illustrere hva som lett kan bli tolket som UFO-mysterier.

Boken Förklarade mysterier er meget interessant og lærerik. Den belyser også en rekke tilsynelatende uforklarte foreteelser som hittil ikke har vært tatt opp eller nevnt i NIVFO-Bulletin. Blant annet inneholder den også endel imponerende tryllekunstner-tricks som mange nok har grublet på.

F.eks. i forbindelse med "levitasjon" eller opphevelse av tyngdekraften.

Vi husker en mann som var aldeles overbevist om at det lot seg gjøre å oppheve tyngdekraften. Han hadde selv sett magikere gjøre dette på scenen hvor en dame svevde i løse luften....

Eller hva med en bil som triller oppover bakke? av seg selv...?

Kjøp heller boken!

Sven Ove Hansson:

FÖREKLARADE MYSTERIER

224 sider - innbundet

Tidens Förlag, Stockholm, 1986.

#####

Vi regner med at boken kan bestilles direkte fra forlaget i Stockholm, men den burde også kunne skaffes gjennom norske bokhandlere. Vi håper derfor at flest mulig av de som leser dette vil spørre etter denne særdeles interessante boken hos sin bokhandler, for på den måten også å henlede oppmerksomheten på den.

Noen pris har vi dessverre ikke fått oppgitt.

#####

"PA DØDENS TERSKEL"

Dette er ikke tittelen på en kriminalroman, men overskriften til Aftenpostens omtale av boken "LIVETS SPEIL", av psykologen Rune Amundsen. Dette er en av høstens norske bøker om det populære tema "nær-døden-opplevelser".

Aftenposten innleder med et eksempel som gjelder en norsk sosionom, Signe Ødegaard fra Oslo. Hun fikk en sprøyte på et legekontor, og opplevde da den velkjente fornemmelsen av å forlate

kroppen - bli "dratt med i en strøm ut av kroppen og inn i en slags spiral."

Psykologen Rune Amundsen har fått et femtitalles norske menn og kvinner til å stå frem og fortelle om slike opplevelser. Han vurderer å ta doktorgraden på nordmenns opplevelser "på dødens terskel", heter det.

- Det er galt om vi bruker vår fornuft til å fortrenge f.eks. tanker om liv og død, sier Amundsen. - Vi er forpliktet til å søke kunnskap og erkjennelse også om hva som skjer når livet er i ferd med å ebbe ut. Slik erkjennelse kan forandre grunnlaget vi bygger våre liv på, mener han.

Det er greit nok. Men det er derimot ikke galt å bruke sin fornuft på motforestillinger til den populære metafysiske fortolkningen av disse opplevelsene. Slik Aftenposten omtaler boken, som vi hittil ikke har lest, er det underforstått at disse opplevelsene må dreie seg om noe "uforklaring", et gløtt bak et slags forheng til et annet eksistensplan. Det er derfor grunn til å henlede oppmerksomheten på den meget slående likheten mellom disse opplevelsene og de hallusinasjoner som fremkalles av droger. Ved store skader og kritiske sykdomsfaser rammes dessuten hjernen ofte av surstoffmangel. Også dette er en tilstand som gir opphav til hallusinasjoner. Ved begge disse typer hallusinasjoner er det vanlig at man ser seg selv utenfra - i det hele tatt viser nøyaktige sammenligninger at de typiske elementene i begge typer opplevelser er meget identiske.

Dette forhold er overhodet ikke nevnt i Aftenpostens omtale av boken. Og hvorvidt forfatteren selv er objektiv på dette punkt, står igjen å se.

En bør vel også sette et spørsmålstegn ved den omstendighet at slett ikke alle mennesker i de aktuelle situasjonene har slike opplevelser. Det skulle neppe by på problemer å fremskaffe et femtitalles personer som har vært på "dødens terskel" u t e n slike opplevelser.

Men bøker skal jo også selge.

I mars 1966 så utallige borgere, blant dem mange politifolk, ukjente fenomener i nærheten av byene Dexter og Hillsdale i det sydlige Michigan. En "sumpgass-teori" til forklaring av observasjonene vakte voldsom røre, og oppstyret omkring UFO-observasjonene førte til politisk inngripen.

[illegible]

Washtenau Countys politikontor fikk i mars 1966 mange innberetninger om UFO, men tre hendelser var særlig interessante og fikk stor presseomtale.

Den 17. mars mottok politisersjant Nuel Schneider og betjent David Fitzpatrick en oppringning fra Milan, en liten by 26 km sydøst for Dexter og 14 km syd for Ann Arbor. De to dro avsted for å undersøke saken.

Schneider forteller: "Vi så omkring tre av dem (UFOer) i det fjerne. Vi nærmet oss Milan, gjorde holdt ved en konnåker og begynte å ta bilder. Vi betraktet det fra klokken 2 til klokken 7. Vi så lys og gjennom kikkerten kunne vi skimte formen."

Bildene ble tatt av Fitzpatrick, og etter hjemkomsten til politistasjonen ble filmen fremkalt og bildene sikkert forvart i en boks.

Project Blue Books daværende konsulent i UFO-saker, dr. J. Allen Hynek, fikk etter litt tautrekking ultivert bildene til undersøkelse. Hynek kunne straks fastslå at bildene viste en langtidseksponering av Venus og Månen. Begge planetene var i ferd med å stå opp.

En langt vanskeligere oppgave sto Hynek overfor tre dager senere.

Søndag den 20. mars klokken 20 satt Frank Mannor (47 år) og den øvrige familie og spiste, da Mannors seks hunder plutselig begynte å hyle og gjø ute i gården. Mannor gikk ut av huset, som ligger på en liten bakke. Rundt huset er det åkerjord, men mot øst faller terrenget mot en myr eller sump. Mot øst fikk Mannor øye på noen lys og et svakt, rødt lysskjær. Lyset kom nedover i en vinkel på 45 grader mot sumpen. Lyset svevet et øyeblikk og dalte så ned mot den skogklede sumpen og ut av syne. Bare et rødlig skjær avslørte lysets posisjon.

Sammen med sin 19-årige sønn, Ronnie gikk Mannor mot det merkelige lys-skjæret, som hadde et utseende som gloen fra en sigarett. Mannor fortalte senere at han på dette tidspunkt trodde det var en meteor som hadde falt ned, og at han muligens kunne finne stumper av den. Det gikk imidlertid raskt opp for Ronnie og Frank Mannor at det dreiet seg om noe annet. De var begge godt kjent med sumpen, hvor de ofte gikk på jakt, så selv om de knapt kunne se hvor de satte bena snek de seg forsiktig nærmere lyset.

Da de kom opp på en liten forhøyning i terrenget, kunne de se objektet helt tydelig. Det var på størrelse med en bil, elipseformet og med en kuppel

på oversiden. På den ene siden satt et hvitt lys, på den andre et grønt. Objektets farge var gråblå og brunlig. Overflaten var ikke glatt eller blank, men ujevn og knudret, nærmest som et stykke korall. Objektet holdt seg svevende over sumpen i 2,5 - 3 meters høyde. Det befant seg liksom i en "tåkestripe". Frank Mannor og Ronnie betraktet objektet i en avstand av ca. 500 meter.

Plutselig ble objektet blodrødt. Da Ronnie i den forbindelse henvendte seg til sin far, slukket lyset øyeblikkelig. De løp mot stedet hvor objektet hadde befunnet seg, men selv om de lette lenge fant de ikke det minste spor av objektet.

I mellomtiden hadde familien Mannor ringt til politiet og fortalt om det som skjedde i sumpen. Dette fikk ikke bare politiet ut av dynene, men da Mannor har partstelefon sammen med mange andre, fikk denne ene telefonoppringningen mange mennesker ut på observasjon.

Flere betjenter var i de hektiske timene ute i sumpen. Visesheriff Stanley McFadden kom tilstrekkelig nær til å se objektet, men så snart han nærmet seg ytterligere gikk lysene på objektet ut. Politisjefen i Dexter Robert Taylor og betjent Nolan Lee så det røde lyset fra Mannors hjem. Sheriff Douglas J. Harvey utbrøt følgende da de så fenomenet:

Hynek ved pressekonferansen i Detroit Press Club den 25. mars 1966. Hynek viser frem Fitzpatrick's fotos av Venus og Månen. Pressekonferansen er også blitt kalt sumpgasskonferansen. Sumpgass ble heretter et velkjent uttrykk og et alminnelig humoristisk synonym for UFOer. Hynek har senere opplyst at sumpgass-forklaringen ikke skulle dekke hele spekteret av historier som kom frem over alt i Dexter-Hillsdale-området, men han innrømmer også indirekte at hans forklaring var en fuser. Hynek skrev i 1972: "Hvis man på dette tidspunkt hadde rapportert et UFO fra Sahara-ørkenen, tror jeg det ville blitt tilskrevet sumpgass."

"Hvis det eksisterer flygende tall-
erkener, så er dette en av dem!"

Visesheriff Thomas Kelly, som sammen med andre betraktet fenomenet på avstand, fortalte senere til journalister at lyset lyste opp sumpen.

Omtrent på det tidspunktet da Frank og Ronnie Mannor så objektet forsvinne fra sumpen, skjedde det flere ting. Visesheriff Stanley McFadden så sammen med betjent David Fitzpatrick et lys stige opp fra sumpen. Det steg til en høyde av ca. 300 meter og fløy inn over McGuinness Road med en hvinende lyd eller som lyden fra en ambulanse.

Betjent Robert Hunawill, som ble på vakt ved en av patruljevognene mens hans kolleger gjennomførte sumpen, rapporterte samtidig at et merkelig objekt hadde kommet til syne over hodet på ham. Det fløy inn over sumpen og tilbake igjen flere ganger. På objektet sås røde, hvite og grønne lys. Litt etter dukket tre andre objekter opp, og alle fire forsvant deretter mot vest. I henhold til rapportene fra politifolkene i området har det sannsynligvis vært tale om i alt fem objekter.

Denne kvelden hadde politiet sendt ut i alt seks patruljevogner. Minst 12 politifolk hadde sett fenomenet og omkring 35 andre personer hadde fra begge sider av sumpen sett fenomenene.

Mannors hjem ble i dagene som fulgte hjemsoekt av skarer av nysgjerrige. Været var elendig, men det forhindret ikke noen i å kjøre langs de bløte markveiene. Men ingen så noe.

Mannor selv var meget utilfreds med denne oppmerksomheten:

"Folk spør meg hva jeg har fått for denne historien. Jeg har ikke selv bedt om publisitet og vil aller helst ha fred. Så kunne det tenkes at objektene ville komme tilbake igjen slik at man kunne ta et fotografi som bevis. Hvis det er noen som ønsker å gi meg en løgndetektorprøve, så gjerne for min skyld, men jeg har sett hva jeg har sett og det var helt sikkert et objekt. Jeg er glad for at jeg ikke tok med meg geveret ut i sumpen, jeg hadde kanskje skutt og kommet til å gjøre skade."

UFO-OPPVISNING FORAN KOLLEGIUM

Den 21. mars om kvelden var det atter UFO-observasjoner, men denne gangen i Hillsdale, ca. 72 km sydvest for Dexter. Omkring 87 piker på et kollegium, deres forstander Kelly Hearn og senere sivilforsvarslederen William van Horn, kunne i fire timer fra kollegiets vinduer betrakte lysfenomener over en sump ca. 1-1,5 km borte. Lysene, som vekslet i farge, pulserte og fløy frem og tilbake over sumpen. På et tidspunkt ble det sett to lys, og med mellomrom dukket det opp serier av lys mellom disse to, henholdsvis rødt-hvitt blinkende og et flakkende blågrønt lys.

Et særlig stort lys ble beskrevet som "avlangt" eller som en "sammenpresset fotball". Lyset eller objektet skiftet farge mellom rødt og orange og hadde et hvitt lys i den ene enden.

Flere av vitnene, deriblant Cynthia Poffenberger, forteller at objektet først hadde fløyet direkte mot kollegiet og plutselig stoppet ca. 150 fra bygningen, hvorefter det vendte tilbake til sumpen.

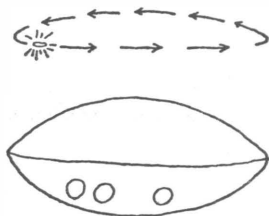
Hver gang lysstrålen fra fyret på lufthavnen i nærheten feide over sumpområdet, og når biler nærmet seg, ble det lysende objektet svakere, for så straks etter å bli kraftigere igjen.

Omkring klokken 2.30 om morgenen tonet lyset ut, og alle gikk til sengs.

I området som lysene hadde befunnet seg over fant politiet og sivilforsvaret et sirkelrundt avtrykk med en diameter på to meter. Det var fem cm dypt. Ifølge øyenvitner ble avtrykket undersøkt med geigertellere, som gav kraftig utslag. Vann- og jordprøver viste at mikroskopisk liv var utdødd omkring avtrykkene og innholdet av bor (som er et behandlet produkt) var høyt.

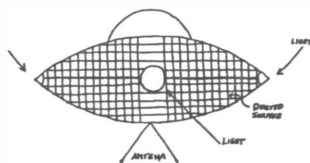
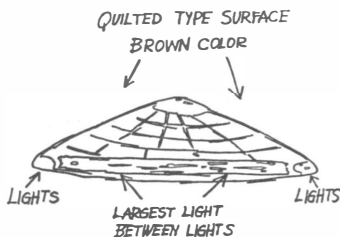
PRESSEKONFERANSEN I DETROIT 25.5.1966

Den store presseomtalen av observasjonene i Dexter og Hillsdale la press på flyvåpenets UFO-undersøkelingsprosjekt. Major Hector Quintanilla sendte dr. Hynek og flere USAF-offiserer til området for å undersøke saken.

OVER: En tegning av det objekt Frank Mannor og hans sønn Ronnie så ute i sumpen den 20. mars 1966. Tegningen ble første gang offentliggjort i LIFE magazine den 18.4.66. Den er ikke helt korrekt. Frank Mannor understreker at objektet hadde flat bunn.

TIL HØYRE: To tegninger av UFO-fenomen sett i Michigan i mars 1966.

På tross av at det i mars hadde vært flere andre observasjoner enn nettopp hendelsene den 20. og 21. mars, konsentrerte oppklaringsarbeidet seg om disse to.

Hynek har senere fortalt at da han ankom til de to byene var stemningen så hysterisk at det var umulig for ham å foreta en seriøs etterforskning. For å få snakke med vitnene måtte han bane seg vei gjennom en mur av journalister. Ifølge Hynek jaktet politiet på planeter som de tok for å være UFOer, og folk trodde at romskip invaderte området.

Hynek var i en vanskelig katterpine. Han hadde ingen brukbar forklaring, og samtidig krevde nyhetsmediene en forklaring. Hynek: "Midt i denne forvirringen fikk jeg en melding fra flyvåpenet: Det skulle holdes pressekonferanse, og jeg skulle komme med en uttalelse om årsaken til observasjonene. Det nyttet ikke å protestere ved å fremheve at jeg på dette tidspunkt ikke hadde den fjerneste anelse om hva som forårsaket observasjonene i sumpområdene. Jeg SKULLE holde pressekonferansen, uansett om jeg var klar eller ikke." (Major Quintanilla hevder i motsetning til dette at Hynek hadde fortalt ham at han hadde løsningen på observasjonene, hvoretter Quintanilla gav ham tillatelse til å holde pressekonferansen.)

Under sin leting etter en rimelig forklaring kom Hynek til å tenke på en telefon han hadde mottatt fra en botaniker fra universitetet i Michigan. Han hadde henledet Hyneks oppmerksomhet på brennende sumpgass. Etter å ha fått flere opplysninger om sumpgass fra vitenskapsmenn i Michigan besluttet Hynek at dette var den mulige forklaringen han ville gi journalistene.

Den 25. mars 1966 stuvet 100 pressefolk seg sammen i Detroit Press Club for å høre resultatet av flyvåpenets undersøkelser.

"En dyster sump er et meget merkelig sted å få besøk fra det ytre rom," sa Hynek. "Råtten vegetasjon produserer sumpgass, som kan 'holdes fanget' av is og andre vinterforhold, og så plutselig bli frigjort i tøver."

Hynek fortalte videre at gassen under denne prosessen gir fra seg knallende eller smellende lyder.

"Jeg understreker... at jeg i en rettssal ikke kan bevise at dette er hele forklaringen på observasjonene. Det virker imidlertid meget sannsynlig at kombinasjonen av de meget milde vinterforhold og de særlige værforholdene de aktuelle nettene - der var kun litt vind begge steder - var av en slik karakter at den kan ha vært

årsaken til dette usedvanlige og gåtefulle skue."

Da Hynek mot slutten av pressekonferansen utleverte den skriftlige pressemeldingen, så han "med redsel" hvordan en journalist skummet teksten, fant ordet 'sumpgass', understreket det og styrtet mot telefonen.

Professor i journalistikk, Herbert Strentz, påpekte senere i sitt arbeide om avisenes holdning til UFO-problematikken, at "pressens og offentlighetens reaksjon på 'sumpgass-teorien' var hurtig, omfattende og stort sett fiendtlig". Ikke én av de omkring 100 vitnene til observasjonene i Dexter og Hillsdale aksepterte forklaringen.

Teorien ble gjenstand for latterliggjørelse over hele USA. Vittighets-tegnere tok seg kjærlig av forklaringen, og UFO-saken i alminnelighet ble behandlet av flere og flere aviser og tidsskrifter i mars og april 1966.

KONGRESSHØRING DEN 5. APRIL 1966

De gode borgere i Michigan syntes ikke om at man hadde moro med dem, og et par kongressmedlemmer fra hver sin fløy, Weston Vivian, demokratisk kongressmedlem fra Ann Arbor, og den republikkanske minoritetslederen fra Represen-

tanternes Hus, Gerald Ford, innkalte til kongresshøring den 6. april angående saken - den første i sitt slag noensinne.

Komiteen, under ledelse av L. Mendel Rivers, innkalte kun tre vitner: Dr J. Allen Hynek, major Hector Quintanilla og flyvåpenets minister dr. Harold Brown. Dr. Browns innlegg var det tradisjonelle - Det eksisterte intet bevis for at UFOene var en trussel mot den nasjonale sikkerhet eller kom fra det ytre rom.

Hynek sa bl.a.: "...I særlig grad er det min mening at det store materialet som er innsamlet siden 1948... fortjener grundig ransakelse av et sivilt panel av vitenskapsmenn innenfor fysikk og de sosiale forskningsgrenene, og at dette panel skulle anmodes om å undersøke UFO-problemet kritisk med det uttrykkelige formål å avgjøre om det virkelig eksisterer et viktig problem."

Noen uker før hadde en spesialkommisjon av Vitenskapelig Råd, under ledelse av dr. Brion O'Brien, bl.a. anbefalt: "Det må opprettes kontrakter med noen enkelte utvalgte universiteter for å få opprettet vitenskapelige grupper til promte og inngående å undersøke utvalgte UFO-observasjoner... Universitetene burde velges ut slik at

de har god geografisk dekning..."

O'Brian-kommisjonens og Hyneks anbefaling, samt massemedienes og UFO-organisasjonenes voksende interesse for UFO-problematikken og flyvåpenets engasjement i dette medførte at flyvåpenet ville forsøke å skrive kontrakt med et universitet, som så skulle utforske UFO-fenomenene. Etter flere forgjeves forsøk lyktes det endelig dr. J. Thomas Ratchford fra flyvåpenets vitenskapelige avdeling å få University of Colorado interessert. Dr. Edward U. Condon skulle lede UFO-studiet, og den 7. oktober 1967 kunne flyvåpenet fortelle pressen at en vitenskapelig undersøkelse var på vei. Condon-kommisjonen hadde påbegynt sitt arbeide, som tre år senere resulterte i den meget omdiskuterte "Condon-rapporten" - men det er en helt annen historie.

VAR DET SUMP GASS ?

Vitenskapens kjennskap til fenomenet sumpgass er ganske begrenset. Helt nøyaktig hvordan sumpgass dannes og hvorfor den brenner er spørsmål som forskerne ennå ikke kan besvare fullstendig.

Fra øyenvitneskildringer av sumpgass vet man hvordan den kan se ut og oppføre seg. Sumpgass er blitt observert på varme sommer- og vårveldere. Utseendet er ofte som en flamme, fakkell, ballong eller sopp. Den brennende sumpgassen er mellom få centimeter og 1½ meter i lengden eller i diameteren. Fargen er ofte svakt blå - iblandet andre farger, men aldri hvit. Den brennende sumpgassen kan stige til værs, men når kun opp i 1,5 - 3 meters høyde innen den dør ut, og levetiden er høyst på 1 minutt. Den eneste lyd som er hørt i forbindelse med sumpgass er tilfeldige knall eller smell.

Beskrivelsen av observasjonene ved Dexter og Hillsdale passer ikke med det man vet om sumpgass. Sumpgass-teoriens holdbarhet som forklaring på Michigan-observasjonene er derfor meget tvilsom, men for major Quintanilla var den tilfredsstillende, og derfor er observasjonene i Blue-Book-arkivene lagt i skuffen med de "forklarte".

Uansett om observasjonene i Dexter og Hillsdale skyldes UFO-fenomener, sumpgass eller noe annet, så fikk de stor betydning

for det amerikanske flyvåpens UFO-engasjement. Condon-kommisjonens vitenskapelige undersøkelse hadde sikkert kommet likevel, men "sumpgassen" i Michigan satte fart i utviklingen.

Kilder:

1. UFO-NYT, nr. 3, 1966.
2. UFO-NYT, nr. 1, 1968.
3. James E. McDonald. «UFOer — det største vitenskapelige problem i vor tid?». UFO-NYTs Forlag, 1967.
4. J. Allen Hynek. «UFO-dokumenteret». Strubers Forlag/SUFOI, 1974.
5. Willy Wegner. «UFOer — Top Secret?». FUFOS, 1980.
6. «Flying Saucers». LOOK Special. New York, 1967.
7. «The New Report on Flying Saucers». TRUE. Fawsett Pub. No. 1, 1967.
8. «The New Report on Flying Saucers». TRUE. Fawsett Pub. No. 2. 1967.
9. David Michael Jacobs. «The UFO Controversy In America». Indian University Press, 1975.
10. David C. Knight. «UFOs A Pictorial History from Antiquity to the Present». McGraw-Hill Book Company, New York, 1979.

UFO-NYT NR. 3/1983.

Se NIVFOs kommentarer på neste side.

HUSK

endelig å fornye ditt abonnement for 1988 i god tid. Da unngår vi forsinkelser og ekstra utgifter.

Et postgiro innbetalingskort er som vanlig vedlagt. På forhånd takk !

Red.

KOMMENTARER

Det stemmer nok at sumpgass-teorien neppe kan bevises. Men studerer man saken grundig, inkl. den nøyaktige tekst i flyvåpenets egen pressemelding, vil en se at teorien slett ikke er usannsynlig, tvert imot!

Både i Dexter og Hillsdale var observasjonene nøyaktig lokalisert til sumpområder. Og når det gjelder observasjonene til skolepikene er det blitt klart at de var utsatt for en spøk fra unge menn, som bl.a. benyttet fakler. Ved siden av dette så skolepikene også trolig brennende sumpgass.

Kun lys som ligner brennende sumpgass ble observert i denne saken, bortsett fra at to observatører hevdet å ha sett et "objekt". Men disse to befant seg ikke nærmere fenomenet enn 500 yards, og denne avstanden tillater ikke noen fastslåelse av slike detaljer som det er tale om.

Vitnene beskrev glødende lys - lys som så ut til å bevege seg, men aldri langt fra et bestemt sted, eller det var snakk om lys som plutselig forsvant - for så å dukke opp et annet sted.

Sumper er ikke et felt for astronomer, men den kjente hollandske astronomen Minnaert har i sin bok "Light and Colour in the Open Air" beskrevet lys sett over sumpområder av astronomen Bessel, og andre fremragende observatører. Lysene består av spinkle flammer, noen ganger på bakken, andre ganger stigende opp og svevende over bakken. Lysene slukner på ett sted og dukker opp igjen på et annet. De kan være røde, og de kan være blå-grønne. Man føler ingen varme fra lysene og de hverken brenner eller svir bakken. NB: Lysene kan bli sett mange timer i strekk, av og til en hel natt.

Lysene over sumpene i Dexter og Hillsdale ble observert i 2-3 timer, og de var røde, grønne og gule. De lot til å bevege seg sidelengs, samt å stige en kort distanse. Forholdene på stedet lå i høy grad til rette for frigjørelse av "lagret" sumpgass (gasser) CH₄, H₂S og PH₃. Sienko og Plane's bok om kjemi har dette å si: "I luften slår

PH₃ vanligvis ut i flammer tilsynelatende fordi den blir antent av en spontan oksydasjon av den urene P₂H₄. De "lyktemenn" som av og til blir sett over myrer kan derfor skyldes spontan antendelse av uren PH₃, som kan være oppstått av nedbrytningen av naturlig forekommende fosforholdige blandinger."

Vitenskapsfolk i disse områdene har påpekt at dannelsen av H₂S og CH₄ i myrene og sumpene, dannet av rotnende vegetasjon, er vanlig forekommende.

Både i Dexter og i Hillsdale opptrådte lysene på samme måten - de oppførte seg akkurat som sumpgass.

For flere detaljer: se Condon-rapporten, side 539-541.

Så når sumpgasteorien ble godtatt av det amerikanske flyvåpen, og begrunnet i dets pressemelding, behøver nok ikke dette å bero på likegyldighet. Snarere er det et resultat av detaljstudier og vurderinger av de foreliggende data i saken.

Hvilke resultater og konklusjoner man kommer frem til i disse sakene er mye avhengig av hvor grundig man studerer detaljene; i hvilken utstrekning man er i stand til å skille det vesentlige fra det mer uvesentlige. En skal merke seg meget vel den "UFO-stemningen" som var pisket opp i området. Hynek sier selv at stemningen var så HYSTERISK at det ikke var mulig å gjøre noen undersøkelse, - og - at selv politiet jaktet på stjerner og planeter. Slike forhold kjenner vi igjen fra andre steder, bl.a. Hessdalen her hjemme. Når feiltolkninger av kjente ting, inkl. de unge mennenes spøk med skolepikene, trekkes fra - samtidig som man er oppmerksom på den illusjonen som kan skapes av at gassen slokner på ett sted og tenes på et annet, vil man få et litt annet bilde av det hele. Dette med antennelse og slukning snart her og snart der kan lett gi inntrykk av et og samme objekt i bevegelse over større distanser enn hva som er tilfelle.

Condon-rapporten uttaler at sumpgass-teorien godt kan forklare observasjonene i Dexter og Hillsdale. Og unasett så er denne saken av liten vitenskapelig verdi.

UFO-KLASSIKER

Jimmy Carter, 1969

Kim Møller Hansen

"Jeg er overbevist om at UFOer eksisterer, for jeg har selv sett et... Det var en meget merkelig opplevelse, men omkring 20 mennesker så det... det var den mest fordømte ting jeg noensinne har sett. Den var stor, meget stor, skiftet farger og den var omtrent på størrelse med månen. Vi iakttok den i ti minutter, men ingen av oss kunne finne ut av hva det var."

Dette kunne være et typisk vitneutsagn hentet fra mange rapporter verden over men stammer faktisk fra daværende guvernør i staten Georgia, Jimmy Carter, og sto å lese i den amerikanske avisen National Enquirer den 8. juni 1976. Jimmy Carter var nettopp på dette tidspunkt midt i en heseblesende valgkamp som det demokratiske partis kandidat til presidentposten.

Avisartikkelen bygget på et meget kort intervju med Carter, men det leserne hovedsakelig heftet seg ved var overskriften: "Jimmy Carter: The Night I Saw the UFO". Nyheten gikk verden over og danske (norske også - red.) aviser gjengav den med overskrifter som: "Jimmy Carter har sett UFO" og "Carter har selv sett UFO". Man kunne endog lese at Carters regjering var villig til å bekoste et større studium av UFO-fenomenet.

UFO-organisasjonene har i årevis forsøkt å avlive myten om at det kun er dårlig utdannede og sprø mennesker som ser UFOer. Carters observasjon er derfor blitt flittig brukt til å skaffe UFO-saken litt goodwill. For når selv en president ser UFOer må det vel være noe i snakket?

ETTERFORSKNING MED FORHINDRINGER

Ovenstående spørsmål tilte UFO-skeptikeren Robert Sheaffer seg da han leste

den sensasjonelle artikkelen i National Enquirer. Artikkelens opplysninger var få: Observasjonen fant sted i Thomaston, Georgia, i 1973 sent om kvelden etter at Carter hadde holdt foredrag i den lokale Lions Club.

Carters beretning ble i artikkelen støttet av vitneutsagn fra ekteparet Stembridge i byen Macon i Georgia og av en sakfører ved navn Milton Jones. Iflg. avisen skulle herr Stembridge ha uttalt at hans hustru hadde sett det samme UFO som Carter, og sakføreren skulle ha sagt at han "levende kunne huske Jimmy fortelle om UFO-observasjonen". Oppringninger til disse personene viste ganske raskt Sheaffer at de påståtte vitneutsagn var rent oppspinn.

En medarbeider ved navn Bill Heule på den lokale radiostasjonen WSFT i Thomaston husket Carters besøk, men mintes overhodet ingen omtale av UFO-observasjonen. Her sluttet sporet foreløbig...

Robert Sheaffer henvendte seg deretter til flere UFO-organisasjoner, deriblant International UFO Bureau, hvor det ble napp! Da det under en såkalt UFO-bølge i 1973 fremkom rykter om Carters observasjon, sendte Hayden Hewes, leder av nevnte UFO-organisasjon, et rapport-skjema til guvernør Carter i State Capitol i Atlanta. Carter fylte ut skjemaet nøyaktig og returnerte det til Hewes.

SKARPT AVGRENSET OBJEKT

Ut fra rapportskjemaet får man følgende hendelsesforløp:

En kveld i oktober 1969 sto Jimmy Carter sammen med ti medlemmer fra Lions Club i byen Leary i staten Georgia. Kl. var ca. 19.15, og de sto utendørs og snakket sammen innen møtet klokken 19.30 hvor Carter skulle tale.

Mørket hadde falt på og oppmerksomheten ble plutselig fanget av et klart lys på himmelen. Det så ut som om lyset nærmet seg. Plutselig stoppet det opp, fjernet seg litt, kom tilbake igjen for til slutt å forsvinne helt.

Lysstyrken på det lysende objektet var til å begynne med klarere enn lyset fra en av planetene. Objektet var skarpt avgrenset og lyste i starten blålig, deretter rødlig. Da objektet var nærmest lyste det like kraftig opp som månen, og dets størrelse var nesten den samme som månen i utstrekning på himmelen.

Hele observasjonen varte i ca. 10-12 minutter. Til tross for at det ikke var vind som rørte seg, hørte de forsamlede menneskene ikke en lyd fra objektet, som befant seg ca. 30 grader over den vestlige horisont.

Jimmy Carter bedømmer selv avstanden

Foto: USIS, København.

Fhv. president Jimmy Carter

til å ha vært kanskje 275-900 meter, selv om dette er svært vanskelig å avgjøre.

PA JAKT ETTER EN DATO

Observasjonen fant altså sted i Leary og ikke i Thomaston. Den nøyaktige observasjonsdatoen ble ikke oppgitt, men ifølge Carters rapport skulle observasjonen ha funnet sted i oktober 1969 og ikke i 1973 slik National Enquirer opplyste.

I sin leting etter en mulig forklaring kunne Robert Sheaffer ut fra Carters rapport og astronomiske tabeller m.m. nå utelukke planeter, kraftige stjerner samt eventuelle ballongoppsendelser, men han måtte ha den nøyaktige datoen for å komme videre i saken.

Sheaffer kontaktet adskillige mennesker i Leary. Den lokale Lions Club eksisterte ikke lenger, men et tidligere medlem Fred Hart kunne huske Carters besøk. Han og Carter hadde vært sammen hele dagen, men Hart kunne ikke minnes den omtalte observasjonen. Men da Sheaffer fortalte litt mer detaljert om observasjonen demret det for Hart, og han fortalte: "Det så ut som om det var et lite blålig lys eller lignende... liksom en værballoon eller noe... Det har virkelig ligget godt gjemt i min hukommelse." Observasjonen har tilsynelatende ikke gjort det store inntrykk på alle de ti vitnene som Carter nevnte i sin rapport!

Etter utallige forgjeves henvendelser til andre borgere i Leary, lyktes det endelig å finne datoen for observasjonen. Al Webb, leder av Lions hovedkvarter i Oakbrook, kunne i arkivet finne de journaler som alltid ble utferdiget når guvernør Carter hadde besøkt Lions Club i staten. Ifølge opptegnelsene i arkivet besøkte Carter Leary mandag den 6. januar 1969 og hadde dermed sin observasjon 9 måneder tidligere enn oppgitt i sin observasjonsberetning. Nå kunne Carters UFO identifiseres!

I januar var Venus en fremtredende aftenstjerne nær maksimum. Den 6. januar kl. 19.15 var Venus i vest-sydvest, omkring 25 grader oppe - altså faktisk i samme posisjon som Carters UFO. Verrapp-orten fra flyplassen i nærheten - i Albany - opplyste at det denne kvelden var kaldt og klart med få spredte skyer - nettopp et vær som får stjerner og planeter til å se store og funkende ut. Ja, de kan endog se ut til å foreta merkelige man-

øvre på natthimmelen.

Jimmy Carter er forøvrig ikke den eneste amerikanske politiker som har mistolket et kjent himmelfenomen. I oktober 1973 fikk guvernøren for staten Ohio, John Gilligan, presseomtale etter at han sammen med sin hustru hadde sett et UFO som så ut til å sende ut en gulaktig lysstråle. UFOet viste seg senere å ha vært planeten Mars.

Jimmy Carters observasjon er et klassisk eksempel på en mistolkning av et kjent objekt - en mistolkning som tusenvis av mennesker også har opplevd.

Om dette har ufologen Jacques Vallee skrevet i boken "Challenge to Science": "Intet enkelt objekt har vært forvekslet med en 'flygende tallerken' så ofte som planeten Venus. Studiet av disse mistolkningene er lærerikt, for det viser med all ønskelig tydelighet sansenes utilstrekkelighet med hensyn til form og bevegelse i beretninger om punktlys eller objekter med liten diameter."

KILDER:

UFO Investigator, February 1977
UFO-NYT nr. 2, 1978.
Robert Sheaffer: The UFO Verdict. Examining the Evidence. Prometheus Books, New York 1980.

UFO-NYT nr. 5/1983.

KOMMENTARER:

Jimmy Carters observasjon ble forsøkt utnyttet til det ytterste av UFO-organisasjonene. Før avsløringen kom kunne man overalt i UFO-sammenheng se og lese henvisninger til hva USAs president hadde uttalt: "Jeg er overbevist om at UFOer eksisterer, for jeg har selv sett et"... Og det er da heller ingen tvil om at UFOer av det slaget som Carter så og beskrev virkelig finnes!

CSICOP har omsider begynt å konsentrere seg mer om "alternativ medisin" - noe NIBs lesere vil nytte godt av etter hvert. Husk at du neppe vil finne noe om dette i avisene....

ASTROLOGI OG SAMFUNNSKLASSE

I Skeptical Inquirer (nr. IX:4) analyserer Geoffery Dean og hans medforfatter en stor undersøkelse som det engelske tidsskriftet the Guardian nylig har publisert. Ifølge denne undersøkelsen, som bygger på offisiell statistikk, om over to millioner briter, skulle det finnes en sammenheng mellom soltegn og yrke. Et flertall yrker var overrepresentert blant mennesker født under visse soltegn og slik overrepresentasjon forekom i betydelig større utstrekning enn hva man skulle forvente ut fra slumpen.

Det viste seg imidlertid at undersøkelsens resultat kunne forklares uten henvisning til astrologiske hypoteser. En stor del av forklaringen har å gjøre med årstidsforskjeller i fødselstid mellom samfunnsklassene. Hoveddelen av de personene som inngår i undersøkelsesmaterialet var født før sentralvarmen ble innført i engelske hus. Innen de høyere sosialgruppene var man mer nøye enn innen de lavere med å planlegge fødsler til våren for å unngå vinteren.

I samme nummer forteller James Rotton om en "markedsastrolog" som gir kommersiell rådgivning til aktører på råvaremarkedene. Hvis tilstrekkelig mange kjøpere følger astrologenes råd, kommer disse til å bli selvoppyllende, ettersom jo prisene påvirkes sterkt av etterspørselen. Noen slik tendens har dog ifølge Rotton ennå ikke kunnet merkes.

ARET SOM IKKE BLE

I NIVFO-Bulletin nr. 4-5/86 hadde vi en notis om hva Anna E. Westerlund hadde "sett" skulle skje i 1986. Her er mer av samme slaget.

Gjenkomsten av Hallys komet har, sammen med et flertall sol og måneformørkelser, gitt opphav til bange anelser om hva 1986 kan føre med seg for verdens ledende politikere.. Det fremgår av et sammendrag av flere

amerikanske astrologers spådommer for hendelsesutviklingen neste år.

Nesten alle astrologer er f.eks. enige om at 1986 blir et dårlig år for Storbritannias statsminister Margaret Thatcher. Hun kan faktisk bli tvunget til å gå av. Den kjente spåkvinnen Jeane Dixon tror til og med at en av Tatchers aller nærmeste politisk allierte kommer til å forråde henne.

En annen astrolog, Richard Nolle, mener at måneformørkelsen den 24. april vil tvinge "jernladyen" til å gå av. Men kollegaen M.A. Smollin tror ikke at Thatcher blir tvunget til å forlate 10 Downing Street før ved solformørkelsen i oktober.

Også USAs president Ronald Reagan vil råde ut for vanskeligheter neste år. Jeanne Dixon tror at hans kone Nancy vil bli alvorlig syk. Dertil kommer at presidenten får store personalproblemer i sin stab. Og så kommer f.eks. utenriksminister George Shultz til å gå av under dramatiske omstendigheter.

På den annen side forutsier den sensasjonslystne ukeavisen Weekly World News at den fremgangsrike presidenten kommer til å stille opp for en tredje embetsperiode i det Hvite hus, selv om dette ifølge landets forfatning er forbudt. Men han kommer til å drive igjennom en endring av grunnloven, sier ukeavisen, og deretter vinne valget og stå på sin post til 1992.

Richard Nolle bebuder spenning mellom supermaktene i hele 1986. USA vil få problemer med en rekke øststater men dette kommer ikke til å føre med seg noen verdenskrig, heter det.

Men Smollin uroes av planeten Mars' inntreden i sovjetlederen Gorbatsjovs stjernte tegn. Dette kan få ham til å "gå til en eller annen form for militæraksjon".

Tidsskriftet Horoscope ser makten gli ut av flere store politikeres hender i 1986. Så kommer i løpet av neste år Vesttysklands Helmut Kohl, Frankrikes Francois Mitterand, Polens Wojciech Jaruzelski, Hellas' Andreas Papandreu og Indias Rajiv Gandhi til å miste sine poster.

Forsvarets Forum har hatt endel innslag om ønskevisten, og i nr. 5/87 figurerer også Rolf Manne, som blir sitert slik:

- De som er ansvarlige for opplæringen om skredsikkerhet i Forsvaret viser et skandaløst lettsinn ved å tillate opplæring i metoden, sier Manne. Slik skrev han til Forsvarssjefen i fjor: - Jeg mener det er viktig både nasjonalt og internasjonalt, at det norske forsvaret kritisk gjennomgår pensum for det vinterkurs som blir gitt Krigsskolens elever ved Norges Høgskole, og at en i likhet med Forsvaret i Storbritannia avviser opplæring i og bruk av okkulte metoder.

DEN SISTE NORSKEVITSEN

Ideen bak søkevinklene er at de skal reagere på elektromagnetisk stråling fra personer som ligger begravet i snø. Rolf Manne er særlig opptatt av mangelen på vitenskap og holdbarhet i argumentasjonen for søkevinklene. Røde Kors viste til undersøkelser og eksempler både her i landet og utenlands som beviste søkevinklenes foretreffelighet. Manne gikk bevisene nærmere etter i sammene. Han mente at de var enkle å rive i stykker.

På spørsmål om han selv har prøvd søkevinklene svarer Manne:

- Nei, det har jeg ikke. Men jeg mener at jeg i mitt yrke som vitenskapsmann har generell erfaring i det å skille mellom det som er holdbare argumenter og hva som er tro og fromme ønsker.

- Når jeg forteller om bruken av søkevinkler i det norske forsvaret for mine venner i mitt opprinnelige hjemland Sverige, blir det oppfattet som den siste norskevitsen, fortalte Manne Forsvarssjefen, som takket for henvendelsen og sendte saken til utdanningskontoret i Hærstaben.

"MANNE KAN HOLDE KJEFT"

Sivilingeniør Nils Faarlund, leder av Norges Høgskole, er den mannen som av Manne får skylden for at søkevinklene er innført i redningstjenesten. Det er også han som har utviklet søkevinklene.

FOTO: HÅVARD BJELLAND

Den siste norskevitsen: Professor Rolf Manne ved universitetet i Bergen, som opprinnelig er fra Sverige, har liten tiltro til søkevinklene som benyttes for å finne personer begravet av snøskred. Han synes det er skandaløst at Forsvaret tillater opplæring i en metode som etter hans mening hviler på okkultisme.

- Faarlund er ikke den eneste som tror på okkultekrefter, men uten ham ville neppe Hæren ha tatt i bruk en redningsmetode som har så liten tiltro som denne, sier Rolf Manne.

- Nå kan Manne holde kjeft, svarer Nils Faarlund. - Han vet ikke hva han snakker om. (Har vi ikke hørt denne type tilsvær fra andre tilsvarende områder?)

Faarlund mener at det ikke er noen forutsetning for en søkemethode i redningstjenesten at metoden er vitenskapelig bevist. Det er heller ikke lavinehundene sier han.

Det er vel så, men alle vitenskapelig holdbare undersøkelser som finnes viser at metoden er totalt ubrukelig.

Skredseksjonen ved Norges Geotekniske Institutt (NGI) er blant dem som er skeptiske til metoden: "NGI kan ikke anbefale metoden til bruk i snøskred. Den i dag aksepterte vitenskapelige forklaringen på utslag med ønskevist eller søkevinkler går ut på at utslagene er en følge av underbevisste forhold, dvs. styrt av søkerens forventninger og ønsker, sammen med en ubevisst registrering av omgivelsenes tilstand gjennom de regulære sanseinntrykk. Under kontrollerte forsøk overstiger sannsynligheten for riktige utslag ikke den rent tilfeldige."

På spørsmål om hva Forsvaret mener om søkevinklene svarer major Gunnar Hugo Jensen ved utdanningskontoret: - I nøden spiser selv fanden fluer. Hærens policy er at søkevinklene er et hjelpemiddel vi tar i bruk når ikke noe annet er tilgjengelig.

Kontrollerte prøver viser:

Søkevinkler uten verdi

Søkevinkler er uten verdi ved søk i snøskred. Dette er ettertrykkelig slått fast etter ei uke med rundt 40 mann representert i praktiske søk i Hjerkin. Både de som tror på teknikken, og de vantro, var til stede. Dette er trolig et av de største vitenskapelige forsøkene som er gjort på området søkevinkler.

(SISTE!)

Så er det endelig vitenskapelig fastslått at de såkalte søkevinklene er uten verdi. Det er Forsvarets Forum nr. 12/87 som bringer denne meldingen om resultatet av en grundig undersøkelse med vinklene.

Det var infanteriets Skyte- og Vinter-skole (SVI) som hadde lagt forholdene til rette for testingen, som ble gjennomført etter vinterens debatt mellom vantro professor Rolf Manne og troende praktiker Nils Faarlund. For sikkerhets skyld hadde SVI foruten disse to herrer også invitert Norges Røde Kors, Norges Geotekniske Institutt og Forsvarets Forskningsinstitutt i det som må kunne kalles et vitenskape-
lig eksperiment.

Ifølge major Aage Jonassen, som er avtroppende sjef for utviklingsavdelingen på SVI, ble ingenting overlatt til tilfeldighetene denne første uka i mai på Hjerkin. Først ønsket man å vurdere søkevinklens generelt, og brukte dem mot personell nedgravd i en snøvoll. Deretter gikk man inn i en simulert skredsituasjon. Men av tilsammen 18 markeringer i skred var det bare en som tilfredsstilte kravet til treff, slik at markøren ville bli funnet med søkestenger. Noe bedre var resultatet i snøvollen. Men poenget er at man ville ha truffet like bra ved å lete på slump.

For sikkerhets skyld brukte SVI en slumpe-tallsgenerator for å databeregne hvor markørene skulle graves ned. Og flere ganger ble forsøkene gjennomført. Med søkevinklene gikk både såkalte eksperter og soldatlag som hadde fått undervisning,

og det ble benyttet både søkevinkler og ønskevist.

- Vi har nå fått slått fast at i skred-situasjoner er søkevinkler ikke brukbart. Vi vil derfor anbefale overfor infanteriinspektøren at all undervisning i Forsvarets regi på dette felt stoppes. Muligens kan resultatet i snøvollen tolkes slik at det fins en liten effekt som bør undersøkes nærmere, og vi avfeier ikke teoriene for godt. Men til redningsaksjoner: - Nei, sier major Jonassen.

VITENSKAPELIG PILOTPROSJEKT

Skredforsker Steinar Bakkehøi i Norges Geotekniske Institutt mener at det militære forsøket på Hjerkin må kunne kalles et vitenskapelig pilotprosjekt for å teste brukbarheten av søkevinkler. Man var enige om premissene på forhånd og de som tror på teknikken må finne på noe suspekt for å bortforklare resultatet.

NGI er spesielt skuffet over at Norges Røde Kors har valgt å overse fakta i denne saken. Organisasjonen har hevdet at teknikken er akseptert i utlandet etter forsøk der. Det er ikke tilfelle, presiserer Bakkehøi.

Rolf Manne, som i lang tid har vært interressert i pseudovitenskap, er fornøyd med testen på Hjerkin: - Dette er i tråd med hva den vitenskapelige litteratur har fortalt bl.a. fra forsøk i det britiske forsvar, der det vel å merke var søk etter miner.

PYRAMIDE-ENERGI

Pyramider er et yndet tema innen pseudo-vitenskapene. Pyramider er mystiske; de utstråler mystiske krefter, har mystiske proporsjoner, og noen ganger svever det UFOer over dem. Kanskje ble de også bygget av vesener fra verdensrommet...

Vi har vært innom pyramidene tidligere i NIVFO-Bulletin. I Nr. 2/84 bragte vi en omtale av Per Andersens utmerkede bok "Pyramider og tallmanipulasjoner", og så var det påstanden om pyramider i Australia.

Nå har også Jens Laigaard (kjent fra bladet Skeptica) skrevet en avslørende bok om pyramideenergi og de farverige personene som lever fett av teoriene. "Pyramidioter" kaller forfatteren de personer som hevder at det strømmer en mystisk kraft ut av pyramider.

Sten for sten avdekkes alle luftige men underholdende spekulasjoner om pyramide-mystikk, og denne boken er den første gjennomgripende og veldokumenterte kritikk av det populære emnet.

Boken er samtidig et angrep mot denølgen av mystikk som er over oss, og andre alminnelige påstander som den om Bermuda-trekanten, planters følelsesliv, levitasjon, aura og Dänikens teorier om astronauter i oldtiden blir tatt i tredje grads forhør.

Jens Laigaard mener at det er på høy tid en gang for alle å sette mystikkens plattenslagere på plass, før de får tørt godtroende menneskers lommer. Men dette er dog ikke så enkelt, i og med at folk vil i bedras.

Teorien om pyramideenergi springer ut av en århundregammel, mystisk tradisjon omkring de egyptiske pyramidene. Men den har også nær tilknytning til nutidige teorier om parapsykologi, Kirlian-fotografering, plantenes hemmelige liv, orgon-energi, alternative terapier osv.

Er det riktig at en modell av Kheops-pyramiden kan skjerpe barberblad og konservere matvarer? At den kan få planter til å vokse raskere, øke utbyttet av meditasjon og helbrede så godt som alle sykdommer?

Bokens 14 kapitler starter med Orgon-"teorien", som hadde sin glansperiode i 1940-årene. Psykiateren Wilhelm Reich utviklet teorien under sitt opphold i Oslo. Ifølge Reich er orgon en universell energi som strømmer inn og ut av alle levende organismer. De påfølgende kapitler har disse overskriftene:

- * Pyramidecenteret i Sejlflod
- * Hvem bygde Kheopspyramiden?
- * Pyramidenes formål
- * Fysiske forutsetninger for pyramide-energi
- * Myter omkring energien
- * Definisjoner
- * Mumifisering
- * Barberbladet
- * Forøket plantevekst
- * Vannet
- * Psykiske opplevelser
- * Helbredelser
- * Vitenskap og det motsatte.

Boken er forsynt med en fylldig litteraturliste.

Dermed er stikkordene for denne meget interessante boken gitt, og vi skal ikke her utdype de enkelte temaer nærmere. Imidlertid vet vi fra tidligere eksempler at disse temaene kan ha meget stor

underholdningsverdi, og det er med tanke på dette at vi vil sitere litt fra kapittel 13 - Helbredelser:

Det dreier seg f.eks. om en pyramidebrikke, som skal virke effektivt mot alle smerter i kroppen. Den består av 155 cm elektrisk ledning, rullet sammen til en flat spiral og limet til en hvit plastskive. Det er lett å regne ut at brikkens fremstillingspris ikke overstiger kr. 14,- men den selges for kr. 95,-. Pyramidebrikken leveres i en liten plastpose og en merkat utenpå opplyser hvem som har prestert det kunststykke å gjøre 14 kroner om til 95 kroner. Det står: "Tage Nissen. Pyramideingeniør - pyramidesalg - undersøkelse av skadelig vannutstråling - isolering av disse - Zoneterapeut - Akuttrykkmassør."

Tage Nissen er en eldre herre bosatt i København, innehaver av en klinikk for zoneterapi og et sant festfyrværkeri av pseudovitenskap. Hver morgen og kveld tilbringer herr Nissen en halv times tid iført en høy hatt med en vendbar papppyramide; når hans biorytme er positiv skal pyramidens spiss vende oppad, og når rytmen er negativ skal spissen peke ned mot hodet. Nissen går inn for astrologi, farveterapi, meridianterapi og psykisk massasje. (Sitatet er forkortet).

Hittil har vi ikke hørt om pyramideingeniører i Norge, med eller uten hatt - men de kommer nok.

Vi anbefaler boken på det beste.

Jens Laigaard: PYRAMIDEENERGI - 100 sider, paperback - Borgens forlag, København - 1987. Pris: DKr. 139,-

Bestill boken hos:
BORGENS FORLAG A/S,
Valbygårdsvej 33,
DK-2500 KØBENHAVN VALBY, DANMARK

BERØMT UFO-SAK OPPKLART

Mange vil nok huske den vidt publiserte franske "UFO-bortførelse-saken" fra 1979 med Frank Fontaine i hovedrollen. Den har lenge vært høyt skattet i litteraturen på området.

Det var tre unge menn fra byen Cergy-Pontoise, ikke langt fra Paris, nemlig Fontaine og hans venner Jean-Pierre Prevost og Salomon N'Daye, som påsto å ha vært utsatt for en "nærkontakt", og hvor Fontaine ble kidnappet av utenomjordiske. Han ble holdt i forvaring i en uke.

Ifølge det belgiske UFO-tidsskriftet SVL Journal er denne saken nå definitivt oppklart som en bløff. Herr Prevost har innrømmet bløffen fra ende til annen, og forteller at det var han som satte hele historien i scene. Den uken hvor Fontaine var borte befant han seg ikke i utenomjordisk fangenskap, men i leiligheten til en av sine venner.

KILDE: Bl.a. Skeptical Inquirer Vol. 9, nr. 1/Fall 1984.

----- * * * * *

AVSLØRENDE KRITIKK

I off-beat-litteraturen ser man av og til forøk på å diskreditere vitenskapen. Det er naturligvis vanskelig å lykkes med dette og resultatene blir deretter. Man ser at pseudovitenskapens supportere ikke sjelden misforstår hva saken egentlig dreier seg om, i det de forsøker å sette likhetstegn mellom hva den enkelte utøver av vitenskap sier og gjør på den enesiden og den vitenskapelige metode på andre. Pseudovitenskapens tilhengere og andre som ser det som en nødvendighet å forkvakle virkeligheten, bør derfor notere seg følgende: Det er vitenskapens PROSESS søken gjelder; selve den metode som anvendes for å oppnå en sikrest mulig kunnskapsmessig gevinst. Du diskrediterer ikke denne metoden ved å vise til eksempler på at en vitenskapsmann har falt for fristelsen til å benytte seg av dine metoder i sitt arbeide.

URI GELLER

Opplyste folk flest har lenge visst at Uri Geller aldri har hatt noen av de psykiske evnene han er blitt så berømt for. Tryllekunstnere viste hvordan han utførte sine tricks. Og psykologer forklarte hvordan han og andre med "psykiske evner" manipulerer folks sanser. Geller har avvist alle utfordringer om å bli med på kontrollerte tester. Han har heller aldri våget å opptre med en tilstrekkelig dyktig magiker tilstede. Akademikere og vitenskapsfolk tar ham ikke lenger alvorlig.

Men betyr dette at det en gang så berømte israelske vidunderbarnet har forsvunnet bak glemselens slør? Er han en pengelens vandrer, henvist til skjebøying på karneval-show? Nepppe.

"I dag er Uri Geller mange-millionær", skriver Financial Times of London. Avisen forteller hvordan Geller tjener en formue og hvordan han fortsetter å øke den.

Gruveselskapsmagnaten Sir Val Duncan satte i 1974 Geller på tanken om hvordan "psykiske evner" kunne brukes til å tjene millioner. Han oppmuntret Geller til å arbeide med kart ved å føre hendene over dem og "identifisere områder som gav et slags press fra seg" og på den måten avsløre mineralforekomster.

Og dermed slo Geller seg på psykisk gruve-business. Han påsto at han kunne hjelpe gruveselskaper til å gjøre rike funn. Han lærte seg å bli "business-like". I disse dager, skriver Financial Times, beregner Geller seg et standardhonorar på en million pund. Han skal ha enda mer i områder som han anser som fysisk farlige. Av og til tar han litt mindre.

"Men er det sant", spør avisen seg om Gellers historie. Den antyder at det kan være enklere for de som har brukt ham å "tape" honoraret i lete-budsjettet enn å forklare seg for styre og aksjeeiere...

Vi har i et tidligere nummer av NIB for-

talt om hvordan det australske gruveselskapet Zanex "bet på" Geller og betalte ham 250,000 dollar for å lete etter gull på Solomon-øyene nær Moldon i Australia.

Rapporten i Financial Times inkluderer en uttalelse som kan være mer talende enn reporteren synes å være klar over: "Han (Geller) liker å arbeide med geologer. Jo mer feedback de yter desto større sjanser har han til å fortolke de kreftene han henter frem".

Jo, forretningen har vært lukrativ. Ingen tvil om at Geller er ustyrtelig rik, skriver avisen, for tiden bor han i to meget flotte leiligheter med utsikt over en av Londons herligste parker.. En av dem er for familien, den andre er kontoret. Og han har andre hjem i forskjellige land.

Det var forøvrig i en av disse luksus-leilighetene at den norske forfatteren Erik Dammann fikk æren av en audiens under sin reise rundt i verden på jakt etter dokumentasjon for "overnaturlige" foreteelser. Og Dammann ble åpenbart imponert over de tricks Geller leverte for anledningen.

Og Gellers neste prosjekt? Han sier at han har planer om å finne Lasseter's Reef, som avisene beskriver som "et legendarisk gull-fjell" og som for Australia er det samme som det tapte Atlantis for resten av verden.

Men hvor mye av alt dette er sant, og hvor mye må tilskrives Uri Gellers eget reklameskryt? Sikkert er det i alle fall at avisene nå omtaler Geller på en høyst skeptisk og lite flatterende måte. CSICOP har laget et hefte med klipp fra amerikanske aviser, hvor dette går klart nok frem. En av disse er Miami Florida Herald, som ikke bare gir Geller det glatte lag, men også avrunder sin omtale med en direkte oppfordring til leserne om å slutte seg til the Sunshine Skeptics, en lokal-gruppe av CSICOP i Florida. Gruppens fulle adresse oppgis. (Det er fjernt fra Norge dette!)

Andre aviser har lange artikler om Gellers bløffmakeri, inklusive fotografier som avslører trick. Mange interessante detaljer er gitt i disse artiklene. Og noe som ofte går igjen er den stående utfordringen til Uri Geller: Utfør dine tricks under adekvat kontroll! Dette har Geller hittil aldri våget. Enten svarer han ikke på utfordringene, eller så nekter han blankt. Han sier at han ikke ønsker det og at han ikke er nødt til det. Noe han naturligvis har rett i så lenge det finnes tilstrekkelig mange naive og overtroiske sjeler til å leve høyt på med de velkjente tricksene.

Uri Geller liker å vise til at han har vært testet av vitenskapsfolk. Det gjelder den ofte omtalte undersøkelsen ved Stanford Research Institute (SRI) en Californisk hjernetrust hvor to fysikere i 1974 publiserte en rapport i det vitenskapelige bladet Nature. Men både Geller og hans apostler glemmer å fortelle at denne undersøkelsen har vært storlig kritisert av andre vitenskapsfolk, og at artikkelen i Nature ble publisert med en tilbakevisning fra redaktørene. De slo fast at dette arbeidet ikke holdt bladets standard for skikkelig vitenskapelig arbeid.

Geller fremholdt at han aldri utførte bøyning av metall ved SRI, fordi han "ganske enkelt ikke ønsket å gjøre det".

Men faktum er at Geller anstrengte seg i to uker for å bøye metall, men han klarte det aldri under forhold som utelukket tricks.

Geller ytrer seg også om prominente politiske navn, inkl. Jimmy Carter og Henry Kissinger. Han sier at han forsøkte å lese Kissingers tanker, og å øve innflytelse på Carter gjennom tanker. Talsmenn for de to politikerne avviser enhver forbindelse med Geller.

Geller hevder lidenskapelig at USA sakker akterut for Sovjet i psykisk forskning. Men samtidig nekter han å la sine påståtte evner bli testet under forhold som utelukker fusk.

I 1970-årene ble Geller utfordret av CSICOP til å demonstrere en hvilken som helst paranormal kraft under slike forhold. Geller svarte aldri. Og James

Randi, CSICOPs verdenskjente "trollmann", har et stående tilbud til Uri Geller og enhver annen, på \$ 10.000, som kan demonstrere psykiske krefter under kontrollerte forhold. Men Geller vil ikke engang opptre i samme program som Randi. Andre organisasjoner har kommet med lignende utfordringer.

For å teste påstanden om at han er i stand til å finne natur-resurser gav avisen the Mail on Sunday Geller 84 fystikkesker og bad ham om å finne den ene som inneholdt en diamant, gull, sølv, olje og kull. Geller avslø.

Og avisene fortsetter med å ramse opp slike eksempler på hvordan Geller alltid trekker seg fra rimelige utfordringer når mulighetene for tricks er små. Og skulle han uforutsett komme opp i en situasjon hvor kontrollen er tilstrekkelig, lykkes han aldri. Dette er vel forøvrig noe som sier seg selv.

Det har forekommet at journalister og programledere selv har vært dyktige nok til å legge "feller" for Geller, slik at han plutselig står der uten muligheter for å utføre sine tricks. Dette skjedde bl.a. for ti år siden i det mest populære TV-programmet i USA, the Johnny Carson Tonight show. I motsetning til de fleste andre programledere visste Carson hva han skulle se etter. Uri fikk ikke til å bløffe - og resultatet ble naturligvis at absolutt ingen ting skjedde. Opptredenene ble, som the Mail uttrykket det, en av de mest underholdende fiaskoer i amerikansk televisions historie.

Det eneste under med Uri Geller er at det fremdeles finnes mennesker som biter på bløffen.

Geller er altså omsider avslørt også i media. Og når det gjelder de mange historiene han har sluppet løs vedrørende oppdrag for gruveselskaper etc., så har noen av disse på forespørsel skriftlig benektet slike oppdrag. Dette er ikke noe nytt i mystisismens verden. Bl.a. husker vi fra historiene om pyramider i Australia, at referansene til vitenskapelige navn i disse bøkene og skriftene var bløff.

"Jeg er ikke nødt til å bevise noe som helst", sier Uri Geller. Og det har han fullstendig rett i. Der er alltid nok tåper til å sikre ham et liv i luksus.

FLY FORFULGT AV UFO!

Den 31. desember 1986 avslørte en pilot detaljer omkring en UFO-observasjon, som fant sted den 17. november, da han var kaptein på et Boeing 747 transportfly på vei fra Island til Anchorage i Alaska. Han fikk på en strekning av 650 km selskap av tre UFOer, hvorav det ene var dobbelt så stort som et hangarskip.

Pilotens opplysninger er indirekte bekreftet av det amerikanske luftfartsdirektoratet og det amerikanske forsvar, idet både flyledelsens og flyvåpenets radar så noe følge flyet.

Piloten, den 47-årige Kejnu Terauchi med 29 års erfaring i luften forteller at de tre luftfartøylene dukket opp mens han i sitt jumbo-fly fra det japanske luftfartsselskapet befant seg i normal flyhøyde over det arktiske landskap. Han betegner dem som små fartøy og et moderskip. På et tidspunkt kunne han se lysene fra de to små romskipene ganske tett foran flyet sitt.

Det mest forbløffende ved UFO-ene var deres manøvreringsevne. De forsvant ut av syne, dukket plutselig opp igjen, endret hurtig kurs og kunne stanse plutselig opp i luften. Piloten kan ikke finne annen forklaring på fenomenet enn at det stammer fra det ytre rom. Han sier at hverken han eller den øvrige besetningen var særlig redde, men på et tidspunkt bad de likevel flyledelsen på bakken om tillatelse til å foreta manøvre som kunne ryste forfølgere av. De fikk lov til å endre høyde og foreta en rekke svinger, men objektene fortsatte å følge dem, hvilket også kunne ses på bakkekontrollens radar.

Rapportene fra radarstasjonene på bakken mener at UFOene var nær flyet i 32 minutter, men besetningen mener at det var tale om lenger tid. Av jordradaren fremgikk det at objektene kom inn på en avstand av åtte kilometer.

Etter landingen ble besetningen avhørt inngående og undersøkt for evt. beruselse eller medisinpåvirkning, men de var alle i fin form, og det amerikanske luftfartsdirektoratet betegner dem som normale, profesjonelle og rasjonelt tenkende flygere.

Slik lyder versjonen fra avisene; denne er hentet fra den danske avisen Politiken den 1. januar 1987, bragt i UFO-NYT nr. 1/87. Altså en virkelig god start på det nye året hva UFOer angår.

* * *

CSICOP, ved Philip J. Klass har undersøkt saken og sendt ut en pressemelding om resultatet. Slik fortøner saken seg etter undersøkelsen:

På den tiden da UFO-hendelsen startet nær Ft. Yukon, var JAL-flyet på vei sydover i halvmørke, slik at en ekstremt sterkt lysende Jupiter (-2.6 magnitudo) ville ha vært synlig på pilotens venstre side, da han første gang rapporterte UFOet. Jupiter var bare 10 grader over horisonten, slik at den for piloten syntes å befinne seg omtrentlig på samme høyde som flyet - 35.000 fot. Mars, litt lavere mot horisonten, var ca. 20 grader til høyre for Jupiter, men ikke så klar.

På tross av at den meget sterke Jupiter, og den mindre klare Mars måtte være synlige for kaptein Terauchi, rapporterte han aldri at han så noen av dem - bare et UFO som han beskrev som et "hvitt og gult" lys, da han rapporterte over radio til Federal Aviation Administration controllers i Anchorage.

Mange av de fargerike detaljene som ble slått opp i media, basert på den seks uker gamle gjenfortellingen av piloten, motsies av et utskrift av radiomeldingene fra piloten til FAA-

kontrollen mens saken var under utvikling.

For eksempel, nyhetsmedia siterer piloten for å ha sagt at da han foretok en 360 graders sving hadde UFOet fulgt ham rundt gjennom svingen. Men dette motsies av hva han fortalte FAA-kontrollen på det tidspunktet.

Under pilotens media-intervjuer kunne han "huske" noen fargerike detaljer som i virkeligheten ikke inntraff ifølge hans tidligere radio-rapporter til FAA, og Terauchi "glemte" en rekke viktige hendelser som ville ha utfordret hans påstand om å ha blitt fulgt av en ukjent farkost.

For eksempel, at et annet rutenfly, United Airlines Flight 69, på vei nordover fra Anchorage til Fairbanks, hadde gått med på å divergere lett fra sin kurs for å tillate FAA-radar-kontrollørene å dirigere den til området hvor JAL 747 befant seg, for å finne ut om passasjerflyet kunne se UFOet.

Omkring kl. 4.48, da passasjerflyet nærmet seg JAL, rapporterte Terauchi at UFOet befant seg på hans venstre side og ca. 10 miles unna - og det vil si i retning av Jupiter. Omkring kl. 4.50 rapporterte United Airlines-piloten at han kunne se transportflyet, og kort etter sa han: "Jeg kan ikke se noen som helst rundt ham."

Kort deretter rapporterte JAL-piloten at UFOet nå befant seg "like foran passasjerflyet ("just ahead of United"), hvilket vil si akkurat der hvor Jupiter ville være å se fra Terauchi's posisjon. United-piloten ville ikke legge merke til Jupiter fordi den var på hans høyre side, mens hans oppmerksomhet var fokusert på JAL-flyet som befant seg til venstre.

Kort etter ble piloten på et USAF C-130 også bedt om å fly inn i området til JAL-flyet for å se etter objekter nær flyet. C-130-mannskapet fikk raskt øye på JAL 747, men heller ikke de kunne se noe som helst slags objekt i nærheten eller i området.

"Dette er ikke første gangen at en erfaren pilot har feiltolket strålende himmelobjekter som UFO, og det vil heller ikke bli den siste", uttalte Philip Klass. I et tilfelle som ble etterforsket av nå avdøde dr. J. Allen Hynek tidlig på 50-tallet, jaget en militærpilot et "UFO" i

i mer enn 30 minutter, og som viste seg å være den klare stjernen Capella. Også i dette tilfellet, som nå i Alaska-saken, rapporterte en radaroperatør at han hadde et ukjent blip på radarskjermen.

Under annen verdenskrig rapporterte B-29-piloter på nattflyging fra Mariana Islands i Stillehavet for å bombe Japan, at de ble fulgt av en "mystisk lyskule", og uten suksess forsøkte å skyte ned. Enkelte etterretningsoffiserer fra Army Air Corps mistenkte objektet for å være et langt-rekkende japansk fly utstyrt med et kraftig søkelys, for å belyse B-29ene slik at de kunne angripe med kampply, men slike angrep ble det aldri noe av. Til slutt ble det mystiske lysende objektet som syntes å følge B29-flyet identifisert. Det var Venus, som på den tiden var særlig skarp.

Mer enn 25% av alle UFOer rapportert i løpet av en 15-måneders periode til the Center for UFO Studies (opprettet i 1973 av Hynek) viste seg ut fra undersøkelser å være klare planeter eller stjerner. Noen øyenvitner rapporterte at den svevende UFOen "vippet opp og ned", eller "vinglet fra side til side", og en rekke forskjellige former ble beskrevet.

I kaptein Terauchi's rekapitulerte beretning til media seks uker etter hendelsen beskrev han to små UFOer i tillegg til en stor en. Men avskriften avslører at piloten bare rapporterte å ha sett to lys, ikke tre, og deretter refererte han bare til ett i sin radiokommunikasjon med FAA-kontrollørene.

Nyhetsmedias innslag om UFO-hendelsen understreket at et uidentifisert objekt var blitt registrert av en USAF-radar i nærheten av 747-ens "blip", noe som lot til å bekrefte pilotens visuelle observasjon. Men, radaroperasjoner i et fjell-terreng som dette kan motta falske ekko når radarbølgene kastes tilbake fra et fly og reflekteres en gang til fra fjellene og snødekkede områder.

Da piloten første gang rapporterte at han så UFOet, bad FAA-trafikk-kontrollen - av frykt for kollisjoner i luften - operatørene ved en regional flyvåpenbase om å undersøke skjermene

for å se om de kunne spore en ukjent inntrenger. En radaroperatør der så noe, men var usikker på om det kunne være et falskt ekko. Men dette ekkoet hadde bare kort varighet og befant seg bak 747-flyet, mens piloten rapporterte UFOet foran eller til venstre for flyet.

Senere, da JAL 747 kom innenfor rekkevidden av en FAA-radar på Fairbanks International Airport, ble en radarkontrollør der spurt om han kunne spore et annet objekt i nærheten av flyet. Men på tross av at JAL-piloten fremdeles rapporterte et UFO, svarte radarkontrolløren at det ikke fantes noen ukjente blips i nærheten av JAL-flyet.

Den 11. januar rapporterte kaptein Terauchi igjen at han så et UFO mens han fly over omtrent den samme del av Alaska, men etter at en FAA-talsmann i Anchorage foreslo at dette UFOet var lys fra en landsby et stykke unna, som ble kastet tilbake fra skylaget, bekreftet JAL-piloten at dette godt kunne forklare denne andre observasjonen.

Avskriften av radiosamtalene under hendelsen den 18. november indikerer at det var spredte skyer på JAL-flyets høyde eller under, noe som kan ha bidratt til kapteinens feiltolkning av Jupiter som et UFO.

Til og med en vitenskapelig trent tidligere marine-offiser, som senere skulle bli president, feiltolket en gang en sterktlysende planet som et UFO. "Offeret" var Jimmy Carter, og hendelsen fant sted den 6. januar 1969, da han skulle holde et foredrag ved Lions Club ca. kl. 07.15, i Leary, Georgia. Da Carter senere skulle gjenerindre episoden, mente han å ha sett UFOet mot vest i en høyde av ca. 30 grader. En undersøkelse utført av Robert Sheaffer, viceformann for CSICOPs UFO Subcommittee ble komplisert av det faktum at Carter hadde husket feil dato for hendelsen. Straks Sheaffer ble i stand til å fastslå den korrekte datoen, fant han at en strålende klar Venus befant seg i vest og ca. 25 grader over horisonten, hvor Carter rapporterte å ha sett UFOet.

Klass krediterer astronomene Nick Sanduleak og C.B. Stephenson ved Western Reserve University i Cleveland, for deres verdifulle assistanse når det gjaldt å stadfeste posisjonen til klare

himmellegemer i forholdet til JAL-flyet på observasjonstidspunktet.

"Min mistanke om at dette UFOet kunne være sterkt-lysende himmelegemer ble vekket av det faktum at piloten rapporterte å ha sett objektet i mer enn 30 minutter", sier Klass. "Tidligere erfaring viser at nåt et UFO forblir synlig i mange minutter, vil det nesten alltid vise seg å være et himmelobjekt." Et annet moment var det faktum at da flyet dalte 4000 fot lot UFOet til å befinne seg på flyets høyde fremdeles. Med Jupiters store distanse vil en høydeforskjell på 4000 fot før et flys vedkommende ikke medføre noen merkbar forandring i planetens tilsynelatende høyde.

-****-

En interessant og lærerik UFO-sak, nok en gang. En bør merke seg meget vel den store forskjellen mellom avisberetningene og faktiske forhold avdekket gjennom grundige og kompetente undersøkelser.

UFO-organisasjoner og tidsskrifter er ofte henvist til å basere seg på den informasjon og de fremstillinger som forekommer i media, særlig når det gjelder utenlandske tilfeller. Dette vil dermed føre til at sakene presenteres som uforklarlige mysterier, og godt dokumenterte hendelser. Nettopp slike saker vil så i sin tur figurere i UFO-litteraturen som eksempler på hvor godt UFOenes realitet er dokumentert. Uerfarne UFO-entusiaster som leser alt dette vil så bli meget opprørt over skeptikernes og myndighetenes manglende viten om ufologi. "De ler av sin egen uvitenhet"...

Uerfarne UFO-entusiaster mener at det er fullstendig absurd å tro på en planetforklaring når et vitne eller en avis beskriver en UFO-observasjon i fargerike vendinger. Og så er det argumentet om erfarne observatører, som f.eks. piloter med tusenvis av flytimer bak seg.

I UFO-NYT er denne UFO-beretningen sitert etter en avis. Vi har tidligere kommet med positive uttalelser om SUFOI, som utgir UFO-NYT, sett i relasjon til andre UFO-organisasjoner. Vi vil også i dette tilfellet få ta med at meldingen er bragt med den kommentar at det dreier seg om avisnotiser, som SUFOI ikke alltid har hatt anledning til å undersøke nærmere.

Vi regner med at UFO-NYT vil bringe den versjon av saken som vi her har presentert.

Religion - forretning åndelig kvaksalveri?

Da jeg mottok Ringsted Avisen Week-end nr. 21/1987, erfarte jeg at det enda en gang var tatt inn en reklame for boken "Dianetik" skrevet av L. Ron Hubbard.

Reklamen lyder ellers lovende. For bare kr. 78,- kan jeg få forøket min intelligens og bli et bedre menneske (det vil mine elever sikkert sette pris på). Boken er endog skrevet av en "amerikansk forsker", hvis "forfatter-skap anses for et av de betydeligste i dette århundre".

Dianetik-reklamen er et godt eksempel på misinformasjon. La meg gjøre oppmerksom på bare et par facts, som reklamen behendig forsøker å skjule:

1) Bak boken Dianetik står den ny-religiøse bevegelsen Scientology, hvis forretningsmetoder m.m. kunne leses om i dagbladet Aktuelt i påskedagene.

2) Ved en forfatterkongress i 1949 sa en foredragsholder: "Hvis man virkelig ønsker å tjene en million dollars så gjøres det best ved å starte sin egen religion". Foredragsholderen var science-fiction-forfatteren Lafayette Ron Hubbard. Året etter lanserte Hubbard pseudovitenskapen Dianetik, noe som senere førte til opprettelse av Scientology-sekten.

3) Allerede i 1955 ble The Founding Church of Scientology stiftet i Washington DC. Nå var Scientology en kirke og utvalgte medlemmer kunne opptre som "prester", og "hjelp" nødstedte menn-esker. Ron Hubbard oppfordret sine medarbeidere til å finne kunder på hospitaller og skadestuer. En organisert sjelejakt på bl.a. sykehus ble iverksatt!

4) Betegnelsen "kirke" er falsk varebetegnelse, alene av den grunn at kirke er et kristent begrep. Scientology adskiller seg fra de fleste kirker ved at de vil se kontanter. Det første bud er: Tjen penger!

5) Flere av Ron Hubbards medarbeidere er blitt dømt for bedrageri. I Frankrike

ble bl.a. Ron Hubbard dømt 4 år in absentia.

Listen kunne gjøres mye lengre. Den interesserte leser anbefales å låne tidsskriftet "Skeptica" nr. 4 (juni 1982) på biblioteket. Her gir bibliotekar Willy Wegner og journalist Per Borgaard en gjennomgripende analyse av scientology's historie, metoder og ideer, samt budskapet i boken Dianetik.

Ved å kjøpe boken Dianetik støtter man Scientology. Så langt, så bra (?) Men man skal bare vite det! Og det forteller Dianetik-reklamen ikke noe om.

Jeg redigerer et landsdekkende for- eningsblad. For en del år siden ville Scientology ha en helsides reklame for boken Dianetik i bladet. De gode annonsepengene fristet, men vi sa nei. Det er naturligvis sensur! Men heller utøve sensur og så ha samvittigheten i orden. Man kan ikke i pressefrihet- ens hellige navn kaste alle prinsipper og holdninger over bord. Alt er ikke like godt - heller ikke for penger! Men hva sier Ringsted Avisens redak- sjon?

Kim Møller Hansen

Dagbladet, Ringsted, 1. juni 1987.

HUSK..!

FOR ALL DEL Å FORNYE ABONNEMENTET
I TIDE !

DET ER MEGET VIKTIG FOR Å UNNGÅ FOR-
SINKELSER MED MER, OG SÅ KOSTER DET
EKSTRA I PORTO Å SENDE UT ENKELT-
NUMMER ETTER AT DEN ORDINÆRE EKS-
PEDISJONEN ER FORETATT. DA BLIR DET
A-POST.

SÅ DERFOR ER DET VIKTIG AT ALLE SOM
HAR MULIGHETER TIL DET FORNYER SITT
ABONNEMENT I LØPET AV JANUAR ELLER
SENEST INNEN MEDIO FEBRUAR 1988.

BRITISK FILM PÅ NORSK TV

[illegible]

Hovedtrekkene i menneskets utvikling er altså noe som er kjent, det er ikke bare en teori.

En får vel si at NRK Fjernsynet har vært riktig spandable denne sommeren, først Carl Sagan's serie om "Kosmos" og så denne BBC-filmen (som forøvrig første gang ble sendt den 21. april).

"DET SPESIFIKT MENNESKELIGE"

Vi nedstammer altså ikke fra menneskeapene, men har felles forfedre. Men mye av utviklingshistorien er ennå ikke avklart. Det hevdes at 99,8% av menneskets historie ligger i et forhistorisk mørke. Og det er nettopp her vår utvikling tok til - overgangen mellom menneskeaper og mennesker. Man har bare fossiler å holde seg til - dvs. fossiler av knokler - og hittil har man ikke funnet det som kunne fortelle hva som skjedde i overgangsfasen.

Derfor letes det intenst etter disse manglende mellomledd. Det er i denne jakten at falsknerier av og til forekommer, utført av personer som ønsker å gjøre seg berømt på dette viktige området.

Nyere forskning peker i retning av at enkelte "menneskelige egenskaper" umulig kan stamme fra dyrene. Dette er i det minste en utbredt oppfatning. Det er med andre ord spørsmål om hvor det "menneskelige i mennesket" stammer fra, noe som "the missing link" kanskje kunne kaste lys over. Når det i denne sammenheng snakkes om det "spesifikt menneskelige" må det være tale om helt kvalitative- og ikke bare kvantitative forskjeller mellom mennesker og (andre) dyr. Dette begrepet må så defineres nærmere. La oss forsøke en kort oppsummering av utviklingen:

- * Dinosaurerne forsvant -
- * Pattedyrene utviklet seg raskt -
- * Mindre pattedyr levde delvis i trærne, og her ble effekten av Darwins evolusjonslære meget uttalt. (Det krever større ferdigheter å leve i trærne enn på bakken.) Rom- og dybdesyn utvikler seg, øynene flyttet seg fra sidene og fremover. De ble parallelt innstilt. Hjernen ble føret med synsinformasjon, og denne kunne bare bearbeides dersom hjernen utviklet sin kapasitet. Den ble nå det viktigste organet for overlevelse.
- * Så dukket Ramapithecus opp (for ca. 15 millioner år siden. Utviklingen av denne er uklar.

- * Flere hominider kom til, bl.a. Homo habilis. Her blir for første gang meget enkle stenredskaper tatt i bruk (for 2 mill. år siden).
- * Homo erectus klarte så å temme ilden (500 000 år siden).
- * Det neste er Homo sapiens, dvs. mennesket.

Det finnes 99% samsvar i aminosyrene hos mennesker, sjimpanser og gorillaer. De har samme stamfar, som må ha levd for mellom 4 og 6 millioner år siden. Det er altså først etter denne tid at mennesket kan ha skilt lag med menneskeapene.

FAMILIEN er noe som på en grunnleggende måte representerer menneskets vesen. Dette kan være den avgjørende drivkraften bak utviklingen av de før nevnte menneskelige egenskapene. (Se f.eks. "The Origin of Man" av Lovejoy, professor i antropologi, anatomi og ortopedisk kirurgi ved universitetene i Kent og Cleveland i Ohio, USA.) Og en av verdens fremste paleoantropologer, Rickard E. Leakey, har uttalt: "Nøkkelen til forvandlingen fra et menneskeapeliggende flokkdyr til et kultivert vesen ligger i arbeidsdelingen".

Arkeologisk forskning gir ikke dekning for at rivalisering og konflikter var de avgjørende utvalgsfaktorene for å utvikle seg til det moderne menneske. Det er mer som tyder på at kommunikasjon, samarbeide og evne til å dele med andre var viktigere.

Det ville føre altfor langt å gå i detaljer her når det gjelder disse spørsmålene omkring det "spesifikt menneskelige". Men dersom utviklingen av hjernen rent kvantitativt fører til at mennesket i motsetning til (andre) dyr når det nivå at det oppfatter seg selv og sin situasjon i kosmos vil det få tanker om denne situasjonen og stille spørsmål; samt forsøke å finne svar på disse spørsmålene - (vitenskap, filosofi osv.). Dette er spesifikt menneskelig. Hvis man nå vil hevde at det her dreier seg om fundamentale kvalitative forskjeller, er det duket for speulasjoner uten forankring i vitenskapelig forskning. Dermed har man fått et yndet domene for pseudovitenskap. Her er det naturlig å minne om kreasjonisme og astro-arkeologi. Om kreasjonismen er det vel ikke

stort mer å si enn at den er tilbakevist. En populær i de hos astroarkeologene er at livets utvikling på jorden aldri nådde lenger enn til apestadiet. Kanskje mener man egentlig at denne naturlige utviklingen ikke kan nå noe lenger, med andre ord at det ikke kan bli mennesker av dyr for å si det enkelt. Men så dukket en avansert sivilisasjon fra verdensrommet opp og manipulerte arvestoffet, slik at mennesket med sine spesifikt menneskelige egenskaper oppsto. Jmfr. filmen "2001 - en romodysse". Men som så ofte ellers når det gjelder pseudovitenskapelige forestillinger vil dette bare være å forflytte "problemet" til en annen planet. Grunnstoffene er de samme overalt i kosmos. Det står stadig igjen å forklare hvordan det oppsto mennesker, og hvordan mennesket ble til menneske på den planeten besøket kom fra.

Vi avrunder med et sitat av fra den franske filosofen og naturforskeren Blaise Pascal: "Mennesket er bare et siv, det svakeste i naturen. Men det er et siv som tenker."

#####

NOTISER

DET Roterende ISFLAKET

Hvis du f.eks. i et eller annet UFO-blad el.l. har lest om et 850 tonn tungt isflak som i to måneder roterte i en isfri bukt i Piteelven i Sverige så har dette, tross sin perfekte sirkelform, ikke noe med UFOer å gjøre. Det finnes en naturlig forklaring på hvordan såkalt wankelis oppstår. En forutsetning for fenomenet er en kraftig virvel i vannet. Små isflak havner i virvelen. De fanges inn og begynner å rotere samtidig med at de vokser, fordi det dannes mer is rundt dem. Da wankelisen har en eksentrisk bane forhindres den å fryse sammen med den faste isen. Det vil alltid være en råk med åpent vann rundt isflaket.

Ref.: Illustrert Vitenskap nr. 8/87, side 72-73.

TEMADAG OM UFO PÅ CHALMERS TEKNISKA HØGSKOLA I GÖTEBORG

Et svensk UFO-blad er meget fortørnet over den måten journalisten Allan Fredriksson fra Göteborgsposten refererte denne begivenheten på. Det heter at han tidligere har gjort seg kjent for miserable synspunkter i UFO-spørsmålet. Allerede i overskriften gjør avisen seg skyld i en utilgivelig brøde: "Flygande tefat vår tids tomtar".... Talere på temadagen var bl.a. Sven Ove Hansson fra Vetenskap och Folkbildning, Boris Ljungqvist, UFO-forfatter, Christer Nordin, UFO-foreningens formann og Curt Roslund, docent i astronomi ved Chalmers. (Jmfr. NIB 4-5/84 - "Curt Roslund besøker NIVFO").

Av de foredragene som Göteborgsposten refererer var selvsagt Sven Ove Hanssons det aller verste. Han siteres slik:

"UFOer - finnes de? Javisst, og det finnes en meget respektabel vitenskap som engasjerer seg i slike fenomener: ornitologien. Ornitologene har veldig vanskelig for å identifisere visse fugler, spesielt om det er dårlig sikt og de flyr i stor høyde. Men de påstår dermed ikke at det er uforklarlige objekter fra det ytre rom. Ufologien derimot er en lite respektabel pseudovitenskap som det ikke finnes noen grunn til å ta på alvor. De "flygende tallerkener" med små grønne menn finnes ikke, like lite som tidligere tiders nisser og troll".

Så har journalisten, med sine miserable synspunkter oppfattet dette som "sviende kritikk". UFO-foreningens medlemmer derimot oppfatter det som "løst sladder". Det heter i foreningsbladet at når Sven Ove Hansson har møtt seriøse ufologer har han hatt det ualminnelig "tunt på føtterna" i saksspørsmålet. (Dette er likevel meget interessant, og vi vil nå forsøke å få bragt på det rene når og hvor vår kollega møtte de seriøse ufologene. Det kan neppe ha vært under temadagen på Chalmers.) UFO-bladet fortsetter med å understreke at man ikke kan kalle UFO-arbeidet for "kvasivitenskapelig" eller "pseudovitenskapelig", ettersom det aldri fra OFFISIELT hold er blitt påstått at det

er vitenskapelig utførte undersøkelser som gjøres. "Å ha en vitenskapelig ambisjon eller innstilling er en annen sak". Men dette er bare et definisjonsspørsmål. Om pseudo-vitenskap kan man si at det er påstander som gir seg ut for å bygge på forskning, men ikke støttes av kontrollerte, gjentakelige forsøk og heller ikke kan fremvise en logisk sammenhengende teori. Pseudovitenskapen er en marsj på stedet, hvor forskerne holder fast ved deres teorier, uansett hvor mange motstridende data som kommer for dagen. Nå, passer ikke dette temmelig bra på "ufologien", dvs. slik den blir praktisert av de fleste? (Jmfr. artikkelen i NIB nr. 3/87 - "Det ufologiske fundament".) Sven Ove Hansson henviser ALDELES KORREKT (denne type) ufologi til en gråsone, hvor de emnene som behandles bygges opp med tvilsomme argumenter og myter.

Curt Roslund nøyde seg med å si at ufologene viser altfor stor godtroenhet overfor øyenvitnene, og han oppfordret til en skjerpet kritisk holdning. Til dette sier UFO-bladet at det er et spørsmål om resurser. "Gi ufologene midler og resurser, så kan naturligvis en vitenskapelig prøving av hver enkelt hendelse skje. En 10 millioner ville kanskje rekke....."

En kan spørre seg hvordan de 10 millionene ville bli brukt og hva resultatet ville bli. Ville de ufologene det her er tale om gjøre et bedre vitenskapelig arbeide enn f.eks. Colorado-universitetet? Ville de finne et UFO, et utenomjordisk romskip, hullet i nordpolen som sies å føre inn til det paradisiske riket inne i vår hule jord, eller spøkelseset som ifølge en artikkel i bladet mishandler gravide kvinner på Island?

Når det gjelder ornitologi kontra ufologi (av dette slaget) så kan man nok vise til en viktig forskjell i bevisføringen: Det foreligger ingen beretning fra ornitologien om at uidentifiserte fugler har bortført folk og tatt dem med til sitt rede.....

"JAPANSK UFO-DRAMATIKK"

I samme UFO-foreningsblad finner man en artikkel under denne overskriften. Det dreier seg ganske enkelt om samme sak som vi bringer i dette nummer - "fly forfulgt av UFO". Etter bladets tekst å dømme nærer man ikke en eneste kritisk tanke til historien, ikke et fnugg av tvil. Foreningen kontaktet en nylig hjemkommet Japan-korrespondent, som ville ta en prat med nyhetspersonellet ved TV-stasjonen FUJI i Tokyo. Men man hørte ikke mer fra korrespondenten. Så henvendte de seg til et ukeblad som naturligvis ble interessert. De ville videre-informere Sveriges Radios nye Japan-korrespondent. Men det ble stille da også. "TVs selvpåttatte UFO-sensur hadde atter vist seg å holde mål 100%", skriver foreningsbladet.

La oss nå se hvor effektiv UFO-bladets sensur er når de får kjennskap til oppklaringen av historien!

- * * * -

OBS!

På tross av stadige prisstigninger har vi holdt konstant pris på NIB i 4 (fire) år.

Dette er forståelig nok vanskelig i det lange løp, og ved dette års-skiftet står vi overfor valget mellom å heve prisen eller å redusere sidetallet litt.

Etter overveielser har vi valgt det siste, og prisen på NIB blir dermed den samme også neste år, altså kr. 95,-.

Vi reduserer sidetallet minst mulig, d.s. med fire sider, slik at vi får 28 sider. (Samme som i 1982/83)

Disse fire sidene kan langt på vei oppveies ved disposisjon av stoffet etc., bl.a. at man unngår "fyllekalk".

Likevel, hvis det skulle dukke opp stoff som gjør det nødvendig, vil vi sørge for å få dette med selv om det skulle bety flere sider !

MINE PARANORMALE OPPLEVELSER

1) I min barndom og tidlige ungdom opplevde jeg til stadighet at min mor bad meg gjøre ting bare sekunder etter at jeg selv hadde tenkt på å gjøre det samme. Det er nærliggende tro at det her har vært en del tilfeller av telepati.

2) Våren 1974, mens jeg studerte til examen philosophicum på Hamar, deltok jeg på en fest hvor en av deltakerne spilte og sang fra "Jesus Christ Superstar". Jeg kom med ett til å tenke på at "King of the Jews" - jødernes konge, kunne tolkes som "King of the Juice" - kongen av (appelsin) saften, ettersom ordene jews og juice uttales på samme måte. Jeg unnlot imidlertid å nevne dette til noen, da jeg syntes at dette bare var tøv. Men plutselig stanset han som spilte og sang opp, så forbløffet på meg og sa: "King of the Juice" - kongen av appelsinsaften!" Telepati? Hva ellers?

3) Høsten 1974, mens jeg studerte ved Universitetet i Bergen, stod jeg en kveld og ventet på en buss på buss-holdeplassen i byen. Jeg bestemte meg da for å prøve noe nytt. Jeg begynte å brøle innvendig, for å se om det var noen som merket noe. Og ganske riktig: på en av de nærmeste plattformene var det ca. 5 personer som samtidig snudde seg mot den plattformen jeg stod på.

4) Den 31/5 1977 skrev jeg et brev om parapsykologi til amanuensis Kjell von Krogh og vedla en fotokopi av det som står om parapsykologi i boka "Introduction to Psychology" av Hilgard og Atkinson, en grunnbok til psykologi grunnfag ved Universitetet i Oslo. Dagen etter, da jeg gikk for å postlegge brevet, kikket jeg på veien i min postkasse. Jeg så at det var kommet et brev fra tryllekunstneren Toreno (Tore Fredriksen). Jeg åpnet brevet, og så at også dette brevet var datert 31/5. Og til min forbauselse så jeg at det til brevet var vedlagt en fotokopi av "Critical discussion" fra avsnittet om parapsykologi i "Introduction to Psychology" av Hilgard og Atkinson. Et meget sjeldent og underlig sammentreff får man si, nærmest utenkelig ut fra ren sjanseforventning.

5) Sommeren 1978 jogget jeg en dag rundt Sognsvann. Jeg kom til å løpe sammen med en jente, som jeg kom i snakk med - en ganske hyggelig jente forresten. Da vi var kommet rundt vannet, befant vi oss på sørsiden av vannet. Jeg satte meg ned på østsiden av et utedo, og så at jenta fortsatte å gå forbi utedoen på vestsiden av den. Til min undring oppdaget jeg at hun ikke kom frem igjen på den andre siden av utedoen. Jeg gikk straks for å se etter, men hun var sporløst borte. Var det et spøkelse jeg hadde møtt?

6) Høsten 1979 var jeg en dag på vei nedover Sognsveien. Jeg så opp i luften, og fikk der øye på et fullstendig hvitt fly. Jeg så ned et par sekunder, men da jeg så opp igjen var flyet forsvunnet. Jeg kikket fra horisont til horisont, men flyet var og ble borte. Jeg lurte på om det var et spøkelsesfly jeg hadde sett, for hvite fly eksisterer såvidt jeg vet ikke.

7) Våren 1980, da jeg bodde i St. Edmunds vei, oppdaget jeg en dag at stolen som jeg brukte å sitte på ved skrivebordet, var forsvunnet. Jeg begynte å lete etter den, og fant den igjen ute på gangen. Jeg kunne ikke skjønne hvordan den var havnet der, for jeg hadde ikke vasket gulvet den dagen, så jeg hadde ikke hatt noen grunn til å flytte den. Den måtte nærmest ha havnet ute på gangen av seg selv, en form for teleportasjonsfenomen.

8) 2. påskedag 1981 var jeg om kvelden sterkt plaget av hodepine og kvalme. Jeg tok flere dispril-tabletter til ingen nytte. I 22-tiden oppdaget jeg plutselig at jeg var blitt våt i håret. Jeg hadde ikke vært i kontakt med vann på flere timer, så jeg kunne ikke skjønne hvor vannet var kommet fra. Det måtte ha materialisert seg ut fra det tomme rom. Og ikke nok med det: Bare sekunder etter at jeg var blitt våt i håret, forsvant plutselig hodepinen og kvalmen.

9) I de senere årene har jeg stadig oppdaget at det har vært små klumper

i skjeget mitt. Våren 1978 tok jeg med to slike skjeeggstrå med klumper til mikroskopisk undersøkelse ved Universitetet i Oslo, Blindern. Det viste seg faktisk at klumpene var perfekte knuter! Det er utenkelig at knutene kan ha oppstått ved at jeg tvinnet skjeget, så knutene må trolig ha hatt en paranormal årsak.

Sigurd Rønning

Innlegget ble i sin tid sendt oss av forfatteren, og er etter alt å dømme skrevet i fullt alvor. Det har ellers vært bragt i "UFO-Norge Nytt" nr. 4/81.

'JULENØTT'

SIDEN DETTE LESES VED JULETIDER
VIL VI INVITERE LESERNE TIL EN
ALDRI SÅ LITEN KONKURANSE:

Vi tar utgangspunkt i opplevelse nr. 5
(6em) i foranstående leserinnlegg.

Spørsmålet er altså om den joggende
damen forsvant i løse luften, eller om
det finnes en annen og rimeligere for-
klaring. Siden historien ikke inneholder
opplysninger om a) avstand til nærmeste
"skjulested", b) hvor fort damen kunne
løpe, c) hvor lang tid det tok fra hun
forsvant bak avtreddet og til forfatteren
kikket etter henne, vil vi her se bort
fra at hun hadde rukket å løpe sin vei.

SPØRSMÅL: hvor ble det av damen ?

Vi skal altså frem til en mulig altern-
ativ forklaring.

Send svaret til NIVFO-Bulletin,
Boks 2119,
7001 TRONDHEIM

Ved evt. flere "riktige" løsninger,
kåres vinneren ved loddtrekning. Ved-
kommende vil få en liten premie til-
sendt i posten.

LYKKE TIL !

Resultatet bringes i nr. 1/88.

VITENSKAPELIGE OG UVITENSKAPELIGE TEORIER

Vi mottok i sin tid en stor bunke av
okkulte skriverier, klipp etc. fra
Sigurd Rønning. Her fremgår det at han
er en kjent skikkelse innen det para-
normale Norge, med tilknytning til det
som finnes av paranormale, okkulte og
"alternative" bevegelser, inkl. UFO-
bevegelsen, pluss Det Norske Hedning-
samfunn og OBOS. Har også blant mye,
mye annet delt ut 556 eks. av brosjyren
"Cannabis bør avkriminaliseres". Her
er en av de notisene som finnes i bunken:

Vitenskapelige og uvitenskapelige teorier

En teori bør bare betraktes som uviten-
skapelig dersom den kan motbevises, eller
dersom den er åpenbart feilaktig. Å kalle
en teori for uvitenskapelig fordi om den
ikke eller vanskelig lar seg etterprøve
mht dens overensstemmelse med virkelig-
heten er rett og slett et uttrykk for
en arrogant forakt for og nektelse av
tankens fulle og hele frihet og utfold-
else, noe vi alle bør være i besittelse
av, og som kan skape nye teorier som
lar seg etterprøve, hvis vi ikke svine-
binder den med allskens dogmer, for-
dommer og forutinntatte meninger om
hvordan og i hvilken utstrekning vi bør
utfolde vår tankevirksomhet.

* * *

Som kjent er kriteriet på en vitenskap-
elig teori nettopp det at den lar seg
falsifisere eller verifisere, dvs.
motbevises eller bevises. Det er nettopp
dette en alltid må spørre seg om når
det gjelder enhver esoterisk lære, en-
hver okkult eller annen påstand: Til-
fredsstiller den elementære vitenskap-
elige krav til falsifiserbarhet?

Det at vitenskapen rimeligvis må stille
krav til sannhetsbegrepet betyr ikke at
den nekter folk å leke med tanker. Vi
får håpe at forfatteren skrev ovenstå-
ende notis før han begynte på universi-
tetet.

UFO-INVASJON?

Kan fredelige Falster bli skueplass for en UFO-invasjon, som i filmen "Nærkontakt av tredje grad". Healeren Ole Pinje fra Bornholm har i hvert fall hatt nærkontakt med en UFO ved Hjørtetjerg. Mens han holdt på å fremstille en spesiell blomstermedisin, landet en UFO. Flere romvesener steg ut, og de fikk alle en porsjon blomstermedisin med hjem.

Slik starter et intervju i dagbladet NY DAG den 24. januar med den 34-årige bornholmske healer Ole Pinje, som i løpet av det siste halve året holdt endel foredrag og arbeidet med healing på Lolland-Falster.

Intervjuet eller annen presseomtale av hans aktiviteter inneholder dog ingen ytterligere henvisninger til UFO-tildragelser.

ER LYSENDE UFOER STEKTE FUGLER?

Og så en makaber teori som igjen har noe med kulelyen å gjøre. Den vesttyske forskeren Ernst Fischer mener at det eneste som kan forklare kulelyen er brennende kullstoffpartikler. Hvis det 30.000 grader varme lyset rammer en flyvende fugl, vil de fleste bestanddeler fordampe. Tilbake vil være en sky av kullstoffpartikler, som brenner ved en temperatur på 1.000 grader og lyser i ca. 10 sekunder. Fischers beregninger skulle, ifølge tidsskriftet "Videnskab for alle", 5/86, vise at en fugl av spurve størrelse vil danne en lysende kule med en diameter på mellom 10 og 50 cm. Den vil holde seg svevende i noen tid og ikke miste sin form.

UFO-NYT 2/87. (Se side 61 !)

AKADOR-KRØNIKEN KANSKJE FALSUM

Akador-kroniken ble første gang alminnelig kjent da forfatteren Karl Brugger i 1976 utgav en bok om den. Brugger baserte boken først og fremst på en legende som han i Brasil fikk seg fortalt av Tatum Nara. Ifølge denne legenden skulle det i Sydamerika for mange tusen år siden ha levd et høyt utviklet folkeslag kjent under navnet Ugha Mongulala-stammen.

Kilden til historien, Tatum Nara,

hevdet at resten av denne stammen stadig finnes, og at han er høvding for den. Brugger, som fester stor lit til Naras historie, beskriver høvdingen som en sky, relativt uvitende person uten utdannelse, som kun kunne snakke gebrokkent tysk og portugisisk. Altså en ekte urskogshøvding.

I 1979 ble Akador-kroniken utgitt i Danmark av IGAP-forlaget. I sin innledning til boken tar H.C. Petersen legen til inntekt for at jorden for tusener av år siden fikk besøk fra rommet, og at disse romreisende var teknisk langt høyere utviklet enn de mest avanserte grenene av vitenskapen i dag. Og slik mener man å ha fått enda et bevis for teorien om at jorden for tusener av år siden og i dag besøkes av romfolk i deres flygende tallerkener.

Nå ser det ut til at H.C. Petersen & Co. nå en gang må se et av sine "gode beviser" falle til jorden. Det har nemlig vist seg at den påståtte historien fortalt av Tatum Nara må betraktes med stor skepsis. I bladet CENAP REPORT har man via en tysk journalists besøk hos Tatum Nara kunnet avsløre følgende:

- * Tatum Nara tilbragte hele sin ungdom i Vesttyskland og snakker flytende tysk.
- * I Vesttyskland fikk han en utdanning og arbeidet bl.a. hos MAN i Mannheim, hos en dyrlege og på en sementfabrikk.
- * Nara var absolutt ikke ubelest. Tvert imot. Han var sågar i besiddelse av en rekke Däniken-bøker og bøker med lignende innhold om "fortids-astronauter".
- * Kildeanalyser avslører klare likhetspunkter mellom Nars historie og ovennevnte bøker.

Alle disse forhold "glemte" Brugger å skrive om i sin bok om Akador-kroniken, og det er ingen grunn til å undre seg over at CENAP nå betrakter hele legenden som et oppdiktet falsum.

Kilde: CENAP report nr. 111 (10.5.85)

UFO-NYT nr. 2/87.

Mount Ranier, 1947

OPPKLART?

12.98

The COMING
of the SAUCERS

By Kenneth Arnold & Ray Palmer

Forretningsmannen Kenneth Arnold er blitt kalt "mannen som startet det hele". Hans observasjon av ni sølvskinnende objekter ved Mount Rainier den 24. juni 1947 markerer begynnelsen på den moderne UFO-æra. Hans opplevelse er blitt gjenfortalt så mange ganger at den nesten er blitt en klisje innen UFO-litteraturen. Noen mener at dersom denne historien ikke hadde blitt blåst opp slik tilfellet var, ville vi kanskje ikke ha hatt noe UFO-"problem" i det hele tatt...

Kenneth Arnold hadde bestemt seg for å delta i letingen etter et forsvunnet transportfly fra marinen, med tanke på en utlovbet dusør på 5000 dollar. Han ville lete i området rundt og over det høye Mt. Rainer-platået i Cascade-fjellene i staten Washington. Da Arnold i en høyde av 2800 meter foretok en sving på 180 grader over Mineral så han et skarpt lysglimt. Kort tid etter glimtet det igjen. Nå kunne han se langt til venstre og mot nord, en formasjon av klart lysende gjenstander. De fløy lavt og med meget stor fart.

I første omgang kunne Arnold ikke se formen på objektene, men han mente at det måtte være jetjagere, men ut fra form, fart og flygemåte syntes ikke dette å kunne stemme med noe kjent luftfartøy.

Da Kenneth Arnold senere fortalte om saken til pressefolk sa han at objektenees bevegelse lignet på den hos en tallerken når man kaster den langs en vannflate. En journalist grep fatt i dette og lanserte uttrykket "flygende tallerken" - et uttrykk som kom til å inspirere vitsetegnere og komikere på scenen.

J. Allen Hynek uttalte at det ikke lot til å finnes noen astronomisk forklaring på observasjonene, og at det var umulig å bortforklare dem som vrøvl. Det har i årenes løp vært foretatt en rekke beregninger vedrørende Arnolds

vurderinger av hastigheter, avstand etc. På denne bakgrunn konkluderte Hynek videre at hva nå objektene enn var så fløy de med en fart under lydens og kan derfor ha vært en slags fly av kjent opprinnelse. Dette mente også Arnold selv til å begynne med, men etter hvert endret han oppfatning. Og i UFO-litteraturen ble saken mer og mer mystisk og fabuleringene flørterte i årene som fulgte.

UFO-skeptikeren og astronomen Donald Menzel har foreslått at UFOene kunne ha vært luftspeilinger rundt fjelltoppene. Slike fenomener forekommer ofte på klare solrike dager ved bestemte temperaturer.

Det finnes utallige omtaler av denne store UFO-klassikeren i bøker og blad, og datoen for observasjonen, 24. juni 1947, markerer opptakten til hele UFO-syndromet.

ENDELIG OPPKLART?

Der er mange interessante punkter ved Kenneth Arnolds observasjon. Han beskrev objektene som "halvmåneformet", ikke sirkulære. Han nevnte også at de hadde en liten topp eller spiss bakerst. Det må sterkt understrekes at Arnold aldri på noe tidspunkt under observasjonen med sikkerhet kunne fastslå objektene absolutte form. Bl.a. var det meget vanskelig å se deres bakre del.

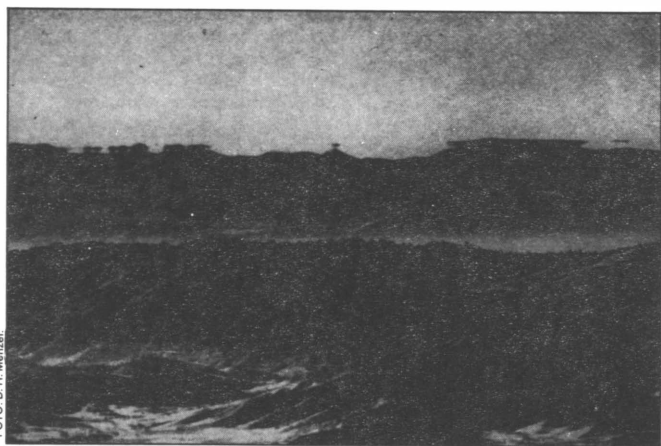

FOTO: D. H. Menzel

Foto som viser hvordan luftspeilinger kan få fjell-
toppene til å ligne "flygende tallerkener". Dette
var dr. Menzel's forslag til forklaring på Arnolds
observasjon en solrik ettermiddag i juni 1947.

Hans van Kampen, hos organisasjonen Studiegroep voor Vreemde Luchtverschijnselen (SVLT) /1/ har gjort en prisverdig innsats for om mulig å kaste mer lys over denne klassikeren blant klassikerne i UFO-historien. Han begynte å studere "hemmelige fly" fra perioden 1945-48, og mener at arbeidet ikke har vært bortkastet.

Hans van Kampen mener nå å ha påvist med rimelig sikkerhet at Arnold slumpet til å få se de første Republic F-84 Thunderjets i aksjon. Disse flyene kom i produksjon etter en testflyging den 28. februar 1946. Den første serien hadde rette vinger (ikke skrånende) og var ustabile ved store hastigheter. De hadde et flaske-lignende skrog og meget liten hale. Og... de var en militær hemmelighet!

Neste skritt i undersøkelsene var en computeranalyse. Hans van Kampen matet nå dimensjonene hos disse flyene, samt dagslyset og snørefleksjonen, inn på computer. (Pro-3D program

Nedenfor ser vi til venstre Arnold's tegning fra "traveling as I have made this drawing". Nærmest tegningen har vi computerens fremstilling av Republic F-84-flyet. På neste figur er den ene lagt ovenpå den andre, og man kan se en slående likhet! Jetflyene kom inn høyere enn Arnold's posisjon og fra venstre. Tegningen lengst til høyre avslører "en slags spiss" ved objektets hale når flyet beveger seg bort fra Arnold, etter å ha passert ham til høyre. Inntrykket av "halvmåneformen" er selvinnlysende. Men det er mer å merke seg:

Figuren lengst til høyre nederst (B) er en tegning fra Arnold. Den viser et triangulært omriss som en konsekvens av det inntrykk Arnold fikk da objektene passerte langs snøen på Mt. Rainier. De to andre figurene nederst er computer-gjengivelsene av Republic F-84. Dersom Arnold bare kunne oppfatte den trekantede formen, må konklusjonen bli at objektene befant seg ved grensen til klar visuell oppfattelse, dvs. såvidt langt

A

©H. van Kampen 1987

B

©Hans van Kampen

unna at Arnold akkurat kunne se dem! Hynéks beregninger viser at objektene da var omkring 6 til 8 miles unna. Hastigheten skulle ligge på ca. 350 miles, og dette var ingen unormal fart for denne typen jettfly!

Det er egentlig vanskelig å forestille seg, etter 40 år med UFO-historie, at disse fakta har forblitt ukjente.

Kenneth Arnold's observasjon er en myte og en skam for moderne forskning såvel som for de forfattere som fortsetter med påstander om det autentiske ved Arnold-saken, sier Hans van Kampen.

KILDE: SVLT nr. 19, januar/april 1987.

BAKSLAG FOR KREASJONISMEN

Kreasjonismen i USA har lidd et alvorlig nederlag. I begynnelsen av juni gjorde USAs høyesterett ugyldig den loven som i delstaten Louisiana slår fast at kreasjonismen skal ha samme plass som utviklingslæren i biologiundervisningen.

Beslutningen ble fattet med stemmetallene syv mot to. En av de som stemte mot, altså til fordel for kreasjonismen, var ordføreren og Reagan-mannen William Renquist.

Ikke mindre enn 72 nobelpristakere hadde undertegnet en skrivelse til høyesterett med støtte til en vitenskapelig undervisning og krav om at loven måtte kjennes ugyldig.

Dette er det største antall nobelpristakere som noensinne har undertegnet en og samme skrivelse. Initiativet ble tatt av vår søsterorganisasjon i California, Southern California Skeptics.

KILDER: Skeptical Inquirer 11/2, s. 147. Nature 327, s. 643.

Astroarkeologi:

FORTIDS-ASTRONAUTER

Erich von Däniken besøkte Norge i fjor og snakket om sine teorier om astronauter i fortiden. NIVFO ØST delte ut en folder, hvor folk flest trolig for første gang fikk solide motforestillinger til disse ideene. Dänikens bøker har kommet ut i 45 millioner eksemplarer og i 40 land. Han arbeider i øyeblikket med sin

trettende bok. To heltidsansatte assistenter hjelper ham med skrivingen. (Verdens Gang 15.5.86.)

Interessen for Dänikens teorier om fortids-astronauter synes nå å ebbe ut. Hans forlegger i USA, Bantam Books, har bestemt seg for ikke å oversette hans seneste bok, ettersom "det ikke finnes tilstrekkelig interesse for området".

KILDER: Skeptical Inquirer nr. 11/3. Folkvett nr. 2/87.

STATUER SOM RØRER PÅ SEG

Beretninger om statuer som rører seg hører ikke bare middelalderen til. I 1985 kom slike rapporter fra over 30 steder i Republikken Irland. I samtlige tilfelle gjaldt det statuer av jomfru Maria. Enkelte steder samlet det seg tusenvis av pilgrimer for å betrakte statuene, og noen av dem mente seg å se at den hellige jomfru beveget en arm eller forandret ansiktsuttrykk.

I byen Limerick (kjent for den rimformen den har gitt navn til) så flere vitner blod på hendene til en av Maria-statuen. I Mount Mellary samlet det seg tusentalls personer rundt en statue etter at tre barn hadde fortalt at den hadde steget ned fra sin piedestal og snakket til dem. Innenfor den større folkeforsamlingen holdt dog statuen seg i ro på plassen sin.

De mange rapportene om urolige statuer kom da abort-debatten pågikk som livligst i Irland. Denne debatten gav også opphav til mange andre opprørte religiøse reaksjoner.

KILDE: The British and Irish Skeptic, Vol. 1, nr. 1.

Fra side 57:

"ER LYSSENDE UFOER STEKTE FUGLER?"

Vi bør nok for sikkerhets skyld tilføye at det her dreier seg om en aprilspøk! Historien er opprinnelig fra det tyske tidsskriftet "Sterne und Weltraum" (april-83). I mai-nummeret avslørte bladet at artikkelen var en aprilspøk.

NÆR-DØDEN-OPPLEVELSER HOS BARN

Fem medisinske forskere ved University of Washington School of Medicine i USA har intervjuet 40 barn hvorav 29 hadde vært meget syke og 11 hadde vært døden nær. Syv av de sistnevnte fortalte om nær-døden-opplevelser (NDO) lik dem som forekommer hos voksne. Men hos barna var de mindre livspåvirket og ikke så detaljerte og dramatiske. De barna hvis liv ikke hadde vært i fare, hadde ikke hatt noen uvanlige opplevelser. Dette tyder på at fenomenet har noe med dødsprosessen å gjøre og ikke en følge av patologi eller innbildning.

Seks av barna fortalte at de hadde vært utenfor den fysiske kroppen, fem sa at de hadde gått inn i et mørke, fire beskrev en tunnel og tre husket at de bestemte seg for å vende tilbake til kroppen.

Mens voksne pleier å fortelle detaljert om NDO, så beskrev alle barna bortsett fra ett, korte fragment av minner og de sa ingen ting om oversikt av det tidligere livet, og ingen ting om tidsforandring.

Voksne forteller om møter med henfarne venner og slektninger, men barna hadde sett sine lærere eller levende klassekamerater.

I likhet med voksne hadde barna en følelse av at de forlot kroppen og at de kunne se seg selv fra et punkt ovenfor kroppen.

De fem forskerne påpeker at under laboratorie-eksperimenter som er utført av andre forskere har ut-av-kroppen-opplevelser forekommet mens forsøkspersonens tinningslapp er blitt stimulert. Det er også kjent at droger ofte gir opphav til ut-av-kroppen-opplevelser, og slike droger påvirker nettopp tinning-lappenes kjemi.

KILDE: Brain/Mind Bulletin april/mai 87.

NEW AGE.

OPPORTUNISMENS TIDSALDER

Fra bladet Astrologens (4/86) forside ler Corazon Aquino mot oss på et fargefoto. "New Age på Filippiene" er rubrikken. Inne i bladet publiserer man et meget smigrende "kosmisk portrett" (dvs. fødsels-horoskop) over Aquino, "denne modige kvinnen som våger å trosse president Marcos enevelde." I et intervju med en filippinsk "new age"-forsker kobles Cory Aquino sammen med den nye fredens og kjærlighets epoke, Vannmannens tidsalder, som nå etterfølger ondskapens epoke, "Kalis tidsalder".

Akk ja. Og mindre enn to år tidligere - nærmere bestemt den 13. september 1984 - var det diktatoren Ferdinand Marcos som av Transcendental Meditasjon (TM) ble utnevnt til "president i verdensregjeringen for opplysningens tidsalder". I en takketale talte Marcos rosende om TM-sektens "vitenskapelig utprøvede og beviste enhetlige felt". Presidentfruen Imelda mottok ved samme anledning en høy utmerkelse fra TM.

Gjennom disse utmerkelsene tør TM å ha feiet bort enhver tvil om sin innstilling til demokratiet.

KILDER: Astrologen 4/86, Skeptica 1/85.
Folkvett 2/87 (-JS & SOH)

KVAKKSALVERI:

ELDRE KVINNER TROR PÅ NATURMEDISIN

Kvinner rundt 60 år er store forbrukere av naturmedisin. Det viser en studie av kvinner i Malmö som nærmer seg pensjonsalderen.

Fire kvinner av ti tok naturmedisin daglig. Tre av ti spiste vitaminpiller.

Dette er overraskende høye tall, sier professor Bertil Steen. Halvparten av kvinnene befattet seg overhodet ikke med legemidler, men hadde stor tiltro til vitaminer og naturmedisiner.

KILDE: Folkvett nr, 2/86.

NIVFO har i høst sendt ut endel pressemeldinger vedrørende pseudovitenskap, New Age-tro etc. Hvor mange av dem som kom på trykk i de forskjellige avisene har vi ikke noen oversikt over, men Bergens Tidende og Adresseavisen bragte i alle fall den viktigste artikkelen. Bare Aftenposten sendte manuset i retur..

VERDEN RUNDT PÅ ÅTTI DAGER

CSICOP BESØKER SØSTERORGANISASJONER I MANGE LAND

I vår tok CSICOP ved Mark Plummer ut på en lang tur for å besøke søsterorganisasjoner og internasjonale komiteer utenfor USA. Turen gikk til Canada, Vest Europa, India og Australia. I løpet av de tre månedene turen varte besøkte Mark Plummer 14 land. Det ville ha blitt 15, dersom ikke uheldige omstendigheter hadde gjort at besøket i Norge måtte avlyses... Med seg hadde han Wendy Grossman, som er redaktør for the British and Irish skeptic's news letter.

CANADA:

Her har vi The Quebec Skeptics Committee som bl.a. utgir et newsletter på fransk. Hittil har gruppen konsentrert seg mest om "paranormale helbredelser".

ENGLAND:

Her fokuserer man sterkt på å få øket utbredelsen av the Skepical Inquirer i landet. Under det fem dagers oppholdet holdt Plummer foredrag ved University College i London, og deltok i et program på en time i London Broadcasting Corporation Radio, som en regner med har ca. 250.000 lyttere.

IRLAND:

Her møttes mange skeptikere fra hele landet for første gang. Irland har en gruppe ledet av psykiateren dr. Peter O'Hara. Her ble det opptreden i landets best kjente talk-show, med en million lyttere.

SPANIA:

Spania har en gruppe med medlemmer fra hele landet. De utgir tidsskriftet La Alternativa Racional, og arbeider f.t. med utgivelsen av en bok. Dessuten legger man der stor vekt på å få oversatt stoff fra Skeptical Inquirer til spansk. Dr. Mario Bunge, som vi har bragt artikler av her i NIB er medlem av denne spanske gruppen.

FRANKRIKE:

Group de Recherches sur les Phénomènes Paranormaux à Grenoble (GREPPAG) er den nyeste gruppen i Frankrike med tilknytning til CSICOP. Lederen, Claudio Benski, er universitetslektor og en dyktig magiker, som snakker seks språk flytende. Gruppens hovedengasjement er alternativ medisin. Greppag og Quebec Skeptics skal samarbeide om utgivelsen av bøker eller hefter i Frankrike.

ITALIA:

Her finnes det dessverre ennå ikke noen formell organisasjon, men Plummer hadde et møte i Milano med abonnenter på SI. Blant de interesserte var fysikeren Corrado Lamberti, som er sjefsredaktør for det 80 siders astronomiske magasinet "L'Astronomia". Artikler om astrologi vil bli oversatt fra SI og bragt i dette bladet.

SVEITS:

Swiss Skeptics group består av en komite på ni medlemmer - matematikere, en forretningsmann og en redaktør, samt eksperter innen fysikk og neurologi. I Sveits er det særlig populært med "jordstråling", astrologi, synskhet og akupunktur.

ØSTERRIKE:

I Granz møtte Mark Plummer en ambisiøs gruppe som hadde organisert landets supportere i tre regionale avsnitt. De har fremsatt kritikk mot presentasjonen av pseudovitenskap i skolebøker, og tar nå fatt på "jordstråling", spåmenn, New Age-grupper og mirakelhelbredere. En av medlemmene, en pilot, skal utgi vitenskapelige forklaringer på UFO-observasjoner, og en annen vil studere dekningen av pseudovitenskap i landets media. Gruppen planlegger spesielt samarbeide med Vesttyskland og Sveits.

VESTTYSKLAND:

En komite på 13 personer leder her Arbeitsgemeinschaft der Skeptiker zur Untersuchung von Pseudowissenschaften und Okkultem (ASUOP). Gruppen har spesielt samarbeide med Sveits, Østerrike og Luxemburg. Gruppen vil engasjere seg sterkt i en sofistikert vurdering av et regjeringsstøttet prosjekt for undersøkelser av "jordstråling" (!) som er under utvikling. Ellers får man ta seg av pseudomedisin, mirakelhelbredelser, New Age-tro, synskhet og parapsykologi. Opplysninger om Skeptical Inquirer blir sendt til tyske vitenskapsfolk.

NETHERLAND:

En nederlandsk gruppe er under opprettelse, og ventes å vokse raskt med tilslutningen av medlemmer fra den nederlandsk-talende del av Belgia, samt en konferanse som er planlagt holdt i oktober i år. Gruppen tar spesielt fatt på dietter mot kreft.

FINLAND:

Er spesielt omtalt i neste nummer av NIB. Nils Muskelin, som er nestformann i den finske gruppen, reiste til Sverige for å møte Mark Plummer og Wendy Grossman der.

SVERIGE:

Vetenskap och Folkbildning trenger nok ingen nærmere presentasjon her. Gruppen har fått en meget rosende omtale av CSICOP etter besøket, som ble meget vellykket. I Sverige ble Mark Plummer intervjuet av aviser og i et radioprogram.

INDIA OG AUSTRALIA:

Turen ble avsluttet med et besøk i India og Mark Plummers hjemland Australia - hvor han naturligvis hadde møte med sine gamle venner i Australian Skeptics, som han tidligere ledet. Rapport om situasjonen i India vil komme senere.

NORGE:

Det er med den største beklagelse vi må fortelle at en rekke uheldige onstendigheter førte til at besøket i Norge måtte avlyses. Dato for besøket var fastsatt, en møtesal var leiet og Oslo-avisene var underrettet. Imidlertid inntraff det så

mange uforutsette hindringer i løpet av den aktuelle weekenden, at NIVFO til slutt fant å måtte avlyse det hele. Wendy Grossman ringte flere ganger fra Tyskland for å høre hvordan det gikk, og så ble reiseruten lagt om til Danmark og Sverige.

DANMARK:

Vi har korrespondert endel med Mark Plummer vedrørende forsøkene på å opprette en gruppe i Danmark. Blant annet hadde CSICOP satset på noen abonnenter på Skeptical Inquirer, og Danmark ble besøkt for å få et møte med disse. Vi kjenner i øyeblikket ikke til nærmere detaljer, men vet at det i denne omgang ikke lyktes å få etablert gruppen. I Danmark får man derfor inntil videre klare seg med Skeptica/para-Nyt, som på en utmerket måte spidder det paranormale, selv om effekten naturligvis i alle henseender vil være sterkt hemmet av mangelen på organisert tilknytning til de øvrige grupper på området.

FLERE ORGANISASJONER

Det bør tilføyes at CSICOP har flere søsterorganisasjoner rundt om i verden enn de som er omtalt her, f.eks. i Belgia, Ecuador, New Zealand og Mexico. Dessuten finnes det grupper som ikke er tilsluttet CSICOP, men som til dels arbeider med aktuelle emner. Et eksempel er CENAP i Tyskland. De er riktig nok kun engasjert i UFO-området, men som skeptikere kunne gruppen trolig yte god bistand til den CSICOP-relaterte gruppen i Vest-Tyskland som er omtalt foran. Vi har tatt opp saken med CENAP.

Electronic Communications Update

If you wish to be listed in CSICOP's E-Mail Directory, please provide the following information and mail to Barry Karr, CSICOP, Box 229, Buffalo, NY 14215-0229:

Name of individual/organization; electronic mail address (include specifics on space, capitalization, etc.); E-mail networks you can access (BITNET, ARPA, MAILNET, MIT, etc.); and special areas of expertise (professional specialty or kinds of paranormal claims on which you can be contacted).